

คำชี้แจง

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประมวล สรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ เหตุการณ์และแนวโน้ม ด้านต่างๆ ของประเทศไทย ในรอบเดือนมิถุนายน 2544 ซึ่งเป็นรายงาน UPDATE ให้กับรายงานหลัก ของโครงการข่าวสารทิศทางการประเทศไทย (TTMP) ที่จัดทำทุกกรอบระยะ 3 เดือน

โครงการข่าวสารทิศทางการประเทศไทย (TTMP) ให้การสนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.) ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2542 จนถึงปัจจุบัน ตามหนังสือสัญญาให้ทุนเลขที่ RDG 01/0004/2543

ท่านที่สนใจดูรายงานทุกฉบับของโครงการฯ ทางอินเทอร์เน็ต ขอเชิญที่เว็บไซต์ของ สกว. ชื่อ <http://www.trf.or.th/ttmp/index.htm>

คณะผู้จัดทำหวังว่าท่านจะได้รับประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ตามสมควร

นายอนุช อภาภิรม

หัวหน้าโครงการข่าวสารทิศทางการประเทศไทย (TTMP)

15 กรกฎาคม 2544

สารบัญ

คำชี้แจง.....	1
สารบัญ.....	2
รายงานสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย	3
สถานการณ์กักตัว : การปรับฐานทางสังคม.....	3
ประมวลเหตุการณ์และแนวโน้มประเทศไทย.....	6
ความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้า.....	6
ความเคลื่อนไหวด้านประชากร สิ่งแวดล้อม และพลังงาน	15
ความเคลื่อนไหวด้านการเมืองการปกครอง	24
ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา.....	28
ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	32
ความเคลื่อนไหวด้านอาหารและสาธารณสุข	34
ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับหน่วยงานการดำเนินชีวิต.....	40
ภาคผนวก	44
รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย	44

รายงานสถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย

มิถุนายน 2544

สถานการณ์กวัดไกว : การปรับฐานทางสังคม

เหตุการณ์เดือนมิถุนายนยังคงมีความเข้มข้น กรณีคดีความระหว่างคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) กับนายกรัฐมนตรีนายทักษิณชิตได้กลายเป็นศูนย์กลางของการเคลื่อนไหวและการขัดแย้งทางความคิดอย่างลึกซึ้งกว้างขวาง โดยมีกลุ่มบุคคลจำนวนหนึ่งเห็นว่าควรคำนึงถึงความจำเป็นของสถานการณ์และจังหวะก้าวที่สอดคล้องกัน และอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่าควรคำนึงถึงหลักกฎหมายและจุดหมายของการปฏิรูป ซึ่งภายในแต่ละกลุ่มก็ยังมีความเห็นแตกต่างกันอีก ความขัดแย้งนี้สรุปได้ว่าเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อจะหาหนทางที่เหมาะสมที่สุดในการปฏิรูปทางการเมือง-สังคมของประเทศ ซึ่งยากที่จะมีคำตอบแน่นอนตายตัวและเห็นพ้องกันอย่างกว้างขวางในระยะใกล้นี้ คาดหมายว่า ข้อถกเถียงดังกล่าวคงยังไม่จบสิ้น แม้ศาลรัฐธรรมนูญจะออกคำวินิจฉัยมาแล้ว สถานการณ์และความรู้สึกนึกคิดของสาธารณชนคงจะกวัดไกวไปตามการเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ-การเมืองในระดับหนึ่ง

การเคลื่อนไหวและความคิดเห็นต่างนี้ รวมทั้งเหตุการณ์ทางการเมืองอื่นๆ ในที่สุดจะนำไปสู่การทบทวนเนื้อหาบางส่วนในรัฐธรรมนูญ เช่นได้มีผู้ตั้งข้อสังเกตที่ขึ้นว่าองค์กรตรวจสอบที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจมากเกินไป มีการปฏิบัติบางกรณีที่อาจตีความได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสม นอกจากนี้ องค์กรตรวจสอบก็สมควรที่จะถูกตรวจสอบมากกว่านี้ ข้อสังเกตนี้ก็มีอีกกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยก็ออกมาตอบโต้ คาดหมายว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่อาจจะมีขึ้นในระยะใกล้ อาจกลายเป็นประเด็นร้อนทางการเมืองได้

การลาออกจากราชการของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ นพ.เกษม วัฒนชัย เป็นข่าวใหญ่ ก่อให้เกิดความสนใจการปฏิรูปทางการศึกษา รวมทั้งพระพุทธศาสนา อันเป็นที่นับถือของชาวไทยส่วนใหญ่ การปฏิรูปนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องทางสังคม-วัฒนธรรม และส่งผลกระทบต่อปานกลางถึงด้านเศรษฐกิจ-การเมือง เช่นความสามารถในการแข่งขันและการปฏิรูปทางการเมือง ในระยะหลัง มีการพูดถึงการปฏิรูปสังคมกันมากขึ้น พร้อมกับมีข้อเสนอแนะว่าการปฏิรูปใดที่จะให้บังเกิดผลจำต้องคำนึงถึงต้นทุนหลายด้าน ตั้งแต่ต้นทุนทางเศรษฐกิจ ต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม ต้นทุนทางสังคม ไปจนถึงต้นทุนทางวัฒนธรรมมาพิจารณาร่วมด้วย การปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องใหญ่ กระทั่งต่อคนหนุ่มมากจำนวนเป็นสิบล้านคน ส่งผลกระทบต่อหลายด้านทั้งทางสังคม-วัฒนธรรมและทางเศรษฐกิจ-การเมือง จึงจำเป็นต้องนำเอาต้นทุนต่างๆ มาพิจารณาอย่างรอบคอบ ประเด็นร้อนที่เกิดขึ้น เช่นควรแยกศาสนาโดยเฉพาะพระพุทธศาสนาออกจากโรงเรียนหรือไม่ ย่อมกระตุ้นให้เกิดความคิดสำรวจ เช่นว่า ต้นทุนทางสังคมหรือต้นทุนทางวัฒนธรรมของประเทศไทยคืออะไร จะมีบทบาทช่วยการปฏิรูปการศึกษาเพียงใด และในทางกลับกันการปฏิรูปทางการศึกษาช่วยสร้างความเข้มแข็งหรือคือความอุดมสมบูรณ์แก่ต้นทุนเหล่านี้เพียงใด เช่นการคืนความอุดมสมบูรณ์ทางสิ่งแวดล้อมและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน

กรณีวุฒิสภามีมติล้มการสรรหาคณะกรรมการการสื่อสารแห่งชาติ (กสช.) และให้กลับไปเริ่มต้นสรรหาใหม่ โดยอ้างความไม่โปร่งใส และการอาจขัดกันทางผลประโยชน์ส่วนตัวกับส่วนรวม เป็นข่าวที่มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ ยังมีกระแสผลักดันให้ล้มการสรรหาคณะกรรมการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) ด้วยเหตุผลทำนองเดียวกัน เหตุการณ์นี้ ด้านหนึ่งสะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งก็ดูเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยง

ยากสำหรับกฎระเบียบที่ประกาศขึ้นใช้ใหม่ อีกด้านหนึ่ง สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ทั้งภายในและระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

ในด้านผลประโยชน์นั้น จากวิกฤติเศรษฐกิจ อำนาจและผลประโยชน์หลักอันได้แก่ ระบบราชการ-กลุ่มทุนนิยมโลก-สถาบันการเงิน เกิดการแตกตัว ไม่อาจนำพาประเทศไปได้เหมือนเดิม พร้อมกับมีกลุ่มอำนาจและผลประโยชน์ใหม่เกิดขึ้น ส่งผลให้ประเทศไทยปัจจุบัน เกิดขั้วอำนาจและผลประโยชน์หลายขั้ว อันเป็นที่มาของความสับสนและความแตกต่างทางความคิดเห็นมากมาย เนื่องจากแต่ละกลุ่มก็พยายามผลักดันไปในทิศทางที่ตนต้องการ เช่นกลุ่มทุนนิยมโลก พยายามผลักดันให้ประเทศไทยรวมทั้งประเทศกำลังพัฒนาอื่น เปิดเสรีให้กลุ่มทุนโลกเข้ามาลงทุนแข่งขันอย่างเสรีต่อไป รวมทั้งการแก้กฎระเบียบที่เอื้อให้กลุ่มทุนโลกขยายหรือควบซื้อกิจการในประเทศกำลังพัฒนาได้อย่างสะดวก ทั้งยังใช้ความพยายามสร้างความไม่แน่ใจแก่ผู้นำรัฐบาลใดที่ไม่ยอมปฏิบัติตาม และทำให้รัฐบาลในประเทศกำลังพัฒนามีขนาดเล็กลงตามแนวทางเสรีนิยมใหม่

ในสภาวะที่กลุ่มทุนโลกยังใช้การกดดันการเปิดเสรีหรือประชาธิปไตยเสรี สถาบันการเงินในประเทศยังคงแตกตัว ส่วนหนึ่งหันไปหาพันธมิตรทุนต่างชาติทั้งโดยสมัครใจและโดยถูกบีบบังคับ อีกส่วนหนึ่งพยายามรักษาความเป็นอิสระของตน ภายในกลุ่มชนชั้นนำเองยังมีความระหยาบหวาดระแวงไม่ไว้ใจกัน ชนชั้นกลางอยู่ในสภาพลังเล และประชาชนรากหญ้าที่เริ่มลุกขึ้นมาทวงสิทธิแต่ก็ยังมีลักษณะกระจัดกระจาย ในเฉพาะหน้า โอกาสที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจะขึ้นมาครอบอำนาจเด็ดขาดเป็นไปได้น้อย ที่เป็นไปได้มากกว่าคือความสับสนวุ่นวายทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นระยะผ่านที่จำเป็นสำหรับการปรับฐานทางสังคม

ในท่ามกลางสถานการณ์ที่กวัดไกว เกิดปรากฏการณ์การปรับฐานทางสังคมอยู่ 3 ประการด้วยกันได้แก่ 1) การปรับจากกรมองตะวันตก ไล่ตามตะวันตก มาสู่การมองภูมิภาค และมองจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง การปรับการมองนี้เกิดทั้งจากด้านภาววิสัยที่วิกฤติเศรษฐกิจซัดนให้ประเทศไทยและภูมิภาคนี้กลายเป็นกลุ่มชายขอบมากขึ้น เงินลงทุนไม่ไหลเข้ามาเหมือนก่อน แต่กลับไหลออก ค่าของเงินอ่อนตัว บีบให้ต้องหันมาคบค้าระหว่างกันมากขึ้น และเป็นทั้งด้านอติวิสัยที่ต้องการแก้ไขความผิดพลาดเดิม และเข้าสู่การแข่งขันในด้านที่มีความเข้มแข็ง ไม่ใช่แข่งขันในกติกาที่ทำให้ตกเป็นฝ่ายแพ้ได้ง่าย 2) การปรับจากกรมองระดับใหญ่และระดับสูง มาสู่การมองระดับเล็กและระดับรากหญ้า กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือการสร้างความเข้มแข็งตั้งแต่ระดับพื้นฐาน เพราะความเข้มแข็งแต่ในส่วนหัว นำพาประเทศไปไม่ได้ไกล เมื่อเผชิญกับวิกฤติที่หมดพลังที่จะนำได้ต่อไป 3) การปรับการบริหารโดยใช้นโยบายเป็นองค์นำ ไม่ใช่กฎระเบียบทางราชการ จึงจะทำให้การบริหารและการจัดองค์กรทั่วทั้งสังคมมีลักษณะยืดหยุ่น คล่องตัว เป็นเชิงรุกและเป็นแนวนอนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การปรับฐานทางสังคมนี้เพิ่งอยู่ในระยะเริ่ม ทั้งยังเป็นกระบวนการที่กินเวลานานพอสมควร ดังนั้นจึงยังคงมีความแปรเปลี่ยนได้สูงตามสถานการณ์ที่กวัดไกว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการนำ การเปลี่ยนแปลงทางดุลกำลัง และเหตุบังเอิญบางอย่าง

ในทางเศรษฐกิจ เห็นชัดว่าได้เกิดภาวะชะลอตัวในศูนย์กลางทุนนิยมโลก ได้แก่สหรัฐ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศกำลังพัฒนาทั่วโลก แม้แต่ประเทศสิงคโปร์ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นเหมือนเมืองท่าของทุนนิยมโลก และถูกใช้เป็นตัวอย่างว่าการเปิดเสรีการลงทุนทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างไร ก็ปรากฏว่ากำลังเดินเข้าสู่ภาวะถดถอย และถูกบีบบังคับให้เปิดเสรีทางการเงินเพิ่มขึ้นอีก

เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะชะลอตัวอย่างเห็นได้ชัด ภาระหนี้สินยังคงหนักหน่วง คาดว่าคงไม่ฟื้นตัวในระยะใกล้ ไม่ว่าจะจะมีมาตรการหรือใช้ความพยายามหนักเพียงใด อย่างไรก็ตามในภาวะเช่นนี้ยังต้องการการนำและการบริหารที่มีประสิทธิภาพและบังเกิดผลมากขึ้นเป็นทวีคูณ มิฉะนั้นอาจเกิดภาวะปั่นป่วนจากความเลวร้ายทางเศรษฐกิจ

ได้ จุดเน้นในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มเปลี่ยนจากการดูแลในภาพใหญ่ และการรักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราสูง มาสู่การดูแลในรายละเอียดมากขึ้น เช่นในภาคการผลิตที่แท้จริง ในธุรกิจระดับเล็กและขนาดกลาง ในชุมชนหมู่บ้าน ในสินค้าและบริการบางตัวในบางประเทศ การเปลี่ยนจากการเน้นความเติบโตมาสู่ความมั่นคง และการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบของการชะลอตัวทางเศรษฐกิจมีต่อประชาชนมากเกินไป ทำให้ทุกส่วนพอที่จะอยู่ได้ ไม่ทุกข์ยากจนเกินไป

ภาวะความยากลำบากเบื้องต้นที่ยาวนานพอสมควร ควบคู่กับระยะผ่านของการปฏิรูปและการปรับฐานทางสังคมเช่นนี้ ทำให้บรรยากาศของประเทศไม่หยิ่งเหง หากยังมีพลังแห่งการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างสูง

จัดทำโดย

โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย (TTMP)

โดยการสนับสนุนของ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ประมวลเหตุการณ์และแนวโน้มประเทศไทย

มิถุนายน 2544

ความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้า

1. สถานการณ์และการคาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจโลกและภูมิภาคต่างๆ

1.1 สถานการณ์และการคาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจโลกในช่วงการรายงานเดือน มิ.ย. 2544

1.1.1 เมฆภาคการผลิตทั่วโลกกำลังประสบปัญหาตกต่ำทั้งในด้านปริมาณการผลิตและยอดสั่งซื้อสินค้า

รายงานที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ไฟแนนเชียลไทมส์ ประจำวันที่ 2 มิ.ย. 2544 ระบุว่า ผลกระทบจากภาวะการชะลอตัวทางเศรษฐกิจในสหรัฐอเมริกา ยุโรป ทำให้ดัชนีที่ได้จากการสำรวจของฝ่ายจัดซื้อในกลุ่มยูโรโซนลดลงเป็นเดือนที่ 13 ติดต่อกัน และต่ำกว่าระดับ 50 จุดเป็นเดือนที่ 2 เกี่ยวกับเรื่องนี้ นายไมเคิล ฮูม นักวิเคราะห์ของเลห์แมน บราเธอร์ส วาณิชธนกิจชั้นนำของสหรัฐ กล่าวว่า บริษัททั่วโลกกำลังมองสิ่งต่างๆ ในทิศทางเดียวกัน หลังจากที่มีการแข่งขันของภาคการผลิตในตลาดโลกมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับการบริโภคที่ซบเซาในอนาคต ทำให้ผู้ประกอบการต้องลดการผลิตลงเพื่อเป็นทางออก (กรุงเทพธุรกิจ 030644)

1.1.2 บริษัทหลักทรัพ์ชั้นนำของสหรัฐชี้ กระแสดอกเบี้ยขาลง มีผลอย่างจำกัดต่อการปรับตัวของตลาดหุ้นโลก

บทวิเคราะห์ของบริษัทหลักทรัพ์มอร์แกน สแตนเลย์ ของสหรัฐระบุว่า แนวโน้มการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ทั่วโลกนั้น อาจจะไม่มีส่วนกระตุ้นตลาดหุ้นโลกให้เหวี่ยงตัวขึ้นมาได้อีกตลอดช่วงที่เหลือของปีนี้ และว่า แม้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกในปี 2545 ซึ่งเป็นปัจจัยกระตุ้นอัตราเติบโตของรายได้ภาคธุรกิจให้กลับมาแข็งแกร่งอีกในปีหน้า อาจมีผลกระทบต่อช่วงขาขึ้นของหุ้นในวงจำกัด

นอกจากนั้น ในตลาดพันธบัตรระหว่างประเทศ มอร์แกน สแตนเลย์ ยังได้ลดระดับเงินลงทุนในพันธบัตรยุโรปลงเหลือ 33% จากเดิม 41% และลดน้ำหนักพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐที่ให้ผลตอบแทนสูงเหลือ 4% จากเดิม 6% โดยหันไปเปิดพอร์ตใหม่ในตลาดหนี้ที่มีหลักทรัพ์ค้าประกัน โดยให้น้ำหนัก 10% (กรุงเทพธุรกิจ 060644)

1.2 การประชุมองค์การระหว่างประเทศ

1.2.1 ประชุมสุดยอดผู้นำอยู่ในสวีเดนสุดปั่นป่วน กลุ่มด้านระบบทุนนิยมก่อเหตุวุ่นวายใกล้สถานที่จัดประชุม ตำรวจเปิดฉากยิงผู้ประท้วง มีผู้บาดเจ็บกว่าครึ่งร้อย ผู้นำสหรัฐแถลงยืนยันความร่วมมือสร้างระบบการค้าเสรีขึ้นในโลกให้ได้

รายงานข่าวจากนครโกเธนเบิร์ก ประเทศสวีเดน ระหว่างวันที่ 14-18 มิ.ย. 2544 กล่าวว่า ตำรวจสวีเดนต้องเผชิญกับการประท้วงครั้งรุนแรงสุดที่ไม่เคยพบมาก่อน เมื่อกลุ่มผู้ประท้วงต่อต้านการประชุมสุดยอดผู้นำสหภาพยุโรป (อียู ซัมมิต) ซึ่งกำลังจัดขึ้นที่เมืองโกเธนเบิร์ก เมืองใหญ่อันดับ 2 ของสวีเดน ได้ก่อเหตุปะทะตำรวจต่อเนื่องมาตั้งแต่วันที่ 14 มิ.ย.จนถึงวันที่ 16 มิ.ย. โดยมีผู้ประท้วงถูกยิง 3 คน บาดเจ็บกว่าครึ่งร้อย และถูกจับกุมตัวราว 600 คน ส่วนตำรวจได้รับบาดเจ็บ 12 นาย

เหตุรุนแรงดังกล่าว ส่งผลให้บริเวณตัวเมืองโกเธนเบิร์กสถานที่จัดการประชุมกลายเป็นเหมือนสนามรบขนาดย่อมโดยร้านค้าหลายแห่ง รวมถึงร้านแมคโดนัลด์ ถูกขว้างปาได้รับความเสียหาย ใต้เก้าอี้ของร้านอาหารถูกทำลาย สัญญาณไฟจราจรถูกขว้างปา ท้องถนนเต็มไปด้วยก้อนหิน และมีการจุดไฟเผาแผงกั้นถนนที่ตำรวจใช้ขัดขวางกลุ่มผู้ประท้วงไม่ให้เข้าใกล้สถานที่ประชุม

เหตุจลาจลเริ่มเปิดฉากโดยคนส่วนน้อยในกลุ่มผู้ประท้วงที่มีจำนวน 25,000 คน ได้ประกาศตัวต่อต้านนายทุน, ปกป้องสิ่งแวดล้อม และต่อต้านอียู โดยในวันดังกล่าว ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช แห่งสหรัฐ ได้เดินทางมาร่วมประชุมกับผู้นำอียูด้วย พร้อมทั้งได้แถลงข่าวยืนยันว่า ความสัมพันธ์ของสหรัฐและอียูยังคงเข้มแข็งแน่นแฟ้น และมีเป้าหมายร่วมกันที่จะรักษาความร่วมมือทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิดต่อไป เพื่อสร้างระบบการค้าเสรีขึ้นในโลก และเพื่อกระตุ้นการเติบโตของเศรษฐกิจโลกในอนาคต

สถานการณ์ได้ทวีความรุนแรงขึ้นในวันที่ 15 มิ.ย. เมื่อผู้ประท้วงก่อความวุ่นวายขณะพยายามเข้าไปใกล้ที่ประชุม ส่งผลให้ตำรวจจับกุมผู้ประท้วงไปทั้งสิ้นราว 455 คน และได้ยิงปืนใส่ผู้ประท้วง 3 คน เพื่อป้องกันตนเองขณะโดนล้อมกรอบ โดย 1 ในนั้นถูกยิงที่บริเวณหน้าอก จนได้รับบาดเจ็บสาหัส ต้องเข้ารับการผ่าตัด ขณะที่อีก 2 คนอาการไม่ร้ายแรงมากนัก

ผู้แทนอียูบางชาติยังต้องย้ายโรงแรมเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น งานเลี้ยงอาหารค่ำที่วางแผนไว้ถูกสั่งยกเลิก เนื่องจากตำรวจไม่สามารถรับประกันความปลอดภัย ทำให้ผู้นำอียูต้องย้ายไปรับประทานอาหารค่ำในอาคารศูนย์การประชุม ซึ่งมีรั้วกัน 2 ชั้นและมีระบบรักษาความปลอดภัยเข้มงวดแทน

การรับมือกลุ่มผู้ประท้วงครั้งนี้ ตำรวจสวีเดนไม่ได้ใช้แก๊สน้ำตา หรือฉีดน้ำเพื่อสลายการชุมนุม ทำให้ถูกวิจารณ์ว่าไร้ประสิทธิภาพในการควบคุมฝูงชน ส่วนการตัดสินใจของผู้ประท้วงของตำรวจถูกมองว่าเป็นการกระทำเกินกว่าเหตุ

อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ได้ส่งผลกระทบต่อให้การประชุมสุดยอดผู้นำ และรัฐมนตรีต่างประเทศอียู 15 ชาติยุติลง โดยผู้นำประเทศต่างๆ ยังเข้าประชุมตามปกติ โดยที่ประชุมได้มีการหารือกันในประเด็นเรื่องความมั่นคง การกำหนดมาตรการภาษีให้สอดคล้องกัน และการเตรียมความพร้อมสำหรับการนำเงินยูโรออกใช้ในวันที่ 1 มกราคมปีหน้า (มติชน, กรุงเทพฯธุรกิจ 15-170644)

1.2.2 ผู้นำจีน-รัสเซีย และ 4 ชาติเอเชียกลาง เตรียมจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือทั้งเศรษฐกิจ-ความมั่นคง เพื่อคานอำนาจของสหรัฐในภูมิภาค

รายงานข่าวกล่าวว่า การประชุมสุดยอด "เซี่ยงไฮ้ ไฟว์" ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้นำจากประเทศจีน รัสเซีย คาซัคสถาน เคนนีซสถาน ทาจิกิสถาน และอุซเบกิสถาน สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 15 มิ.ย. 2544 โดยมีการลงนามข้อตกลงกระชับความร่วมมือทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและความมั่นคง ทั้งนี้ ข้อตกลงได้เรียกร้องให้ชาติสมาชิกทั้ง 6 ประเทศ เปิดเสรีการค้า การลงทุน เพิ่มความร่วมมือในการสำรวจน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติและแร่ธาตุ ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคง และได้เสนอให้เปลี่ยนชื่อกลุ่ม เซี่ยงไฮ้ไฟว์ เป็น องค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ หรือ เอสซีโอ แถลงการณ์หลังปิดประชุม ยังให้ความสำคัญกับการปราบปรามกบฏมุสลิมหัวรุนแรงในเอเชียกลาง ซึ่งผู้นำจากคาซัคสถานระบุว่า อาจได้รับการสนับสนุนทั้งด้านอาวุธและการฝึกอบรมจากรัฐบาลทาลิบานของอัฟกานิสถาน

ประธานาธิบดีเจียง เจ๋อหมิน ผู้นำจีน กล่าวว่า การจัดตั้งองค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ ถือเป็นภารกิจระดับโลกใหม่ที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การชี้นำของขั้วอำนาจเดียว หากแต่เป็นความร่วมมือภายใต้ระบบหลายขั้วอำนาจ ส่วนทางด้านประธานาธิบดี วลาดิมีร์ ปูติน ผู้นำรัสเซีย กล่าวว่า การกระชับความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจเป็นกุญแจสำคัญของการจัดตั้งองค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ มากกว่าความร่วมมือทางทหารเสียอีก

อย่างไรก็ดี รายงานข่าวตั้งข้อสังเกตว่า เห็นได้ชัดว่าการผนึกกำลังของ 6 ชาติ ในเอเชียกลาง โดยเฉพาะจีนและรัสเซีย มุ่งเน้นการคานอำนาจของสหรัฐในภูมิภาคเป็นสำคัญ (กรุงเทพฯธุรกิจ 160644)

1.3 ความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจในสหรัฐและญี่ปุ่น

1.3.1 ธนาคารกลางสหรัฐ (เฟด) ประกาศปรับลดอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นลงอีก 0.25% เป็นครั้งที่ 6 ในรอบปี

ธนาคารกลางของสหรัฐ หรือเฟด ประกาศปรับลดอัตราดอกเบี้ยเป็นครั้งที่ 6 ในปีนี้ โดยปรับลดอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นลงร้อยละ 0.25 เหลือร้อยละ 3.75 ซึ่งนับเป็นการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเพียงเล็กน้อยมากกว่าเมื่อครั้งที่ผ่านมา การปรับลดดอกเบี้ยดังกล่าวของเฟดมีขึ้นเพื่อรับมือกับผลกำไรและการลงทุนที่ถดถอย รวมทั้งการใช้จ่ายที่ลดลง ก่อนหน้านั้น นักวิเคราะห์เชื่อว่า เฟดจะไม่ลดดอกเบี้ยอย่างรุนแรงเหมือนครั้งที่ผ่านมา โดยคาดว่าจะลดลงมาเพียงร้อยละ 0.25 จากเดิมที่คาดว่าจะปรับลดร้อยละ 0.5 อย่างไรก็ตาม นักวิเคราะห์คาดว่า ยังมีสัญญาณบ่งชี้ว่าเฟดอาจมีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่อไป และไม่เชื่อว่าการลดดอกเบี้ยดังกล่าวจะเป็นครั้งสุดท้ายในปี (ข่าว อ.ส.ม.ท.280644)

1.3.2 เฟดชี้ เศรษฐกิจสหรัฐมีแต่ทรงกับทรุด

รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจ หรือ "เบจบุ๊ก" ของธนาคาร กลางสหรัฐ (เฟด) ระบุว่า "กิจกรรมเศรษฐกิจในเกือบทุกเขตมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยหรือลดลงในเดือนเมษายนและพฤษภาคม" โดยกิจกรรมการผลิตลดลงหรือยังคงอ่อนตัวในเขตส่วนใหญ่จากทั้งหมด 12 เขตของเฟด โดยที่หลายเขตรายงานว่าคำสั่งซื้อใหม่หดตัวลง ขณะที่ระดับสินค้าคงคลังเพิ่มสูงขึ้น และว่าภาวะเศรษฐกิจในช่วงสองเดือนที่ผ่านมาแสดงภาพการอ่อนตัวของกิจกรรมการผลิต การชะลอตัวของการบริโภค แรงกดดันด้านค่าแรงในระดับปานกลาง และแรงกดดันเบาบางด้านเงินเฟ้อ (ไม่นับรวมราคาน้ำมัน)

โรเจอร์ เฟอริกูสัน ผู้ว่าการเฟด แถลงต่อคณะกรรมการการธนาคาร ของวุฒิสภาเมื่อวันที่ 13 มิ.ย. 2544 ว่า เขากำลังกังวลกับความเสียหายซึ่งรวมถึงความเป็นไปได้ที่การใช้จ่ายของผู้บริโภคจะลดต่ำลงอีก พลอยทำให้การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้น

ไตรมาสแรกของปีนี้ เศรษฐกิจสหรัฐขยายตัวเพียง 1.3% และนักเศรษฐศาสตร์ไม่แน่ใจว่าเมื่อใดผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) จะกระเตื้อง และภาวะเลวร้ายจะจบสิ้นลง ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคเริ่มดีขึ้นมาก แต่กระแสการปลดพนักงานอาจทำให้สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป ส่วนกระทรวงพาณิชย์รายงานว่า ยอดค้าปลีกเดือนที่ผ่านมาขยับขึ้น 0.1% เทียบกับที่เพิ่มขึ้นถึง 1.4% ในเดือนเมษายน

กระนั้นก็ดี ขณะที่เฟอริกูสันระบุว่า การชะลอตัวในขณะนี้ยังเป็นเพียง "การพัก" พร้อมยืนยันการคาดการณ์เดิมว่า อัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของสหรัฐในระยะยาวจะอยู่ที่ราว 3.5% นักวิเคราะห์กลับมองว่า ยอดค้าปลีกที่ซบเซาลงเป็นหลักฐานชี้ชัดเจนว่าเศรษฐกิจกำลัง

ชะลอการเติบโต และต้องรออีก 2-3 เดือนกว่าที่จะเริ่มกระเตื้องขึ้น ซึ่งจะกดดันให้เฟดต้องผ่อนคลายนโยบายการเงิน โดยเป็นที่คาดกันทั่วไปว่า คณะกรรมการกำหนดนโยบายการเงิน (เอฟโอเอ็มซี) จะมีการลดดอกเบี้ยลงอีก 0.25% (กรุงเทพฯธุรกิจ 250644)

1.3.3 สำนักคณะกรรมการของญี่ปุ่น เปิดเผยแพร่รายงานประจำเดือน ระบุมีการลดการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 5 และใช้คำว่า "เสื่อมถอย" เป็นครั้งแรก

เมื่อวันที่ 14 มิ.ย. 2544 ฮารุฮิโตะ อารากิ นักเศรษฐศาสตร์ประจำสำนักคณะกรรมการของญี่ปุ่น ระบุว่ามีความเป็นไปได้ที่เศรษฐกิจจะเข้าสู่ภาวะถดถอย ไตรมาสที่ผ่านมาเศรษฐกิจญี่ปุ่นติดลบ 0.2% เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า และหดตัวถึง 0.8% หากเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2000 และถ้าในรอบ 3 เดือนนี้จีดีพียังคงติดลบ ญี่ปุ่นจะเข้าสู่ภาวะถดถอยเต็มตัวในเชิงเทคนิค การลดการคาดการณ์สภาพเศรษฐกิจติดกัน 5 เดือนในครั้งนี้ ถือเป็นระยะเวลาที่ยาวนานที่สุดนับจากเดือนกุมภาพันธ์ที่มีการลดคาดการณ์ต่อเนื่อง 6 เดือนเต็ม นอกจากนั้น การคาดการณ์ก่อนหน้านี้ที่ว่าญี่ปุ่นกำลังมุ่งหน้าสู่การฟื้นตัวยังถูกลบออกจากรายงานประจำเดือนนี้เป็นครั้งแรกนับจากเดือนมีนาคม

สำนักงานคณะกรรมการชี้ว่าปัจจัยลบ มาจากการลดการใช้จ่ายด้านเงินทุนของภาคเอกชน อันเป็นผลต่อเนื่องจากการลดการผลิตภาคอุตสาหกรรม และการเพิ่มขึ้นของสินค้าคงคลัง นอกจากนี้ ในวันเดียวกัน บริษัท วิจัยไต้โกกุ ดาต้าแบงก์ ยังเปิดเผยว่า เดือนที่ผ่านมา ญี่ปุ่นมีบริษัทล้มละลายถึง 1,724 แห่ง เพิ่มขึ้นจากเดือนเดียวกัน ปีที่แล้ว 12.8% และเพิ่มขึ้น 5.7% เมื่อเทียบกับเดือนก่อนหน้า นับเป็นสถิติสูงสุดในรอบปีนี้เลยทีเดียว นอกจากนั้น รายงานยังระบุว่า ยอดหนี้ของกิจการล้มละลายทั้งหมดลดลง 2.5% เหลือ 1.02 ล้านล้านเยน และตกขบวนถึง 39.1% เมื่อเทียบกับเดือนพฤษภาคม 2000 ที่มูลค่าหนี้สูงถึง 1.68 ล้านล้านเยน

อย่างไรก็ดี มูลค่าหนี้เดือนที่แล้ว ทะลุหลักล้านล้านเยนเป็นเดือนที่ 4 ติดต่อกัน (ผู้จัดการ 150644)

1.4 ความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจเอเชีย

1.4.1 วิกฤติเอเชียส่งผลกระทบต่อบทบาทศูนย์การเงินของสิงคโปร์

รายงานของสำนักข่าวดาวโจนส์ กล่าวเมื่อวันที่ 14 มิ.ย. 2544 ว่า การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบการค้าอัตราแลกเปลี่ยนของชาติสมาชิกสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) และอาการป่วยกระเสาะกระแสะของเศรษฐกิจในภูมิภาค ส่งผลให้บทบาทของสิงคโปร์ ในฐานะศูนย์กลางการเงินเอเชีย ต้องซบเซาลง ตัวอย่างรูปธรรมเช่น การที่ธนาคารต่างชาติหลายแห่งปิดธุรกิจบริการตราเงินตราบางส่วน หรือทั้งหมดในสิงคโปร์ และย้ายไปตั้งฐานการให้บริการลูกค้าเอเชียอาคเนย์จากที่อื่นในเอเชียแทน เช่น เวสต์แอลบี ย้ายธุรกิจการเงินไปโตเกียว เดน ดันสเก แบงก์ ปิดสำนักงานในสิงคโปร์ และก่อนหน้านี้ เอบีเอ็น แอมโร และเครดิท สวิส โยกการค้าเงินสกุลหลัก และสกุลเงินจี 7 ไปยังซิดนีย์ และโตเกียว ตามลำดับ

นอกจากนั้น ชาวกล่าววว่า ปริมาณการค้าอัตราแลกเปลี่ยนในสิงคโปร์ลดลงรุนแรง โดยระบุว่า เมื่อเดือน ต.ค. ปีที่แล้ว คณะกรรมการกำกับดูแลตลาดอัตราแลกเปลี่ยนรายงานวว่า ปริมาณการค้าโดยเฉลี่ยร่วงลง 19% จากปีก่อนเหลือ 115,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (บีไอเอส) ก็เผยว่า ปริมาณการค้าในตลาดโลกเฉลี่ยแต่ละวัน ตกลงเหลือประมาณ 1.1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงต้นปี จากประมาณ 1.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2541 โดยมีสาเหตุมาจากการถือกำเนิดของเงินยูโร การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และธุรกรรมออนไลน์ ที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการผนวกกิจการในภาคแบงก์ที่เพิ่มขึ้นด้วย (กรุงเทพฯธุรกิจ 150644)

2. สถานการณ์และการคาดแนวโน้มเศรษฐกิจในประเทศไทย

2.1 สถานการณ์และการคาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจในช่วงการรายงานเดือน มิ.ย. 2544

2.1.1 ทุนสำรองระหว่างประเทศ 15 มิ.ย. ลดลง 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่นายกรัฐมนตรีไม่แทรกแซง แบงก์ชาติสามารถเปิดเครดิตไลน์หากจำเป็น เปรียบรถพ.เหมือนบริษัทต้องมีกระแสเงินสดเพื่อให้อยู่รอด

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) แถลงว่า ฐานะทุนสำรองระหว่างประเทศ ณ วันที่ 15 มิ.ย. มีจำนวน 31.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลง 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐจากเมื่อวันที่ 8 มิ.ย. เนื่องจากมีการชำระคืนเงินกู้ต่างประเทศ ฐานะเงินตราต่างประเทศจากการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสุทธิ (Net Forward Position) อยู่ที่ 2.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ไม่เปลี่ยนแปลงฐานะเงิน ในวันที่ 15 มิ.ย. มียอดคงค้าง 490.6 พันล้านบาท ลดลง จาก 492.5 พันล้านบาท เมื่อวันที่ 8 มิ.ย.

"ส่วนใหญ่เป็นการลดลงของเงินสดในมือของประชาชน ขณะที่เงินฝากสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้น"

การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบด้านอุปทานที่มีการเปลี่ยนแปลง สำคัญคือ สินเชื่อสุทธิที่ให้กับภาครัฐ เพิ่มขึ้นจาก 113.4 พันล้านบาท เป็น 128.0 พันล้านบาท ส่วนหนึ่งเพราะภาครัฐมีรายจ่ายมากกว่ารายรับและมีการจ่ายดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาล สินเชื่อสุทธิที่ให้

กับสถาบันการเงิน ลดลงจาก 60.4 พันล้านบาท เป็น 43.0 พันล้านบาท เนื่องจากธปท.ลดการให้กู้ยืมในตลาดซื้อคืนพันธบัตร (ผู้จัดการ 230644)

เกี่ยวกับเรื่องนี้ มีรายงานข่าวว่า ธปท. ได้เตรียมที่จะขอวงเงินกู้ฉุกเฉินจากต่างประเทศ ประมาณ 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อรองรับเงินทุนสำรองที่ลดลงดังกล่าว ในวันเดียวกัน พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงกรณีนี้ว่า ยังไม่ได้สอบถาม เป็นหน้าที่ของ ธปท. ที่จะต้องจัดการ ไม่ใช่เรื่องของรัฐบาล อย่างไรก็ตาม ไม่คิดว่าจะทำให้เกิดความแตกตื่นอะไร เพราะเป็นตัวเลขทางจิตวิทยา หากเป็นบริษัทธุรกิจก็เหมือนกับการจัดกระแสเงินสด เพราะมีกระแสจ่ายออก จึงต้องจัดกระแสรับเข้า เป็นการทำบัญชีธรรมชาติ ไม่มีอะไรน่าตกใจ และกล่าวด้วยว่า

"อาจจะไม่ต้องไปกู้ เพราะเรามีวงเงินที่สำรองไว้อยู่พอสมควร แต่ก็เป็นเรื่องของ ธปท. ซึ่งเป็นเหมือนฝ่ายบัญชีที่ต้องจัดการให้เหมาะสมพอดีในการบริหาร" นายกรัฐมนตรีกล่าว และยังได้กล่าวถึงเรื่องเงินไหลออกด้วยว่า เกิดจากการใช้น้ำครบกกำหนดเท่านั้น และเราก็มีเงินพอใช้หนี้ เพียงแต่ต้องการให้ตัวเลขเงินสำรองดูดีกว่ามาเพิ่มเท่านั้น (ผู้จัดการ 230644)

2.1.2 ดัชนีความเชื่อมั่นเศรษฐกิจเดือน พ.ค. ยังไม่ฟื้น

นายธนวรรธน์ พลวิชัย ผู้อำนวยการศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยเปิดเผยถึงผลการสำรวจดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเดือน พ.ค. ว่า ดัชนีทั้ง 3 รายการปรับตัวลดลงจากเดือน เม.ย. และลดลงต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 4 โดยดัชนีความเชื่อมั่นเกี่ยวกับเศรษฐกิจโดยรวมเท่ากับ 69.7 ลดลงจากเดือน เม.ย. ซึ่งดัชนีเท่ากับ 71 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นเศรษฐกิจไทยในระดับปานกลาง โดยประชาชน 51.1% ระบุว่าเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 9.3% ระบุว่าดี และ 39.6% ระบุว่าแย่

สำหรับดัชนีความเชื่อมั่นเกี่ยวกับโอกาสในการหางานทำเท่ากับ 63.2 ลดลงจากเดือน เม.ย. ซึ่งดัชนีเท่ากับ 64.7 โดยประชาชน 48.2% ระบุว่าโอกาสในการหางานทำอยู่ในระดับปานกลาง 7.5% ระบุว่าดี และ 44.3% ระบุว่าแย่ ส่วนดัชนีความเชื่อมั่นรายได้ในอนาคตเท่ากับ 98.9 ลดลงจากเดือน เม.ย. ซึ่งเท่ากับ 100.3 โดยประชาชน 66.3% ไม่เปลี่ยนแปลง 16.4% ระบุว่าดีขึ้น และ 17.5% ระบุว่าแย่ลง

นายธนวรรธน์กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้ค่าดัชนีมีการปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องนั้น เนื่องจากปัจจัยลบในเดือน พ.ค. นี้ มีผลชัดเจนทั้งเรื่องน้ำมันที่ได้ส่งผลกระทบต่อเรื่องทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น และยังกระทบทำให้ค่าไฟฟ้าปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย ขณะที่ราคาพืชผลเกษตรก็ยังคงอยู่ในระดับต่ำ ทำให้กำลังซื้อภาคเกษตรยังไม่ดีขึ้น แต่ที่ค่าดัชนีลดลงไม่มากและเป็นการลดลงอย่างช้าๆ นั้น เพราะคนยังมีความหวังว่ามาตรการต่างๆ ของรัฐบาลจะพลิกฟื้นเศรษฐกิจได้ แม้ว่าปัจจุบันนี้จะยังไม่เห็นผลชัดเจนก็ตาม (ผู้จัดการ 130644)

2.1.3 หลายฝ่ายปรับประมาณการและการคาดการณ์เติบโตทางเศรษฐกิจต่ำลงอีก

-ธปท. ระบุเศรษฐกิจปี 2544 จะลดการฟื้นตัว

วันที่ 14 มิ.ย. ระหว่างการประชุมร่วมกับคณะกรรมการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงินประจำสภาผู้แทนราษฎร นายธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล ผู้ช่วยผู้ว่าการสายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และว่าที่ร้อยตรียอดชาย ชูศรี ผู้อำนวยการอาวุโสสายปรับโครงสร้างหนี้ ธปท. กล่าวถึงภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศไทยว่า ในปี 2544 การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยยังคงชะลอตัว เนื่องจากภาคการส่งออกซึ่งเป็นปัจจัยหลักของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (จีดีพี) มีแนวโน้มชะลอตัวลง และคาดว่าเศรษฐกิจของประเทศไทยจะขยายตัวประมาณ 2.5-4% การส่งออกในไตรมาสที่ 1 ลดลง 1.3% การนำเข้าเพิ่มขึ้น 11.6% ดุลการค้าเกินดุล 65.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ส่วนการจับจ่ายได้ในปีงบประมาณ 2544 ที่คาดว่าจะเก็บได้ 8.05 แสนล้านบาท คงจะเก็บได้เพียง 7.77 แสนล้านบาท และปีงบประมาณ 2545 ที่ตั้งเป้าไว้ 8.23 แสนล้านบาทนั้น เป็นการตั้งบนพื้นฐานเศรษฐกิจโต 5% ดังนั้น หากเศรษฐกิจโตต่ำกว่าเป้า 1% จะขาดรายได้ 1 หมื่นล้านบาท และหากมีการนำงบประมาณกระตุ้นเศรษฐกิจประมาณ 5.8 หมื่นล้าน รัฐจะขาดดุล 4.4% เพิ่มจากเดิม 3.8%

เจ้าหน้าที่ ธปท. ยังได้กล่าวถึงแรงกระตุ้นจากภาครัฐว่า ในปีงบประมาณ 2544 เม็ดเงินจากรัฐที่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากการเร่งเบิกจ่ายอย่างต่อเนื่องในอัตรา 90.5% เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วง 2541-2543 ที่เบิกจ่ายเพียง 85% เป็นผลให้เศรษฐกิจปี 2544 ขยายตัว 2.5-3% ส่วนงบประมาณปี 2545 คาดว่าจะเบิกจ่ายได้เพิ่มถึง 91% ซึ่ง ธปท. ประมาณการว่า จะช่วยให้เศรษฐกิจปี 2545 ขยายตัว 4-6% (ผู้จัดการ 150644)

-"วิรพงษ์" ชี้ จีดีพี ของประเทศปีนี้ จะขยายตัวต่ำลง คาดว่าจะอยู่ที่ 0-2%

วันที่ 14 มิ.ย. ในที่ประชุมคณะกรรมการการเงิน การคลัง การธนาคารและสถาบันการเงินสภาผู้แทนราษฎร นายวิรพงษ์ รามางกูร ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี กล่าวว่า อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยปีนี้จะอยู่ที่ 0-2% ซึ่งจะส่งผลให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (เอ็นพีแอล) เพิ่มขึ้นที่เป็นของใหม่ อีกทั้งราคาสินค้าเกษตรจะอ่อนตัวลง ขณะที่สภาพคล่องของสถาบันการเงินล้นระบบอยู่

ประมาณ 6-8 แสนล้านบาท ส่งผลให้สถาบันการเงินไม่สามารถจะลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝากได้ รัฐบาลควรมีมาตรการรับมือกับปัญหาต่างๆ เหล่านี้อย่างทันที่ (ผู้จัดการ 150644)

-“ศูนย์วิจัยกสิกรไทย” เตือนให้ทุกฝ่ายระวังผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจของญี่ปุ่น คาดปีนี้เศรษฐกิจขยายตัว 1-2%

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ประเมินสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มทรุดโทรมลงอย่างมากในปีนี โดยจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งทางการเงินและทางเศรษฐกิจ หากพิจารณาในภาพรวมของผลกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจไทย จะพบว่าการที่เศรษฐกิจญี่ปุ่นกำลังก้าวสู่ภาวะถดถอย จะส่งผลซ้ำเติมให้การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของไทยในปีนี้ต้องสะดุดลง คาดว่าเศรษฐกิจไทยจะชะลอตัวอยู่ในระดับราว 1-2% ในปี 2544 เทียบกับอัตราเติบโต 4.3% ในปี 2543 เนื่องจากการส่งออกของไทย มีแนวโน้มอ่อนแออย่างมากนับตั้งแต่ต้นปีนี้ นอกจากนี้ จากกรณีที่เศรษฐกิจญี่ปุ่นและเงินเยน มีความผูกพันใกล้ชิดกับเศรษฐกิจไทยและเงินบาท โดยเฉพาะอย่างยิ่งทิศทางการเคลื่อนไหวของค่าเงินเยนและเงินบาทที่มักคล้อยตามกัน ดังนั้น จึงคาดว่าภาวะความผันผวนของเงินเยน ญี่ปุ่นจะทำให้เงินบาทของไทยอ่อนไหวไปด้วย (กรุงเทพธุรกิจ 160644)

-รัฐบาลเชื่อทั้งปี ศก.ขยายตัวระดับ 2% ขณะที่ สศช. ยอมปรับประมาณการลงอีก 1% เหลือ 3-3.5%

รายงานอ้างแหล่งข่าวจากทำเนียบรัฐบาล กล่าวถึงการประเมินภาวะเศรษฐกิจใหม่บนพื้นฐานความเป็นจริงของรัฐบาลนั้น พบว่า ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) ไตรมาส 1 ปีนี้เศรษฐกิจขยายตัวไม่เกิน 2.5% หรือคาดว่า อาจอยู่ต่ำกว่าระดับ 2% เหตุผลสำคัญจากตัวเลขการส่งออกไตรมาสแรกที่ลดต่ำลงอย่างมาก มูลค่าส่งออกต่อเดือนไม่ถึง 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่ปีก่อนสามารถส่งออกได้ถึง 6,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน ซึ่งในช่วง 4 เดือนแรก (ม.ค.-เม.ย.) มูลค่าการส่งออก 2.14 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลง 2.2% ส่วนไตรมาส 2 น่าจะขยายตัวอย่างมาก 1.25% หรือเลวร้ายที่สุด คือ อยู่ในระดับ 0% เพราะเศรษฐกิจอยู่ในภาวะหดตัวทางเทคนิค เนื่องจากภาครัฐไม่มีการใช้เงินจริงและเศรษฐกิจยังมีแรงขับเคลื่อนจากตัวอื่นๆ ส่วนไตรมาส 3 เศรษฐกิจน่าจะปรับตัวดีขึ้นมาอยู่ที่ 2% เพราะการดำเนินมาตรการต่างๆ เริ่มเดินหน้า ทั้งกองทุนหมู่บ้านที่เงินจะต้องลงไปสู่ประชาชนจริงทั้งจำนวน 7 หมื่นล้านบาท ตั้งแต่วันที่ 18 ก.ค.นี้ การแก้ปัญหาหนี้เสียของบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (ทีเอเอ็มซี) และการพักชำระหนี้เกษตรกร สำหรับไตรมาส 4 จะเริ่มเห็นผลของมาตรการอย่างจริงจัง และช่วยให้เศรษฐกิจขยายตัวได้ในระดับ 4% ส่งผลให้เศรษฐกิจทั้งปีขยายตัวได้ 2-2.5% เป็นอย่างมาก และเมื่อเศรษฐกิจเริ่มดีขึ้นจึงเป็นช่วงจังหวะที่ดีในการลดภาษีมูลค่าเพิ่มกระตุ้นเศรษฐกิจภายในต่อไป

อนึ่ง แหล่งข่าวจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้เปิดเผยถึงการประกาศตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจไตรมาสแรกปีนี้ เมื่อวันที่ 18 มิ.ย. ว่า สศช.จะมีการปรับประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2544 ใหม่ โดยลดลงประมาณ 1% จากเดิมที่ตั้งเป้าเศรษฐกิจโต 3.5-4% เหลือ 3-3.5% ทั้งนี้ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการหดตัวของเศรษฐกิจจากประเทศญี่ปุ่น โดยเฉพาะการประกาศตัวเลขจีดีพีไตรมาสแรกของญี่ปุ่นเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา ถือว่าตกต่ำกว่าที่สศช.คาดการณ์ไว้มาก ทั้งนี้เพราะเศรษฐกิจญี่ปุ่นมีความสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะภาคการส่งออกที่ต้องพึ่งพาเศรษฐกิจญี่ปุ่นประมาณ 20% ของมูลค่าการส่งออก (กรุงเทพธุรกิจ 180644)

3. ความเคลื่อนไหวภาครัฐ

3.1 ความเคลื่อนไหวด้านการเงินการคลัง

3.1.1 “คลัง” เสนอ ครม. ขยายฐานภาษีหัก ณ ที่จ่าย ไปถึง “นิติบุคคล” แก้ปัญหาความไม่เท่าเทียม และปิดช่องโหว่การเลี่ยงภาษี ครอบคลุมค่านายหน้า ดอกเบี้ย และค่าตัวนักแสดง รวมถึงธุรกิจประกัน “พิกซ์” คาดเพิ่มรายได้เสริมสภาพคล่องรัฐบาลใช้กระตุ้นเศรษฐกิจ 1 หมื่นล้านบาท

นายพิทักษ์ อินทวิทย์นันท์ รองนายกรัฐมนตรี เปิดเผยภายหลังการประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 เมื่อวันที่ 6 มิ.ย. 2544 ว่า ที่ประชุมได้อนุมัติร่างกฎกระทรวง เรื่องการปรับปรุงระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ เพื่อแก้ปัญหาการจัดเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่ายที่ไม่เท่าเทียมกัน และป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี เนื่องจากปัจจุบันมีการหักภาษี ณ ที่จ่ายกรณีเงินได้ตามมาตรา 40 เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น

รายงานข่าวกล่าวว่า ข้อเสนอของ ก.คลัง ให้ขยายการจัดเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่าย ครอบคลุมไปถึงนิติบุคคลด้วย โดยแยกเป็นรายได้ที่เกิดจากค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด ตลอดจนค่าผู้ดีวีดี ค่าลิขสิทธิ์ และสิทธิอย่างอื่น รวมถึงเงินได้จากดอกเบี้ยในลักษณะอื่น หรือผลประโยชน์ตอบแทนที่ได้จากการกู้ยืม จากปัจจุบันที่จะหักภาษี ณ ที่จ่ายเฉพาะเงินได้ในส่วนของดอกเบี้ยเงินฝาก และดอกเบี้ยตัวเงินเท่านั้น สำหรับในกรณีที่เงินได้จากการให้บริการจะหักภาษี ณ ที่จ่ายเฉพาะค่าบริการจากการรับจ้างทำของจากผู้มีเงินได้ที่เป็นนิติบุคคล โดยครอบคลุมไปถึงการจ่ายค่าจ้างทำของ การจ่ายค่าจ้างโฆษณา การจ่ายค่าแสดงให้นักแสดงสาธารณะ การจ่ายค่าบริการของโรง

แรมและภัยพิบัติได้แก่ การขายอาหาร หรือเครื่องดื่ม และการรับจ้างปรุงอาหาร หรือเครื่องดื่ม ทั้งในและนอกสถานที่ รวมถึงเบี้ยประกันชีวิต

นายพิทักษ์ กล่าวว่า ที่ประชุมได้กำหนดอัตราภาษีที่ปรับปรุงใหม่ คือ 1.ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล จ่ายภาษีหัก ณ ที่จ่ายในอัตรา 3% สำหรับนิติบุคคล และ 10% สำหรับมูลนิธิ หรือสมาคม 2.ให้หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตรา 1% สำหรับนิติบุคคล และ 10% สำหรับมูลนิธิ หรือสมาคม ในการรับเงินได้ 3.ให้หักภาษี ณ ที่จ่าย ในอัตรา 3% ทั้งนิติบุคคล และมูลนิธิ หรือสมาคมในการรับเงินได้ 4.ให้หักภาษี ณ ที่จ่าย สำหรับรางวัล ส่วนลด หรือผลประโยชน์ใดๆ จากการส่งเสริมการขายกับผู้รับที่เป็นนิติบุคคลในอัตรา 3% 5.ให้หักภาษี ณ ที่จ่ายสำหรับค่าเบี้ยประกันวินาศภัย ซึ่งนิติบุคคลเป็นผู้จ่ายในอัตรา 1% และ 6.ให้มีอัตราภาษีเฉพาะสำหรับการจ่ายค่าโฆษณาให้ชัดเจน จากปัจจุบันมีการหัก ณ ที่จ่ายอัตรา 2% แต่ใช้ฐานจากกรณีอื่น

ทั้งนี้ ปัจจุบันการหักภาษี ณ ที่จ่าย มี 3 กรณี คือ 1.กรณีผู้จ่ายเงินที่เป็นหน่วยงานของรัฐบาล 2.กรณีเงินได้จากการซื้อขาย อสังหาริมทรัพย์ และ 3.กรณีผู้จ่ายเงินได้ที่เป็นภาคเอกชนในบางลักษณะ โดยสามารถนำมาคิดเป็นเครดิตในการคำนวณภาษี เมื่อมีการยื่นแบบแสดงรายการภาษีกลางปี หรือสิ้นปีก็ได้

รายงานข่าวได้กล่าวถึงผลดีจากการปรับปรุงภาษีดังกล่าวคือ สามารถครอบคลุมการหักภาษี ณ ที่จ่ายไปถึงนิติบุคคลด้วย จากเดิมที่จัดเก็บเฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น เชื่อว่ารายได้ที่เข้ากรมสรรพากรจะช่วยเสริมสภาพคล่องให้รัฐบาล สามารถนำมาใช้กระตุ้นเศรษฐกิจได้

รายงานชี้แจงว่ามาตรการจัดเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่ายดังกล่าวนี้ ไม่ใช่เป็นการปรับอัตราภาษีขึ้น แต่เป็นการอุดรูรั่วไหล และเป็นมาตรการขยายฐานภาษีเพิ่มเติม โดยคาดว่าจะทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณ 10,000 ล้านบาท

ส่วนวิธีปฏิบัติของการหักภาษี ณ ที่จ่าย แบบใหม่นี้ มีหลักการง่ายๆ คือ ทุกครั้งที่มีการซื้อสินค้า หรือบริการ ผู้จ่ายเงินออกไป มีหน้าที่ต้องหักเงินนำส่งรัฐ ตัวอย่าง คือ บริษัท ก.ซื้อสินค้าจากบริษัท ข.ในมูลค่าเกินกว่า 1,000 บาท บริษัท ก.จะจ่ายค่าสินค้าจริงๆ แค่ 990 บาท อีก 10 บาท บริษัท ก.จะออกหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายให้กับบริษัท ข.แล้วนำเงินจำนวนดังกล่าว นำส่งกรมสรรพากรภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไป จากนั้นบริษัท ข.ซึ่งถูกหักภาษีไว้ ก็จะไปขอเครดิตภาษีคืนกับกรมสรรพากรตอนยื่นแบบ ภ.ง.ด.50 ในช่วงสิ้นปี (กรุงเทพมหานคร 080644)

3.1.2 สภาผู้แทนราษฎรรับหลักการร่าง พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2545 หลังใช้เวลาพิจารณานาน 35 ชั่วโมง โดยนายกรัฐมนตรีได้ชี้แจงปิดท้ายถึงเหตุผลในการเสนองบประมาณสำรองกระตุ้นเศรษฐกิจ 58,000 ล้านบาท

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี กล่าวต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร หลังจากที่มีการอภิปรายร่าง พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2545 เสร็จสิ้นแล้ว โดยระบุว่า รัฐบาลชุดนี้เริ่มทำงานเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 มีเวลา 4 เดือน ซึ่งปฏิทินการจัดทำงบประมาณค่อนข้างจะบีบทำให้มีเวลาเตรียมตัวเรื่องของงบประมาณไม่ดีพอ และในปีงบประมาณหน้าน่าจะปรับปรุงได้มากกว่านี้ นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดของการจัดทำงบประมาณก็คือ งบประมาณที่จะเหลือสำหรับการแก้ไขปัญหาของประเทศชาติมีน้อยมาก เพราะงบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประจำ งบชำระคินดอกเบี่ย และเงินต้นของหนี้ที่มีภาระติดพันมา เหลือเงินเพื่อจะแก้ไขปัญหาเพียง 80,000 ล้านบาทเท่านั้น พบวก 58,000 ล้านบาทเข้าไปเท่ากับมีประมาณ 130,000 ล้านบาท หรือประมาณ 11-12 % ของงบประมาณทั้งหมด ที่จะเป็นยุทธศาสตร์ในการดำเนินนโยบายเร่งด่วนแก้ไขปัญหาของชาติ ซึ่งวิธีงบประมาณนี้เป็นข้อจำกัดและเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้ระบบการบริหารประเทศมีปัญหาโดยตลอด ซึ่งจะต้องแก้ไขต่อไป

นายกรัฐมนตรี กล่าวต่อว่า งบประมาณบางหมวดค่อนข้างจะดูน้อย เมื่อเทียบกับปีต่อไป ซึ่งเป็นเช่นนี้บางครั้งก็เทียบกันไม่ได้ เพราะรัฐบาลชุดนี้ได้พยายามตัดงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบการก่อสร้างที่ไม่จำเป็น งบการซื้อของที่นำเข้าจากต่างประเทศ เพราะรัฐบาลต้องการจะจัดเงินไว้สำหรับเป็นงบในการสร้างชีวิตคนไทย ซึ่งวันนี้กำลังลำบากเป็นหลักในการฟื้นฟูประเทศ

สำหรับกรณีที่ฝ่ายค้านตั้งคำถามว่า การเกินดุลถึง 200,000 ล้าน เหตุใดเกินดุลเยอะ และนำเป็นห่วงนั้น นายกรัฐมนตรี กล่าวว่าไม่ต้องเป็นห่วง เพราะรัฐบาลจะใช้หลักการบริหารการจัดการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์มากที่สุด การขาดดุล 200,000 ล้านบาทนั้น เมื่อรวมกับการขาดดุลของภาครัฐวิสาหกิจแล้ว งบประมาณรายจ่ายปี 2545 จะขาดดุลรวมกันประมาณ 4.4 % ของจีดีพี แต่หากนำงบสำรอง 58,000 ล้านบาทเข้าไป จะพบว่าในปี 2545 ขาดดุลน้อยกว่าปีที่แล้ว ซึ่งเมื่อนำงบประมาณของภาครัฐวิสาหกิจ และรัฐบาลรวมกันแล้ว ขาดดุลรวมกัน 3.7 % ของจีดีพี ทั้ง ๆ ที่ปีนี้ภาระหนี้และดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นกว่าปีที่แล้ว

นายกรัฐมนตรี ซึ่งแจ้งด้วยว่า เดิมทีรัฐบาลตั้งใจจะขาดดุลประมาณ 150,000 ล้านบาท แต่มีงบกระตุ้นเศรษฐกิจเพียง 80,000 ล้านบาท ซึ่งบรรดานักเศรษฐศาสตร์มหาคบอกกล่าวหากเหลือเท่านี้ เป็นการส่งสัญญาณไม่ดี จะทำให้ไม่มีเงินในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ขอให้เพิ่ม และตนก็ตัดสินใจคำนวณการเพิ่มแล้วว่า หากตราใบที่ไม่เกิน 5% ของจีดีพีก็พอไปได้

ส่วนกรณีที่ฝ่ายค้านวิจารณ์ว่าการตั้งงบสำรองไว้กระตุ้นเศรษฐกิจ ควรจะต้องทำแผนงานและโครงการนั้น นายกรัฐมนตรี กล่าวว่า การเขียนแบบนี้ “ไร้สาระ” เป็นการเตรียมเองประมาณไปผลาญ ซึ่งเป็นวิธีการคิดงบประมาณว่ามีเท่าไรต้องใช้ให้หมด แต่รัฐบาลนี้จะใช้เท่าที่จำเป็น แต่ต้องมีสำรองไว้เผื่อฉุกเฉิน เพราะไม่ทราบว่าวันข้างหน้าจะเกิดอะไรขึ้น แต่หากนำเงิน 58,000 ล้านบาทมาเขียนโครงการให้ละเอียดตามที่อยากเขียน แล้วจะได้อะไรขึ้นมา และเงิน 58,000 ล้านบาท อาจจะใช้หรือไม่ใช้ก็ได้ หากรัฐบาลสามารถที่จะจัดกลไกเปรียบเทียบ “ต้ออก” ของเงินจากสถาบันการเงินที่ล้นระบบอยู่นี้ ลงสู่ภาคประชาชน และเอกชนได้อย่างเป็นระบบถูกต้องนั้น เงิน 58,000 ล้านบาทก็ต้องใช้ เมื่อไม่ต้องใช้ก็ไม่ต้องกู้ เพราะที่ตั้งไว้ก็เพื่อต้องการไว้กระตุ้นเศรษฐกิจ แต่จะพยายามไม่ใช่ ถ้าไม่จำเป็น ถ้าใช้จะมีระบบตรวจสอบได้และประหยัดที่สุด ไม่ต้องกลัวว่าตนจะนำประเทศไปเสีย

“ผมบริหารเงินส่วนตัวหลายหมื่นล้านมาโดยตลอด ดังนั้น เป็นคนระมัดระวัง ประหยัดและรู้คุณค่าของเงินพอ และผมไม่เคยคิดว่าเงินหลวงเป็นเงินของผม ที่ผมจะไปทำอะไรก็ได้ ต้องรักษายิ่งกว่าเงินของตัวเองเสียอีก ถ้าเงินของผมเองหมดไปไม่มีใครว่า แต่เงินหลวงต้องตรวจสอบได้ ดังนั้น ท่านไม่ต้องห่วงและคิดว่าผมจะไปทำอะไร และไม่ต้องเห็นว่าเป็นเงิน 58,000 ล้านลอยอยู่ตรงนั้นแล้วต้องโกง ไม่ต้องห่วงครับ ผมไปเยี่ยมธนาคารแห่งประเทศไทย ห้องเก็บทองมีหลายตัน คนที่ดูแลเขาเห็นทองก็แค่นั้นเพราะเป็นหน้าที่ ไม่เกิดจิตปรุงแต่ง แต่ถ้าคนเกิดจิตปรุงแต่งเห็นคนใส่สายสร้อยเส้นเดียวก็วิ่งราวได้” นายกรัฐมนตรีกล่าว

พ.ต.ท.ทักษิณ กล่าวอีกว่า ในเรื่องเงิน 70,000 ล้านบาทที่ใช้ในธนาคารออมสินบางส่วนและในงบประมาณใช้ 10,000 กว่าล้าน หากศาลรัฐธรรมนูญตัดสินว่าตนผิดใครจะใช้นี้ ซึ่งมรดกหนี้ 2.8 ล้านล้านบาท รัฐบาลก็ใช้นี้ หากมีใครร้ายขนาดนั้น 4 ปีต่อไปนี้พรรคไทยรักไทยก็ยังเป็นรัฐบาล คงมาทำหน้าที่ใช้นี้ คงไม่รบกวนพรรคประชาธิปไตยมาใช้แทน

นายกรัฐมนตรี กล่าวต่อว่า ในปี 2546 งบประมาณจะเปลี่ยน อาจต้องแก้ไข พ.ร.บ.งบประมาณปี 2502 เพื่อให้งบประมาณเป็นเครื่องมือยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาชาติ ที่ผ่านมามาประเทศไทยไม่เคยใช้ยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาชาติได้เลย เพราะระบบงบประมาณไม่เอื้ออำนวยให้จัดงบประมาณในเชิงยุทธศาสตร์

พ.ต.ท.ทักษิณ กล่าวอีกว่า ในปีแรกของรัฐบาลนี้ จะเป็นปีแห่งการปฏิรูปประเทศไทยใหม่ทั้งหมด หลังจากวิกฤติเศรษฐกิจฟองสบู่แตกไปแล้ว ยังไม่มีการปฏิรูปประเทศ แต่ไปสร้างบ้านที่พังขึ้นมาใหม่โดยการฉาบปูนทับเท่านั้น ซึ่งต่อไปก็จะล้มอีก ทั้งนี้ เวลาที่เกิดวิกฤติทุกครั้งต้องเริ่มต้นด้วยการปฏิรูปแล้วค่อยโต แม้ว่าจะเติบโตไม่สูง แต่ขอให้เป็นการปฏิรูปประเทศใหม่ ประชาชนยังลำบาก ต้องให้มีโอกาสได้ชุบชีวิตอีกครั้ง ที่ผ่านมามาเราอาศัยการส่งออก โดยคิดว่าจะทำให้เศรษฐกิจโต แต่โตเร็วคนจนยิ่งลำบาก การโตต้องปฏิรูปก่อน ซึ่งหลังจากปีที่ 2 ของรัฐบาล จะเป็นปีแห่งการโตอย่างมีคุณภาพ และรัฐบาลจะนำประเทศให้เติบโตอย่างยั่งยืน หากประชาชนยังไม่เป็นหนี้จนระบบจะมีชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งอาจเป็นไปได้ที่บุตรของคนที่ถูกเงินธนาคารประชาชนอาจเป็น ส.ส.ก็ได้

นายกรัฐมนตรี กล่าวด้วยว่า นโยบายทุกเรื่องรัฐบาลทำ มีความเชื่อมโยงและร้อยเข้าหากัน ทั้งนี้ ขอขอบคุณ ส.ส.ทุกคนที่ทุ่มเทอภิปรายแนะนำเรื่องต่างๆ รัฐบาลขอรับไปพิจารณาในชั้นการแปรญัตติ และพร้อมที่จะแปรญัตติให้งบประมาณสมบูรณ์ ทั้งนี้ งบประมาณและวิธีการบริหารจัดการที่ถูกต้องจะทำให้ให้นโยบายที่รัฐบาลประกาศไว้ ทำได้ทุกนโยบาย ยิ่งประชาชนฝากความหวังไว้มากเท่าใด ย่อมทำให้รัฐบาลต้องบริหารงบประมาณให้ดี ประหยัด และเกิดประสิทธิภาพและประโยชน์มากที่สุด

จากนั้น ที่ประชุมได้มีมติรับหลักการร่าง พ.ร.บ.งบประมาณฯ ด้วยคะแนน 298 ต่อ 1 คะแนน งดออกเสียง 113 คะแนน และได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญจำนวน 63 คนพิจารณากำหนดการแปรญัตติ 30 วัน การประชุมเสร็จสิ้นลงเมื่อเวลา 00.55 น. สรุปแล้วสภาฯ ได้ใช้เวลาพิจารณาร่าง พ.ร.บ.งบประมาณฯ ขึ้นรับหลักการเป็นเวลา 3 วันรวมทั้งสิ้น 35 ชั่วโมง และได้นัดประชุมคณะกรรมการวิสามัญในวันพุธที่ 3 กรกฎาคมในเวลา 14.00 น. (ข่าว อ.ส.ม.ท. 290644)

3.1.3 ธนาคารประชาชนเริ่มเปิดบริการเป็นทางการ นายฯ ให้เกียรติมาเป็นประธานเปิดโครงการ

ธนาคารออมสินจัดพิธีเปิดโครงการธนาคารประชาชนอย่างเป็นทางการที่ธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่ในวันที่ 25 มิ.ย. 2544 โดยมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายฯ ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิด พร้อมมอบเงินก้อนแรกจำนวน 300,000 บาท ให้กับผู้กู้จำนวน 20 รายๆ ละ 15,000 บาท

สำหรับเงื่อนไขในการกู้ยืม ผู้กู้จะต้องเปิดบัญชีกับธนาคารออมสิน โดยธนาคารจะปล่อยเงินกู้ให้รายละ 15,000 บาท โดยที่ไม่ต้องมีหลักทรัพย์ แต่ต้องมีผู้ค้ำประกัน 2 คนขึ้นไป และจะเสียดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 1 ต่อเดือน และหากผู้กู้สามารถผ่อนเงินกู้ได้ตามกำหนด ถือว่าเป็นลูกค้าชั้นดี ธนาคารจะให้กู้ได้เพิ่มอีก 1 เท่าตัว คือ 30,000 บาทในปีถัดไปด้วย ทั้งนี้ ธนาคารออมสิน ได้เปิดให้ประชาชนที่สนใจ

เปิดบัญชีกับธนาคารได้ตั้งแต่วันที่ 1 มิ.ย.ที่ผ่านมาปรากฏว่าจนถึงวันศุกร์ที่ 22 มิ.ย. มีผู้สนใจมาเปิดบัญชีทั่วประเทศจำนวน 133,220 ราย มียอดเงินฝากทั้งสิ้น 187 ล้านบาท

นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวยืนยันในโอกาสเป็นประธานพิธีเปิดโครงการว่า ในฐานะรัฐบาลจะให้การสนับสนุนการทำงานของธนาคารออมสินเพื่อให้พัฒนาตัวเองโดยยึดหลักวินัยและเมตตาธรรม เพราะต้องการให้ประชาชนสามารถเข้ามากู้เงินได้โดยใช้กำลังสมอง ไม่ใช่ใช้ชื่อเป็นหลักประกัน ขณะเดียวกันก็ขอร้องลูกค้า หรือผู้ประกอบการจะต้องมีความซื่อสัตย์ เพราะหากการได้ลดอัตราดอกเบี้ยจากร้อยละ 20 นอกระบบ มาเป็นร้อยละ 1 ในระบบแล้วยังไม่รักษาวินัยอย่างเคร่งครัดในการจ่ายเงินก็จะเป็นการทำลายกลไกช่วยเหลือสังคมส่วนใหญ่ให้เสียหาย เพราะฉะนั้น จึงขอให้รักษาวินัยเพื่อสร้างโอกาสให้กับคนในสังคมอื่น ๆ ต่อไปธนาคารออมสินจะสามารถขยายบริการให้ประชาชนได้มากขึ้นถึงชั้นลูกหลาน และเชื่อว่าโครงการธนาคารประชาชนจะสามารถช่วยลดภาระคนจนให้มีรายได้พอเพียงกับค่าใช้จ่าย แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เมื่อโครงการกองทุนหมู่บ้านได้ลงถึงพื้นที่ทั้งหมด 80,000 กว่าล้านบาทแล้วก็จะเห็นผลได้ชัดเจนกว่านี้ ส่วนกรณีที่นักวิชาการออกมาวิจารณ์ว่าโครงการต่างๆ ของรัฐบาลอาจจะไม่เกิดผลตามที่ตั้งความหวังไว้นั้นนายกฯ กล่าวว่า ขอให้อดทนรอดูกันต่อไปก่อน เพราะบางครั้งในเรื่องของยุทธศาสตร์ไม่ต้องการพูดทุกวัน เพราะจะทำให้เกิดความสับสน และนักวิชาการที่ออกมาวิจารณ์บางครั้งก็ไม่ใช่ข้อมูลที่แท้จริง (ข่าว อ.ส.ม.ท. 250644)

3.1.4 ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) แล้ว โดยเสียงสนับสนุน 303 เสียง งดออกเสียง 96 เสียง ใช้เวลาในการพิจารณานานกว่า 6 ชม.

รายงานข่าวกล่าวว่า ในการอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 26 มิ.ย. 2544 นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รมต.คลัง ได้ชี้แจงเป็นคนสุดท้ายว่า บสท.ไม่ใช่ยาสำเร็จรูปในการแก้ปัญหาของประเทศชาติ เป็นเพียงตัวแปรที่จะช่วยผ่อนคลายปัญหาเท่านั้น และขอให้ทุกคนอย่าคิดว่าเป็นการอุ้มคนรวย เพราะ 3 ปีแล้วที่ธนาคารไม่ปล่อยสินเชื่อ ทำให้ธุรกิจไม่เดิน ซึ่งคนจนก็เป็นด้านหน้าที่ได้รับผลกระทบนี้ ยอมรับว่า บสท.เป็นการรวมศูนย์อำนาจ แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำ เพราะบสท.เกิดในช่วงที่ไม่ปกติ มีความจำเป็นต้องเร่งฟื้นธุรกิจ ยอมรับว่าการรวมศูนย์อำนาจจะควบคู่ไปกับการหาผลประโยชน์ ซึ่งตนและคณะกก.บสท.ไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง จึงขอให้สมาชิกช่วยกันตรวจสอบ หลังจากนั้นในวันที่ 29 มิ.ย. ที่ประชุมวุฒิสภาก็ได้มีมติเห็นควรถูกอนุมัติหลักการของร่างพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยด้วยเสียง 111 เสียง ต่อ 27 เสียง งดออกเสียง 2 เสียง จึงเป็นอันว่า พ.ร.ก.บสท. ได้รับการอนุมัติจากวุฒิสภาเป็นที่เรียบร้อย (ข่าว อ.ส.ม.ท. 26, 290644)

4. ความเคลื่อนไหวภาคเอกชน

4.1 ความเคลื่อนไหวธนาคารและสถาบันการเงิน

4.1.1 ตัวเลขหนี้เสียธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบในเดือนพ.ค.ยังคงเพิ่มขึ้นอยู่ที่ 17.77% เป็นการเพิ่มขึ้นจากแบงก์เอกชนเป็นหลัก ในขณะที่แบงก์รัฐ-ต่างประเทศลดลง

เมื่อวันที่ 22 มิ.ย. 2544 ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) รายงานว่าสิ้นเดือน พ.ค. 2544 ธนาคารพาณิชย์เอกชน มีหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (เอ็นพีแอล) จำนวน 495,029.16 ล้านบาท หรือ 18.72% เพิ่มขึ้นจาก 485,928.18 ล้านบาท หรือคิดเป็น 18.23% เมื่อสิ้นเดือนเม.ย. ส่วนธนาคารพาณิชย์รัฐมีหนี้เสียจำนวน 308,429.90 ล้านบาท หรือ 21.55% ลดลงเล็กน้อยจากสิ้นเดือนเม.ย.ที่มีจำนวน 309,134.72 ล้านบาท หรือ 21.45 ล้านบาท เมื่อรวมธนาคารพาณิชย์ไทย มียอดรวมหนี้เสียทั้งสิ้น 804,163.88 ล้านบาท หรือคิดเป็น 19.71% เพิ่มขึ้น จาก 794,358.08 ล้านบาท หรือ 19.36% เมื่อสิ้นเดือนเม.ย. ด้านสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ มีหนี้เสียจำนวน 27,912.48 ล้านบาท หรือ 4.61% ลดลงเล็กน้อยจาก 28,372.01 ล้านบาท หรือ 4.69% เมื่อสิ้นเดือนเม.ย. ทั้งนี้ เมื่อรวมระบบธนาคารพาณิชย์ทั้งหมด ณ สิ้นเดือนพ.ค. มีหนี้ เสีย 832,076.36 ล้านบาท หรือ 17.77% เพิ่มขึ้นจาก 822,730.09 ล้านบาท หรือ 17.47% ในสิ้นเดือนเม.ย.

ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กล่าวว่า จากตัวเลขเอ็นพีแอลของระบบธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนพ.ค.2544 ที่ส่วนใหญ่ปรับเพิ่มขึ้นนั้น คงจะมาจากสาเหตุเอ็นพีแอลย้อนกลับ ภายหลังจากที่ก่อนหน้านี้ธนาคารพาณิชย์ได้มีการปรับโครงสร้างหนี้แล้ว มีนโยบายที่จะยึดหนักกันเป็นหลักจึงทำให้มีเอ็นพีแอลย้อนกลับหรือเอ็นพีแอลรีเอนทรี่เกิดขึ้น ภายหลังจากถูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ อย่างไรก็ตาม เชื่อว่าเอ็นพีแอลในอนาคตข้างหน้า คงจะไม่เพิ่มขึ้นมาก และไม่น่าเป็นห่วง หลังจากที่มีการโอนหนี้จากธนาคารพาณิชย์เข้าไปอยู่ในบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (ทีเอเอ็มซี) เรียบร้อยแล้ว เนื่องจากนโยบายของทีเอเอ็มซี ให้ความสำคัญในการปรับโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้ที่มีปัญหาไม่ใช่เป็นการยึดหนี้เพียงอย่างเดียว โดยจะมีการตั้งผู้ร่วมทุนหรือการอัดฉีดเม็ดเงินเข้าไปช่วยเหลือลูกหนี้เพื่อฟื้นฟูกิจการ ซึ่งท้ายที่สุดก็คงจะไม่มีเอ็นพีแอลรีเอนทรี่เพิ่มขึ้นเหมือนในปัจจุบัน (กรุงเทพธุรกิจ, ผู้จัดการ 22-230644)

5. ความเคลื่อนไหวภาคเศรษฐกิจที่แท้จริง

5.1 ความเคลื่อนไหวด้านการอุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน

5.1.1 นายกฯ สั่งตั้งไทยแลนด์พลาซ่า หวังเป็นศูนย์กลางกระจายสินค้าของเอสเอ็มอี สร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร ขยายฐานส่งออกสินค้าไปตลาดโลก

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เปิดเผยหลังเข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการยุทธศาสตร์การพัฒนาวirtschaftขนาดกลางและขนาดย่อม (เอสเอ็มอี) เมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 2544 ซึ่งเป็นวันสุดท้ายว่า ได้สั่งให้จัดตั้งโครงการไทยแลนด์พลาซ่า เพื่อใช้เป็นเครือข่ายกระจายสินค้าของผู้ประกอบการเอสเอ็มอีไปตลาดโลก โดยมอบหมายให้นายสถาพร กวิตานนท์ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) หลังจากพ้นตำแหน่งไปศึกษาแบบแผนการทำโครงการดังกล่าวให้เสร็จภายใน 2 เดือน

โดยรัฐบาลมีเงินทุนพร้อมที่จะทำโครงการไทยแลนด์พลาซ่าอยู่แล้ว เพียงแต่รอให้การศึกษาแล้วเสร็จ ซึ่งโครงการนี้เบื้องต้นจะตั้งที่กรุงเทพมหานครก่อนเป็นการนำร่อง จากนั้น จึงจะตั้งในส่วนภูมิภาค รวมทั้งจะขยายไทยแลนด์พลาซ่าไปยังต่างประเทศภายใน 2-3 ปีข้างหน้า และการลงทุนเบื้องต้นรัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนส่วนแรก แต่ในอนาคตเอกชนสามารถเข้าร่วมทุนได้หากมีความสนใจ

โครงการไทยแลนด์พลาซ่า จะช่วยขยายตลาดให้เอสเอ็มอีมากขึ้น มีการกระจายสินค้าจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค โดยสินค้าที่จะนำมาจำหน่ายจะต้องได้รับการคัดเลือกว่ามีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ สามารถที่จะส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศได้ เช่น ผลไม้ อาหาร สมุนไพรต่างๆ และการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งจะช่วยยกระดับสินค้า สร้างมูลค่าเพิ่ม เพิ่มรายได้แก่ประชาชนแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งก่อให้เกิดการเชื่อมโยงการผลิตเอสเอ็มอีให้มากขึ้น (กรุงเทพธุรกิจ 100644)

5.1.2 เวิร์คช็อป เอสเอ็มอี กำหนด 5 มาตรการหลัก ก.อุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้สรุปผลการประชุมเวิร์คช็อปเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาวirtschaftขนาดกลางและขนาดย่อม (เอสเอ็มอี) ว่าได้กำหนดมาตรการการพัฒนาเอสเอ็มอีไทย 5 มาตรการหลัก ในการแก้ปัญหาเอสเอ็มอี ประกอบด้วย 1.มาตรการด้านการเงิน ได้กำหนดแผนให้ความช่วยเหลือออกเป็น 3 ระดับ คือ เร่งด่วนชั่วคราว มาตรการเร่งด่วน และมาตรการปกติ

โดยมาตรการเร่งด่วนปล่อยสินเชื่อให้ได้ 10% ของยอดเงินฝาก การขยายการค้าประกันสินเชื่อเอสเอ็มอี การเพิ่มและจัดสินเชื่อพิเศษให้เอสเอ็มอี การเร่งรัดปรับปรุงและขยายกองทุนรัฐ การเชื่อมโยงและปรึกษาแนะนำด้านการเงินกับบริการวิชาการเพื่อปรับปรุงกิจการและการจัดตั้งธนาคารเพื่อการพัฒนาเอสเอ็มอีและธุรกิจชุมชน ทั้งนี้ ในหลายมาตรการ รัฐบาลได้ดำเนินการไปแล้วระดับหนึ่ง เช่น การจัดตั้งธนาคารเพื่อการพัฒนาเอสเอ็มอี โดยปรับสภาพบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย.) การจัดตั้งกองทุนร่วมทุน รัฐบาลได้ดำเนินการในรูปแบบเจอร์แคปิตอล ซึ่งจะให้เอกชนร่วมบริหารเพื่อความคล่องตัว และเพิ่มประสิทธิภาพกองทุน

ส่วนอีก 4 มาตรการได้แก่ มาตรการด้านกฎระเบียบและภาษี มาตรการด้านตลาด มาตรการด้านทรัพยากรมนุษย์ และมาตรการด้านเทคโนโลยี ซึ่งที่ประชุมได้มีการอภิปรายเพิ่มเติมประเด็นรายละเอียดอีกหลายประการ อาทิ การปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีเอสเอ็มอี หลักเกณฑ์การใช้มาตรฐานทางบัญชี การพัฒนายี่ห้อสินค้าไทย การสร้างอุปทานในการบริโภคภาครัฐ การส่งเสริมเอกชนจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้า การจัดการภาษีเพื่อจูงใจการลงทุนด้านไอที การพัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรเอสเอ็มอี รวมทั้งการจัดระบบโครงสร้างค่าจ้างให้สอดคล้องกับทักษะแรงงาน

อย่างไรก็ตาม นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ ก.อุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานหลักภาครัฐในการดำเนินงานพัฒนาเอสเอ็มอี ส่วนมาตรการเฉพาะด้านกฎระเบียบ ภาษี ได้มอบหมายให้กรมสรรพากรไปดำเนินการ ซึ่งมาตรการจะต้องกำหนดระยะเวลาอย่างชัดเจน โดยให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

ส่วนบทบาทของ ก.คลัง นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รมต.คลัง กล่าวว่า แนวทางการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินเอสเอ็มอี ก.คลัง จะใช้หน่วยงานที่มีอยู่ 5 หน่วยงานหลัก ได้แก่ กองทุนร่วมทุน ตลาดหลักทรัพย์ใหม่ บอย. ที่จะยกระดับเป็นธนาคารเพื่อการพัฒนาเอสเอ็มอี บรรษัทค้าประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) รวมทั้งธนาคารรัฐ โดยจะแบ่งการช่วยเหลือใน 2 แนวทางสำคัญ คือ จะให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มผู้ประกอบการเอสเอ็มอีแบบแบ่งกลุ่ม เพื่อประกันความเสี่ยง และพิจารณาศักยภาพของธุรกิจในอนาคต โดยไม่พิจารณาถึงการดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมาเป็นหลัก

ทั้งนี้ ในการประกันเพื่อปล่อยสินเชื่อแก่เอสเอ็มอีนั้น จะดำเนินงานควบคู่ไปกับที่เอสเอ็มอี และจะมีการเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางเร่งปล่อยสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการเอสเอ็มอี และกำหนดนโยบายต่างๆ ให้เสร็จภายใน 1 เดือน ส่วนการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ทางหน่วยงานที่ดูแลจะเร่งคืนภาษีให้โดยเร็ว เพื่อไม่ให้เป็นการระงับผู้ประกอบการ (กรุงเทพธุรกิจ 100644)

ความเคลื่อนไหวด้านประชากร สิ่งแวดล้อม และพลังงาน

1. ความเคลื่อนไหวด้านประชากร

1.1 ความเคลื่อนไหวด้านประชากรและคุณภาพชีวิต

1.1.1 รายได้ครัวเรือนสิ้นปี 2543 ลดลง 1.4%

นายยงยุทธ ตียะไพรัช โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แถลงว่า ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) รับทราบรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2543 จำนวน 3,300 ครัวเรือนทั่วประเทศ พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 12,150 บาทต่อครัวเรือน ลดลงจากปี 2541 ที่มีรายได้เฉลี่ย 12,492 บาทต่อครัวเรือน หรือลดลง 1.4%

ด้านค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน ต่อครัวเรือน ปี 2543 เท่ากับ 9,848 บาท ลดลงจากปี 2541 ที่ใช้จ่าย 10,389 บาท หรือลดลง 2.6% ขณะที่หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนปี 2543 เท่ากับ 68,405 บาท ซึ่งลดลงจากปี 2541 ที่มี 69,674 บาท หรือลดลง 0.9%

นายยงยุทธกล่าวว่า รายได้ต่อครัวเรือนที่ลดลงมากอยู่ใน 2 ภูมิภาค คือ ภาคอีสานและภาคเหนือ ที่มีรายได้ลดลงในอัตราที่ใกล้เคียงกับการลดลงของค่าใช้จ่าย คือ ประมาณ 5% และ 6% ต่อปี ส่วนครัวเรือนในภาคใต้มีรายได้ลดลง 1.2% และค่าใช้จ่ายลดลง 2.1% ต่อปี ในขณะที่ครัวเรือนในกรุงเทพฯ และ 3 จังหวัดรอบๆ รวมถึงภาคกลางมีรายได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่กลับมีการใช้จ่ายลดลงด้วยเช่นกัน

“เหตุที่ครัวเรือนภาคเหนือและอีสานมีรายได้ลดลงเกิดจากปัญหาราคาพืชผลทางการเกษตรลดลงเป็นหลัก และเมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเกือบทุกกลุ่ม พบว่า มีรายได้เฉลี่ยลดลง 2-6% ต่อปี ในขณะที่ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนลดลงในอัตราที่สูงกว่าการลดลงของรายได้ คือ ลดลงประมาณ 2-9% ต่อปี”

ทั้งนี้ ครัวเรือนทุกกลุ่มมีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย ยกเว้นครัวเรือนคนงานภาคเกษตรเท่านั้นที่มีค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้ โดยครัวเรือนภาคเกษตรมีหนี้สินเพิ่มขึ้น 5-11% ต่อปี ขณะที่ครัวเรือนลูกจ้าง ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ นักบริหาร และภาคผลิตมีหนี้สินลดลง 9.5% และ 14% ต่อปี (กรุงเทพฯธุรกิจ 130644)

1.1.2 ทางเลือกคนว่างงานกับทางออกการขายตรง

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 4 มิ.ย. 2544 รายงานแนวโน้มการว่างงานและการประมาณการอัตราการว่างงานของสถาบันต่างๆ พบว่า จนถึงขณะนี้ปัญหาการว่างงานยังคงดำรงอยู่ และมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นต่อเนื่อง โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) คาดการณ์ว่าในปีนี้ คนว่างงานจะสูงถึง 1.5 ล้านคน ขณะที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ประมาณการไว้ที่ 1.22 ล้านคน และศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย ประมาณการอัตราการว่างงานทั้งปีไว้ที่ 1.4 ล้านคน

แต่ในขณะที่ยังไม่มีมาตรการในการแก้วิกฤติแรงงานอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ในบางภาคธุรกิจกลับสามารถดูดซับแรงงาน และบรรเทาปัญหาการว่างงานของประเทศได้ระดับหนึ่ง โดยเฉพาะในธุรกิจขายตรง ซึ่งมีอัตราเติบโตสวนกระแส และยังเป็นธุรกิจที่สามารถรองรับแรงงานนอกระบบได้มาก เนื่องจากเป็นธุรกิจที่อาศัยความโดดเด่นเฉพาะตัวเพื่อเป็นกำลังขับเคลื่อนและสร้างรายได้

การเก็บตัวเลขที่เป็นทางการของอุตสาหกรรมนี้ขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 2541 สมาคมการขายตรงไทยร่วมกับสถาบันวิจัยเอแบค-เคเอสซี อินเทอร์เน็ตซันแนล (เอแบคโพล) ได้ลงมือสำรวจและเจาะลึกทัศนคติและพฤติกรรมขายตรงจากกลุ่มตัวอย่าง 2,656 คนทั่วประเทศ ซึ่งเป็นช่วงหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจครั้งแรก พบตัวเลขมูลค่าการตลาดประมาณ 16,200 ล้านบาท มีจำนวนผู้ขายตรงในระบบทั้งหมด 2.5 ล้านคน เป็นผู้หญิง 80.5% และ 19.5% เป็นผู้ชาย ซึ่งในจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 542 คน ให้เหตุผลของการเข้าสู่ธุรกิจนี้เพื่อหารายได้เสริม 75.1% เพื่อซื้อสินค้าใช้เอง 46.7% เพื่อเป็นอาชีพประจำ 17.2% และเพื่อเป็นรายได้หลัก 13.3% ทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนพบว่า ผู้ขายตรง 35.4% มีรายได้เฉลี่ย 2,501-5,000 บาท 28.3% ไม่เกิน 2,500 บาทต่อเดือน 16% มีรายได้เฉลี่ย 7,501-10,000 บาทต่อเดือน 14.7% มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน และ 5.6% มีรายได้เฉลี่ย 5,001-7,500 บาทต่อเดือน

- ตัวเลขนักธุรกิจอิสระ หรือผู้เข้าร่วมธุรกิจขายตรง ล่าสุดเพิ่มเป็น 3 ล้าน ยึดเป็นอาชีพถึง 33%

นายปรีชา ประกอบกิจ นายกสมาคมการขายโดยตรงไทย (Thai Direct Selling Association) กล่าวในการให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ “กรุงเทพธุรกิจ” ถึงการเปลี่ยนแปลงล่าสุดของอุตสาหกรรมขายตรง โดยประเมินตัวเลขนักธุรกิจอิสระ หรือผู้เข้าร่วมทำธุรกิจในอนาคตครั้งนี้ไว้ว่า มีกว่า 3 ล้านคน มูลค่าการตลาดเพิ่มจาก 1.6 หมื่นล้านบาท พุ่งขึ้นประมาณ 2 หมื่นล้านบาท สมาคมการขายโดยตรงไทย ประมาณว่า ผู้ที่เข้าสู่ธุรกิจนี้ 1 ใน 3 หรือประมาณ 33 % ต้องการทำเป็นอาชีพทั้งอาชีพเสริมและอาชีพประจำ และ 2 ใน 3 เข้ามาเพื่อต้องการซื้อสินค้าใช้เอง ซึ่งจะเป็นบันไดสู่การทำธุรกิจในอนาคต อย่างไรก็ตาม ขณะนี้เอแบคโพลอยู่ในระหว่างการสำรวจเจาะลึกพฤติกรรมธุรกิจขายตรงครั้งที่ 2 โดยทำการสำรวจในรายละเอียดปลีกย่อยมากกว่าครั้งแรก เพื่อเป็นข้อมูลและชี้ให้เห็นการเติบโตในการรองรับตลาดแรงงานของไทย รวมถึงแนวโน้มและโอกาสของคนไทยกับธุรกิจนี้

"คาดว่า การสำรวจของเอแบคโพลที่จะออกมา จะมีตัวเลขใกล้เคียงกับที่สมาคมประมาณการเอาไว้ แต่การสำรวจครั้งที่สองนี้จะมีรายละเอียดครอบคลุมเพื่อเป็นประโยชน์มากขึ้นทั้งผู้บริโภค ผู้ประกอบการและภาครัฐ"

- ชี้นำแนวโน้มอาชีพขายตรงโดยย้อนมองตัวเลขนักขายตรงทั่วโลก

หากพิจารณาตัวเลขจากสมาพันธ์การขายโดยตรงแห่งโลก (World Federation of Direct Selling Associations) ในส่วนของนักขายตรงทั่วโลกที่เพิ่มขึ้นโดยเปรียบเทียบในปี 1995 มีนักขายตรงทั่วโลก 21 ล้านคน ปี 1996 เพิ่มขึ้นเป็น 24.88 ล้านคน ปี 1997 เพิ่มขึ้นเป็น 30.9 ล้านคน ปี 1998 เพิ่มขึ้นเป็น 33.56 ล้านคน

ในส่วนของยอดขายทั่วโลกปี 1995 ประมาณ 74.90 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ปี 1996 ประมาณ 79.32 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ปี 1997 เพิ่มขึ้นเป็น 80.47 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ปี 1998 ลดลงเหลือ 77.78 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ (กรุงเทพมหานคร 040644)

1.1.2 โครงการลดพนักงานในภาคอุตสาหกรรม

จากการสำรวจของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ การเคลื่อนย้ายแรงงานภาคอุตสาหกรรมหลังผ่านช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ หรือมีการโอนสัดส่วนการถือครองให้กับผู้ร่วมทุนต่างชาติ โดยส่วนใหญ่ในอุตสาหกรรมหลัก เช่น ปูนซีเมนต์ เหล็ก โรงกลั่นน้ำมัน ปิโตรเคมี และเหมืองแร่ พบว่า แต่ละองค์กรยังคงรักษาพนักงานเดิมเอาไว้ มีเพียงบางบริษัทที่มีการลดพนักงานลงเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการปรับโครงสร้างหนี้หรือขายธุรกิจในเครือออกไป เริ่มจากเครือซิเมนต์ไทย จากจำนวนพนักงานทั้งหมด 35,000 คน เมื่อวันที่ 31 ธ.ค. 2541 ปัจจุบันมีประมาณ 25,000 คน ในส่วนที่หายไป 10,000 คน ประมาณ 2,000 คนเป็นพนักงานที่สมัครใจเข้าโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด บริษัทปูนซีเมนต์เอเชีย จำกัด (มหาชน) จำนวนพนักงานทรงตัวเมื่อเทียบกับก่อนวิกฤติ ประมาณ 600-700 คน แม้จะมีผู้ถือหุ้นต่างชาติคือไฮเดอร์แบงก์เข้ามา โดยบริษัทไม่มีนโยบายรับพนักงานใหม่ แต่พนักงานที่มีอยู่เดิมได้มีการลาออกโดยสมัครใจ รวมทั้งเกษียณอายุโดยเฉลี่ยในปี 2543 ประมาณ 10-20 คน ส่วนพนักงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้มีการเกลี้ยคนเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน

บริษัทไทยออยล์ จำกัด ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ 2-3 ปีที่ผ่านมา บริษัทได้ปรับตัวโดยลดค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อให้บริษัทมีสภาพคล่องทางการเงินเพิ่มขึ้น โดยมีการปรับลดพนักงานลงเกือบ 300 คน จากเดิมกว่า 1,000 คน เหลือ 740 คนในปัจจุบัน ทั้งนี้เป็นไปตามการปรับโครงสร้างการบริหารงาน เพื่อแสดงให้สถาบันการเงินเห็นว่า เห็นถึงความพยายามของบริษัทในการปรับลดค่าใช้จ่าย ส่งผลให้บริษัทสามารถลดค่าใช้จ่ายด้านพนักงานลงได้ถึงปีละกว่า 200 ล้านบาท และยังไม่เห็นแผนที่จะปรับลดพนักงานลงอีกในขณะนี้

บริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัล จำกัด (มหาชน) หรือทีพีไอ แม้ว่าจะมีการปรับโครงสร้างหนี้กับสถาบันการเงินกว่า 100 ราย แต่บริษัทยังไม่มีแผนที่จะปรับลดจำนวนพนักงานที่มีอยู่ประมาณ 6,300 คน ยกเว้นในกรณีที่จะต้องขายทรัพย์สินของบริษัทใดบริษัทหนึ่งในเครือออกไป เมื่อมีการเปลี่ยนความเป็นเจ้าของ ก็เป็นสิทธิของเจ้าของใหม่

บริษัทปิโตรเคมีแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) หรือเอ็นพีซี ยังคงมีจำนวนพนักงานอยู่ในระดับทรงตัวเมื่อเทียบกับช่วงก่อนวิกฤติ เนื่องจากบริษัทไม่มีนโยบายให้พนักงานออกจากงาน แต่ใช้นโยบายไม่รับพนักงานเพิ่มมาตั้งแต่ปี 2538 ประกอบกับไม่มีการขยายงานใหม่ๆ โดยในปี 2540 มีพนักงานรวม 745 คน ขณะที่ในปี 2544 เหลืออยู่ 735 คน ทั้งนี้ จำนวนพนักงานที่ลดลง เนื่องจากการเกษียณอายุ

สำหรับบริษัทผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) จากการสำรวจพบว่า มีพนักงานลดลงเล็กน้อย โดยในปี 2540 มีพนักงานรวม 820 คน แต่เมื่อประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ทางบริษัทได้มีนโยบายไม่รับพนักงานเพิ่ม โดยไม่มีนโยบายให้พนักงานออกจากงาน ส่วนที่เกษียณอายุหรือลาออกไปศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพอื่นเป็นไปโดยสมัครใจ นโยบายดังกล่าวส่งผลให้จำนวนพนักงานลดลงเหลือ 811 คนในปี 2541 เหลือ 807 คน ในปี 2542 เหลือเพียง 759 คนในปี 2543 และ 758 คนในปี 2544 โดยในส่วนของพนักงานที่ลาออกโดยสมัครใจในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจมีประมาณ 50 คน (กรุงเทพมหานคร 040644)

1.1.3 ธนาคารพาณิชย์กับแผนลดพนักงานประมาณ 1.7 - 2 หมื่นคน

ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย ธนาคารชิตีแบงก์ กล่าวว่า เพื่อคงความมีประสิทธิภาพภายใต้ภาวะบีบที่เข้มงวดมากขึ้นของบีไอเอส ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งจะต้องควบรวมกิจการ และเมื่อมีการควบกิจการเกิดขึ้น ก็จะมีการปรับลดพนักงานมากขึ้นด้วย "ใน 3-4 ปีข้างหน้าธนาคารพาณิชย์ไทยจะเริ่มควบรวมกิจการกัน ธนาคารเหล่านี้จะกลายเป็นแบงก์ที่มีขนาดใหญ่ ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถแข่งขันได้ อุตสาหกรรมแบงก์ทั่วโลกได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ทุกคนพยายามจะทำตัวเองให้เป็นซูเปอร์มาร์เก็ตทางการเงิน แบงก์หลายแห่งยังจำเป็นต้องปรับโครงสร้าง และนั่นหมายถึงการลดพนักงาน" และกล่าวเสริมว่า ระบบธนาคารจำเป็นต้องมีระบบสวัสดิการที่เพียงพอ เพื่อเตรียมตัวเป็นเกราะป้องกันทางสังคม เมื่อเกิดการปลดพนักงาน

นักวิเคราะห์จาก บล.แอดคินสัน คาดการณ์ว่า การปลดพนักงานธนาคารในรอบสองไม่น่าจะรุนแรงเท่ากับปี 2540 เนื่องจากธนาคารหลายแห่งต่างเตรียมพร้อมด้วยการไม่จ้างพนักงานใหม่เพิ่ม และผู้ที่ถูกปลดจะต้องได้รับข้อเสนอที่เป็นแพ็คเกจทางการเงินที่ดึงดูดใจ ขณะที่การลดตำแหน่งงานจะเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป

ทั้งนี้ นับจากปลายปี 2541 จนถึงปัจจุบัน กระแสการลดจำนวนพนักงานของธนาคารพาณิชย์รายต่างๆ มีความเด่นชัดมากขึ้นเรื่อยๆ โดยจากสิ้นปี 2541 ตัวเลขพนักงานธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบอยู่ที่ 109,526 คน แต่จากตัวเลขล่าสุด ณ 30 ก.ย. 2543 ยอดของพนักงานทั้งหมดเหลือเพียง 93,593 คน คิดเป็นจำนวนพนักงานที่หายไปประมาณ 15,933 คน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่ไม่น้อยเมื่อเทียบกับสัดส่วนออกมา โดยพบว่าธนาคารได้ลดพนักงานลงไปแล้ว 14.5% จากจำนวนที่มีอยู่เดิม

นักวิเคราะห์รายหนึ่ง ระบุว่าจำนวนพนักงานที่ลดลง 14.5% ดังกล่าว เป็นเพียงแค่จุดเริ่มต้นเท่านั้น เพราะหากประเมินกันจริงๆ คาดว่าธนาคารพาณิชย์จะต้องลดพนักงานอีกประมาณ 1.7 - 2 หมื่นคน หรือลดลงประมาณ 30 - 35% ของจำนวนเดิมที่มีอยู่ จึงจะก้าวสู่จุดที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำกำไรได้

อย่างไรก็ตาม จากตัวเลขที่นักวิเคราะห์ประเมินถือว่า สอดรับกับแผนการลดจำนวนพนักงานของธนาคารพาณิชย์ เพราะมีกระแสข่าวว่าธนาคารกรุงไทยจะลดคนอีกประมาณ 3 พันคน ธนาคารกสิกรไทยมีแผนจะลดพนักงานอีกราว 5 พันคน จากล่าสุดประมาณ 1.3 หมื่นคน ให้เหลือ 7-8 พันคน แต่เป็นแผนที่ย่อยทำภายใน 5 ปี ขณะที่ธนาคารศรีนครและธนาคารนครหลวงไทยก็มีแผนจะลดพนักงานลงอีกแน่นอน ส่วนธนาคารกรุงเทพมีแผนลดพนักงาน 6 พันคนภายใน 3-5 ปีเช่นกัน

- สภาพแรงงานธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน ชี้สถานการณ์ยัง "น่าห่วง"

นายสกุล สือทรงธรรม เลขาธิการสหพันธ์สภาพแรงงานธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน กล่าวถึงกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ กำลังมีการปรับลดพนักงานจำนวนมากในขณะนี้ว่า เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงสำหรับแรงงานภาคการเงินอย่างมาก เนื่องจากแนวโน้มที่ธนาคารพาณิชย์ทั้งที่เป็นเอกชนที่เป็นของคนไทย และที่ต่างชาติเข้ามาถือหุ้นใหญ่นั้น ต่างก็มีแผนในการปรับลดพนักงานทั้งสิ้น

จากข้อมูลที่มีอยู่ธนาคารที่มีพนักงานโดยเฉลี่ยประมาณ 13,000 - 14,000 คนนั้น ภายใน 4 ปี จะมีการลดคนเป็นจำนวนมาก และจะมีการนำรูปแบบสาขาที่เน้นการใช้อิเล็กทรอนิกส์เข้ามาแทนที่ อย่างกรณีของ ธ.กรุงเทพ ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จะลดพนักงานประมาณ 6,000 คน ภายใน 3-5 ปี

ในส่วนของสหพันธ์ฯ พยายามจะรณรงค์ให้พนักงานธนาคารพาณิชย์ที่ยังไม่มีสหภาพฯเร่งจัดตั้งสหภาพแรงงานขึ้นมา เพื่อที่จะใช้เป็นกลไกในการเจรจากับผู้บริหารของธนาคารแทนพนักงานของแต่ละแห่งทั้งหมด แต่ยอมรับว่า ที่ผ่านมามีความตื่นตัวของพนักงานธนาคารแต่ละแห่งมีน้อยมาก ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าแปลกใจ และทำให้สภาพแรงงานของสถาบันการเงินค่อนข้างอ่อนแอ (กรุงเทพธุรกิจ 040644)

1.2 ความเคลื่อนไหวด้านแรงงานต่างด้าว

1.2.1 เตรียมรับแรงงานต่างชาติสู่ระบบประกันสังคม ตำรวจเร่งกวาดจับแรงงานต่างด้าวใกล้สิ้นสุดผ่อนผัน

วันที่ 3 มิ.ย. 2544 นายเดช บุญ-หลง รมต.แรงงานฯ ให้สัมภาษณ์ถึงแนวทางการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว ซึ่งจะครบกำหนดผ่อนผันตามมติคณะรัฐมนตรีในวันที่ 31 ส.ค. 2544 ว่า ในปีนี้อาจจะไม่มีการผ่อนผันการใช้แรงงานต่างด้าวเหมือนกับที่ผ่านมา เพราะหน่วยงานด้านความมั่นคงหลายหน่วยงานได้เสนอแนวทางนี้ โดยให้เหตุผลหลายประการ เช่น ปัญหาเรื่องความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (มติชน 040644)

รายงานข่าวกล่าวว่า กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1 ร่วมกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้ออกกวาดล้างจับกุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 1 จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ จ.ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี และอ่างทอง สามารถจับกุมแรงงานผิดกฎหมายได้จำนวน 1,086 คน โดยเป็นแรงงานชาวพม่ามากที่สุด รองลงมาเป็นแรงงานกัมพูชา ลาว อินเดีย กะเหรี่ยง และมอญ ทั้งนี้ พื้นที่ที่จับกุมแรงงานผิดกฎหมายได้มากที่สุด ได้แก่ จ.ปทุมธานี ย่านตลาดไท จำนวน 441 คน รองลงมาที่ตลาดสำโรงเหนือ จ.สมุทรปราการ

พล.ต.อ.สันต์ ศรุตานนท์ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ กล่าวว่า ตั้งแต่ปลายปีที่ผ่านมามีจนถึงปัจจุบันสามารถจับกุมแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายได้จำนวน 130,000 คน ซึ่งจะต้องดำเนินการกวาดล้างต่อไปตามนโยบายของรัฐบาล เพราะปีที่แล้วพวกต่างด้าวเหล่านี้ได้สร้างอาชญากรรมร้ายแรงถึง 3 ครั้ง คือ ยึดสถานทูตพม่าประจำประเทศไทย ยึดโรงพยาบาลศูนย์ราชบุรี จ.ราชบุรี และแหกที่คุมเรือนจำ จ.สมุทรสาคร โดยหวังว่าเหตุการณ์ลักษณะนี้จะไม่เกิดขึ้นอีก อีกเรื่องที่น่าเป็นห่วงคือปัญหาด้านสังคม เพราะผู้ต้องโทษที่เป็นชาวต่างชาติอยู่ในเรือนจำจำนวนมาก อย่างที่เรือนจำ จ.สมุทรสาคร มีผู้ต้องโทษที่เป็นชาวต่างด้าวเกือบ 1,000 คน ที่ อ.แม่สอด เรือนจำมีผู้ต้องโทษที่เป็นคนต่างด้าวถึง 850 คน ใน 900 คน เพราะฉะนั้นเราต้องเร่งดำเนินการจับกุมและร่วมมือกันกวาดล้าง ไม่อย่างนั้นในอนาคตอันใกล้ต้องเกิดปัญหากลุ่มน้อยในประเทศแน่นอน จากการหารือกับนายเดช บุญ-หลง ได้ข้อสรุปว่าจะใช้เวลา 4 ปี ในการกวาดล้างแรงงานผิดกฎหมาย โดยจะนำเข้าแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมายทดแทน ซึ่งรัฐบาลประเทศลาวและกัมพูชาได้ติดต่อมาแล้วว่าจะรับผิดชอบแรงงานผิดกฎหมายในประเทศไทย โดยจะจัดส่งแรงงานที่ถูกต้องมาทำงานทดแทน ไม่ใช่แรงงานผิดกฎหมายที่มักเป็นพรวนเอาญาติฯ เป็น 10 คน มาทำงานขอทาน และยืนยันว่า เมื่อครบกำหนดผ่อนผันการใช้แรงงานต่างด้าววันที่ 31 ส.ค. 2544 ก็จะไม่มีการผ่อนผันอีกเด็ดขาด

แต่จะทำให้แรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมายได้เข้าสู่ระบบที่ถูกต้อง เพราะในภาคเอกชน ทั้งฝ่ายนายจ้าง สมาคมอุตสาหกรรม สมาคมการค้าไทย ต่างรับรองว่า เมื่อทุกอย่างเข้าสู่ระบบที่ถูกต้องแล้ว จำนวนแรงงานต่างด้าวจะต้องลดลง โดยจะพัฒนาตัวเองในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามา เพื่อจะไม่ต้องจ้างแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานที่แรงงานไทยไม่ต้องการทำ

อย่างไรก็ตาม นายอิระวัชร จันทระประเสริฐ ปลัด ก.แรงงานฯ กล่าวถึงการแก้ไขปัญหาในระยะยาวว่า แรงงานต่างด้าวจะต้องหมดไป เพราะเมื่อนายจ้างปรับเปลี่ยนเครื่องจักรก็ต้องมีการพัฒนาคน แต่เชื่อว่าในช่วง 5 ปีนี้ ยังคงมีการใช้แรงงานต่างด้าวอย่างแน่นอน เพราะมีงานหลายประเภทที่คนไทยไม่ทำ ทั้งนี้ การนำแรงงานต่างด้าวเข้าสู่ระบบนั้น สิ่งแรกจะต้องรู้ว่า มีความต้องการแรงงานต่างด้าวเท่าใด จากนั้นจึงอนุญาตให้เข้ามาอย่างถูกต้อง โดยจะต้องประสานงานกับประเทศต้นทางของแรงงานต่างด้าว

ส่วนการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดูแลเวลานั้น จะต้องเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาโครงสร้างว่าจะมีใครเข้ามาทำหน้าที่ได้บ้าง นอกจากนี้ จะต้องมีการจัดระบบสวัสดิการ ประกันสังคม การจ่ายค่าจ้างตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ โดยจะต้องให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาอยู่ในกฎหมายคุ้มครองแรงงาน หรือกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ของไทย เพื่อให้ นายจ้างตัดสินใจว่าจะจ้างแรงงานต่างด้าวหรือแรงงานไทย เพราะจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายเหมือนกัน (กรุงเทพธุรกิจ 070644)

1.3 การสร้างชุมชนเข้มแข็ง

1.3.1 ธ.ก.ส. เผยพิกัดหนี้เกษตรกรเข้าเป้า

นายพิทยาพล นาถธราดล ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) กล่าวถึงความคืบหน้าโครงการพักชำระหนี้ และลดภาระหนี้ให้เกษตรกรรายย่อยว่า ถึงวันที่ 20 มิ.ย. 2544 มีลูกค้าเข้าร่วมโครงการดังกล่าว 2,016,490 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.02 วงเงิน 45,314,765 บาท และลดภาระหนี้จำนวน 1,007,845 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.98 วงเงิน 33,353,239 บาท ซึ่งเป็นตัวเลขในกรอบที่ ครม. อนุมัติไว้ที่ 6,000 ล้านบาท

นายพิทยาพล กล่าวว่า ขณะนี้ยังมีลูกค้าอีกกว่า 100,000 ราย ที่ยังไม่ตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมโครงการหรือไม่ ดังนั้น ธ.ก.ส. จึงเปิดโอกาสให้ส่งตัวแทนเข้าร่วมรับฟังรายละเอียดของโครงการได้ แต่ต้องได้รับการอนุมัติจากสหกรณ์ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ให้กับลูกค้าแต่ละราย ก่อนที่จะเสนอไปยัง ธ.ก.ส. โดยจะเข้าร่วมโครงการได้ภายในวันที่ 30 ก.ย. นี้ (สยามรัฐ 300644)

1.3.2 คนแห่กู้ธนาคารประชาชนกว่า 1.8 แสนราย

ธนาคารคนจนที่ใช้สาขาธนาคารออมสินทั่วประเทศเปิดให้ประชาชนทั่วไปยื่นขอกู้ยืมเงินด้วยเงื่อนไขที่ไม่เคร่งครัดมากนักตั้งแต่วันที่ 25 มิ.ย. 2544 มีประชาชนไปยื่นขอสินเชื่อเพียง 2 วันแรกแล้ว 1.8 แสนราย

นายสมใจนึก เองตระกูล ปลัด ก.คลัง ในฐานะประธานธนาคารออมสินเปิดเผยว่า ตามที่รัฐบาลได้เปิดธนาคารคนจน เมื่อวันที่ 23 มิ.ย. 2544 เพื่อให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยมากู้เงินไปลงทุนทำการค้า หรือ โครงการที่ไปลงทุนไปอยู่การประกอบอาชีพที่พึ่งพิงตนเอง รายได้ไม่เกิน 15,000 บาท โดยคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาทต่อเดือน หรือร้อยละ 12 บาทต่อปี เพื่อให้ประชาชนมีทุนทำกินของตัวเองและไม่ต้องถูกขูดรีดจากการกู้เงินนอกระบบซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยสูงถึงร้อยละ 20 มีระยะปลดหนี้ 1 ปีนั้น ปรากฏว่าเวลาผ่านไปเพียง 2 วัน มีผู้สนใจสมัครเป็นสมาชิกเพื่อขอกู้เงินตามโครงการนี้แล้วกว่า 1.8 แสนราย อนุมัติปล่อยกู้ภายในปีนี้เป็นประมาณ 2 แสนราย อย่างไรก็ตาม ความตื่นตัวของประชาชนที่สูงมาก ทำให้ต้องปรับเป้าหมายเพิ่มขึ้นอีก ดังนั้นประชาชนไม่ต้องกลัวว่าจะต้องรีบกู้เพราะเงินในโครงการจะหมด ขอให้ประชาชนไปเตรียมพร้อมก่อนว่าจะนำเงินไปทำโครงการอะไรให้ดีกว่าก่อนค่อยไปยื่นกู้ ซึ่งจะช่วยให้ได้รับอนุมัติสูงกว่า (มติชนสุดสัปดาห์ 020744)

ในวันที่ 29 มิ.ย. 2544 นายชาญชัย มุสิกนิสากร ผู้จัดการทั่วไปธนาคารออมสินกล่าวว่า เพียง 3 วันจากการเปิดธนาคารคนจนมีผู้เปิดบัญชีกับธนาคารรวมทั้งสิ้น 240,370 บัญชี รวมเงินยื่นกู้ประมาณ 364 ล้านบาท (Bangkok Post 290601)

วันที่ 28 มิ.ย. 2544 หนังสือพิมพ์มติชนได้สอบถามความคิดเห็นของพ่อค้านักธุรกิจเชื้อสายอินเดียย่านพารุ์ถึงผลกระทบธนาคารคนจน โดยนางนุสรุ สัจจะเทพ อายุ 37 ปี อาชีพขายผ้าร้านเจริญไตร ผู้ปล่อยเงินกู้ในคนจนย่านตลาดพารุ์ดังกล่าวว่า แต่ละเดือนให้กู้ประมาณหนึ่งแสนบาทขึ้นไปมีคนมาขอเงินหลายสิบลาย คิดดอกเบี้ยร้อยละ 5 บาทต่อเดือน คิดว่าการตั้งธนาคารคนจนไม่มีผลกระทบต่อคนที่ออกเงินกู้ เพราะการจะกู้ธนาคารคนจนมีข้อแม้ที่ต้องฝากเงินกับธนาคารออมสิน และคนจนไม่ได้ฝากเงินที่ธนาคารออมสินทุกคน อีกทั้งเข้าไปเปิดบัญชีใหม่แล้วจะได้รับบริหารจัดการเงินกู้ ดูแล้วเป็นเรื่องยาก

ด้านนายเจตริน คันทะปุระ อายุ 44 ปี ค้าขายกระเปาะและเสื้อผ้า ย่านพารุ์ กล่าวว่า เข้มงวดทำธุรกิจค้าขายด้วยตนเอง และแม้จะมีการปล่อยเงินให้กู้เงินก็คิดดอกเบี้ยเพียงร้อยละ 5 บาทต่อเดือนเท่านั้น แต่ทว่าคนไทยเองที่ออกเงินให้กู้กับดอกเบี้ยสูงถึงร้อยละ 20 บาทต่อเดือน คิดว่าธนาคารคนจนเป็นการทำเอาหน้า คนจนทุกคนไม่สามารถกู้ได้ทั่วถึงและยังต้องเปิดบัญชีกับธนาคารออมสินอีกคงยุ่งยาก หากได้คงได้คนละเล็กละน้อย เพราะมีคนขอเป็นจำนวนมาก (มติชน 290644)

2. ความเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ความเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมของภาครัฐและเอกชน

2.1.1 วันที่ 5 มิ.ย. วันสิ่งแวดล้อมโลก นายกษัตริย์ศึกประภังค์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและน้ำ

เนื่องในวันสิ่งแวดล้อมโลก 5 มิ.ย. 2544 ชมรมสภาวะแวดล้อมสยาม จัดพิธีมอบเกียรติบัตร ประจำปี 2544 ให้กับผู้มีผลงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดีเด่น โดยประเภทนักการเมือง ได้แก่ นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ ส.ส. จังหวัดพะเยา ซึ่งได้พัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจัดกิจกรรมภายใต้หัวข้อ "เชื่อมโยงโลกกว้าง ร่วมสร้างสานสายใยชีวิต" ระหว่างวันที่ 5 -10 มิ.ย. 2544 ที่ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ในงานมีนิทรรศการ บูตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ

นายเดช บุญหลง รมต.แรงงานและสวัสดิการสังคม ประธานเปิดงาน กล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่อง "ทิศทางกรบิโรคของไทย มิติใหม่เพื่อสิ่งแวดล้อม" ว่า กิจกรรมวันสิ่งแวดล้อมโลกปีนี้ เน้นประเด็นการผลิตและการบริโภคเพื่อสิ่งแวดล้อม จะก่อให้เกิดจิตสำนึกที่ดี ส่งผลในทางปฏิบัติให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคยังคงเป็นผู้กำหนดให้ผู้ประกอบการหันมาใช้เทคโนโลยีสะอาด เช่น เครื่องยนต์มลพิษต่ำ โดยผู้บริโภคต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น ใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่า เลือกซื้อสินค้าเพื่อสิ่งแวดล้อม

ในวันเดียวกันนี้ สหสาขาวิทยาศาสตร์สภาวะแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับมูลนิธิสืบาคะเสถียร และชมรมสภาวะแวดล้อมสยาม จัดการอภิปรายเรื่อง "Workshop สิ่งแวดล้อมอยู่ในไหน ช่วงเศรษฐกิจยาลิมห่วงสิ่งแวดล้อม" โดยนายอดิศร เพียงเกษ รองประธานคณะกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรรัฐบาล) กล่าวว่า นายกรัฐมนตรีได้วางโรดแมปที่จะตั้งกระทรวงใหม่คือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและน้ำ โดยจะให้ความสำคัญในส่วนทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งได้คิดและเตรียมการไว้แล้ว

อนึ่ง กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มีการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นเรื่อง การปรับบทบาทและภารกิจของกระทรวงวิทยาศาสตร์ หลังจากมอบหมายให้ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปทำการศึกษา โดยผู้ศึกษาได้เสนอให้แบ่งก.วิทยาศาสตร์ ออกเป็น 2 ส่วนคือ 1. กระทรวงวิทยาศาสตร์ 2. กระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติและน้ำ ทั้งนี้ ให้ยุบ แยก และรวมบางหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน และในครั้งนี้อยู่เป็นการทำประชาพิจารณ์ข้อเสนอดังกล่าว โดยได้เชิญข้าราชการตั้งแต่ระดับ 7 และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประมาณ 250 คน แต่ไม่มีการเชิญองค์กรเอกชนและประชาชนให้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น

นายสันตต์ สมชีวิดา ปลัด ก.วิทยาศาสตร์ฯ กล่าวว่า จะสรุปความคิดเห็นของที่ประชุมครั้งนี้ให้คณะกรรมการอำนวยการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน(ก.พ.)ก่อนเสนอให้ ก.พ. คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ และนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี โดยทั้งหมดนี้จะเสร็จไม่เกินสิ้นปีนี้ (กรุงเทพฯ โทร 06, 260644)

2.2 ความเคลื่อนไหวสารพิษในสิ่งแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมเมือง

2.2.1 กรีนพีซชี้ผลเสียบ่อน้ำบาดาลลงด้าน ปนเปื้อนโลหะหนักน้ำอยู่ชั้นวิกฤติ

กลุ่มกรีนพีซ นำเจ้าหน้าที่จากทั่วโลก มาจัดการรณรงค์ร่วมกับชาวบ้านใน จ.สมุทรปราการ จัรัฐบาลและธนาคารพัฒนาเอเชีย (เอดีบี) หยุดโครงการบ่อน้ำบาดาลเสียคลองด้าน จ.สมุทรปราการ หลังจากผลการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบย้าถึงผลกระทบจากโลหะหนักปนเปื้อนในน้ำทิ้ง และกากตะกอนส่งผลให้อ่าวไทย และชุมชนประมงชายฝั่งตกอยู่ภาวะวิกฤติ

ทั้งนี้ ชาวประมงและผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงฟาร์มหอยแมลงภู ได้นำเรือประมงออกมาร่วมรณรงค์กับกลุ่มกรีนพีซกว่า 30 คน โดยได้เคลื่อนขบวนออกไปปฏิบัติการในทะเล เพื่อพิทักษ์ชุมชนและระบบนิเวศของอ่าวไทย โดยนำธงสีเหลืองที่มีข้อความว่า "หยุดกอมลพิษ" และ "การแก้ปัญหาที่ปลายท่อ ไม่ใช่ทางออก" เป็นภาษาต่างๆ ไปปักรอบที่ปล่อยน้ำทิ้งของโครงการที่กำลังก่อสร้างในทะเล ซึ่งแถบผ้าสีเหลืองคาดดำโดยรอบบริเวณนั้นเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของอาชญากรรมต่อสิ่งแวดล้อมจากโครงการบ่อน้ำบาดาลเสีย

นายธรา บัวคำศรี เจ้าหน้าที่รณรงค์ด้านสารพิษกรีนพีซเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กล่าวว่า การรณรงค์ของกรีนพีซในครั้งนี้ต้องการให้รัฐบาลและหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการเห็นว่า รัฐบาลกำลังเดินในทางที่ผิดพลาดในการอนุมัติโครงการที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาล้างสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง การรณรงค์เสียจากโรงงาน และครัวเรือน จ.สมุทรปราการ เข้าด้วยกันนั้น ถือเป็นการทำงานให้น้ำเสีย และจะมีความยุ่งยากมากขึ้นในการจัดการสารมลพิษตกค้างจากโรงงานอุตสาหกรรม เงินกู้ของเอดีบีนั้นออกจกไม่ได้แก้มลพิษ แต่กลับทำให้สูญเสียทรัพยากร เนื่องจากตะกอนที่ปนเปื้อนมลพิษตกค้าง เช่น ไดออกซิน ฟิวราม และโลหะหนักจากโรงงานต่างๆ จะปนเปื้อนเข้ากับตะกอนจากน้ำเสียของครัวเรือน การแยกกากตะกอนสองชนิด เพื่อบำบัดนั้นไม่ได้ผลและทำได้ยาก (กรุงเทพฯ โทร 06 270644)

2.3 ความเคลื่อนไหว ดิน น้ำ ป่า

2.3.1 ภูเก็ตจัดประชุมรักษาผลประโยชน์ทางทะเล

วันที่ 21 มิ.ย. 2544 จ.ภูเก็ตจัดประชุมศูนย์ประสานงานการปฏิบัติการรักษาผลประโยชน์ทางทะเลแห่งชาติ ครั้งที่ 1 หลังจากหลายฝ่ายแย่งชิงการใช้ทรัพยากรในอันดามันเพิ่มขึ้น ขณะนี้ได้มีการประชุมศูนย์ประสานงานการปฏิบัติการรักษาผลประโยชน์ทางทะเลแห่งชาติ เขต 3 ซึ่งมี จ.ภูเก็ต กระบี่ พังงา ระนอง ตรัง สตูล ครั้งที่ 1 โดยมี พล.ร.ท.บดีพันธ์ เกษยานนท์ ผบช.กองเรือภาคที่ 3 ในฐานะ ผอ.ศูนย์ประสานงานฯ เป็นประธานการประชุม โดยมีรองผู้ว่าฯ จ.ภูเก็ต จ.กระบี่ และหัวหน้าส่วนราชการของจังหวัดต่างๆ ในเขต 3 และมีกองบัญชาการ กองเรือ ภาคที่ 3 ฐานทัพเรือพังงา เจ้าหน้าที่ศุลกากรภาค 5 และตำรวจน้ำ เข้าร่วม ซึ่งที่ประชุมได้หารือเรื่องการรักษาผลประโยชน์ทางทะเล การพิจารณาเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวทางทะเล และพิจารณาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในอำเภอพังงา เพื่อรักษาผลประโยชน์และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลอันดามันให้คงอยู่ต่อไป (สำนักข่าวจีเอ็นเอ็น 210644)

2.3.2 จับตาคณะกรรมการกองทุน 154 ล้านบาท บทเรียนซ้ำซากของโรงไฟฟ้าบ่อนอก

ในที่สุดความเคลื่อนไหวของการจัดตั้งกองทุนประกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมจำนวนเงิน 150 ล้านบาท ตลอดระยะเวลา 25 ปี และกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนจำนวน 4 ล้านบาทต่อปี รวม 100 ล้านบาท ตลอดระยะเวลา 25 ปี ของคณะกรรมการตำบลบ่อนอก อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งร่วมลงนามเมื่อวันที่ 8 มิ.ย. 2544 ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (วิทยาเขตบางเขน กทม.) กับโครงการโรงไฟฟ้าบ่อนอกของบริษัท กัลฟ์ เพาเวอร์ เจเนอเรชัน จำกัด พร้อมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักวิชาการกองทุนตำบลบ่อนอก รวมถึงพยานอีก 2 คน ก็มีปัญหาเกิดขึ้นจากกลุ่มรักษาท้องถิ่นที่คัดค้านการก่อสร้างโครงการจนมีการชุมนุมประท้วงและเปิดแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนที่หน้าศาลากลาง จ.ประจวบคีรีขันธ์ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ไม่มีส่วนรับรู้ใดๆ ทั้งที่มี 2 สมาชิก อบต. เข้าไปร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษาและพยานในการลงนาม เพราะก่อนหน้านี้ อบต. บ่อนอกได้มีมติอย่างชัดเจนว่าไม่ต้องการให้มีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบ่อนอก ทั้งยังปฏิเสธว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ กับการตั้งกองทุนดังกล่าว แม้ที่ผ่านมาผู้จัดการสำนักงานโครงการโรงไฟฟ้าบ่อนอกจะยืนยันเจตนารมณ์อย่างชัดเจนว่า กองทุนไม่ใช่เงื่อนไขหรือใบอนุญาตในการสร้างโรงไฟฟ้าบ่อนอก หรือไม่มีระเบียบหรือกฎหมายใดๆ ที่ระบุว่ามีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าจะต้องมีกองทุนและการตั้งกองทุนก็เพื่อความมั่นใจของทุกฝ่าย เพื่อเป็นการพิสูจน์ข้อเท็จจริงหากโรงไฟฟ้าถ่านหินสร้างปัญหากับชุมชนในอนาคต

สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือ ได้เกิดกระแสแตกต่างทางความคิดในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินมายาวนาน 5 ปี โดยที่ยังไม่มีผลประโยชน์ใดๆ เข้ามาเป็นสิ่งล่อใจ นับตั้งแต่มีการซื้อขายที่ดินโครงการที่หมู่ 7 บ้านคลองชายธง ผ่านนายหน้าเมื่อปี 2537 และปัญหาจากการขัดแย้งรุนแรงคราวนั้น หลายฝ่ายโดยเฉพาะเจ้าของโครงการไม่อาจปฏิเสธได้ว่า การที่ปัญหาการต่อต้านโครงการยังคงต่อเนื่องมาจนถึงขณะนี้ เกิดขึ้นจากสาเหตุของการจุดชนวนเพราะมีการหักหลังคำหัวคิ้วที่เป็นส่วนแบ่งจากการซื้อขายที่ดิน

ดังนั้น การต่อสู้ทางความคิดที่แตกต่างบนพื้นฐานทางสังคมในตำบลบ่อนอก จะเป็นอย่างไรหลังจากมีกองทุนฯ จึงเป็นสิ่งที่ต้องจับตามองอย่างใกล้ชิด เพราะบัดนี้กลุ่มนายหน้าค้าที่ดินยุคเก่าที่สร้างปัญหาในอดีตได้เข้ามามีบทบาทในกองทุนแล้ว ด้วยความชอบธรรม และเชื่อว่าเงินจำนวน 150 ล้านบาทและอีก 4 ล้านบาทต่อปี ที่เป็นกองทุนประกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมและกองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชน น่าจะนำมาเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะสร้างความยุ่งยากในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนที่คัดค้านด้วยการต่อสู้กับ “ทุน” อีกอย่างยาวนาน และที่สำคัญจะมีปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับโครงการโรงไฟฟ้าบ่อนอกอีกหรือไม่ ยังไม่มีคำตอบ เพราะในวันนี้ยังไม่มีใครยืนยันได้ว่า ในคณะกรรมการกองทุนจะไม่มี ความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์อีก (มติชน 270644)

2.4 ความเคลื่อนไหวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ

2.4.1 ข้อมูลห้องสหรัฐทำลายชั้นบรรยากาศหนักสุด

ผลการศึกษาของเวลด์ ริชชอส อินสตีติวต์ (ดับเบิลยูอาร์ที) กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสหรัฐ ระบุว่า สหรัฐเป็นผู้แพร่กระจายก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากที่สุด ทั้งนี้ คาร์บอนไดออกไซด์เป็นก๊าซ 1 ใน 6 ประเภทที่ทำให้เกิดภาวะเรือนกระจกที่ส่งผลให้อุณหภูมิโลกสูงขึ้น

รายงานที่มีชื่อว่า “สหรัฐ ประเทศกำลังพัฒนา และการป้องกันชั้นบรรยากาศ : ผู้นำหรือผู้คุมเชิง” แจกแจงว่า ในช่วง 100 ปีที่ผ่านมาประเทศอุตสาหกรรมที่มีประชากรคิดเป็นสัดส่วน 20% ของประชากรโลก เป็นผู้แพร่กระจายก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถึง 60% ของปริมาณการแพร่กระจายทั้งหมด โดยแหล่งใหญ่คือสหรัฐที่ครองสัดส่วนถึง 30% ในช่วงระหว่างปี 1900-99

ขณะที่จีนซึ่งมีประชากร 1 ใน 5 ของจำนวนประชากรโลก และอินเดียแพร่กระจายก๊าซดังกล่าวเพียง 7% และ 2% ตามลำดับ

รายงานยังยอมรับว่า แม้มีแนวโน้มว่าชาติกำลังพัฒนา แพร่กระจายก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากขึ้น แต่สหรัฐก็ยังคงเป็นแหล่งผลิตมลพิษรายใหญ่ในช่วง 10 ปีนี้

ผลการศึกษาระดับดับเบิลยูอาร์ทีขัดแย้งกับข้ออ้างของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ของสหรัฐ ที่ผลจากข้อตกลงเกียวโต ซึ่งเป็นสัญญาปกป้องชั้นบรรยากาศใหม่ โดยอ้างว่าเป็นการไม่ยุติธรรมที่บังคับให้ชาติอุตสาหกรรมจำกัดการแพร่กระจายของก๊าซเรือนกระจก

แต่ไม่ผูกมัดประเทศกำลังพัฒนา ที่มีแนวโน้มว่าจะผลิตก๊าซสูงขึ้นบรรยากาศเพิ่มมากขึ้นตามอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะจีนและอินเดีย (ผู้จัดการ 270644)

2.4.2 ประชุมสิ่งแวดล้อมโลก

หลังจากเดือนเมษายนที่สหรัฐอเมริกาได้ประกาศแผนพัฒนาพลังงานและไม่เข้าร่วมสนธิสัญญาเกียวโต ในวันที่ 27 มิ.ย. 2544 รัฐมนตรีสิ่งแวดล้อมจากกว่า 100 ประเทศทั่วโลกเปิดประชุมที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อหาทางร่างข้อตกลงว่าด้วยการอนุรักษ์ชั้นบรรยากาศ สำหรับนำเสนอนี้ที่ประชุมเต็มองค์ในกรุงบอนน์ ประเทศเยอรมนี ในเดือนหน้า สื่อมวลชนญี่ปุ่นเผยว่า ญี่ปุ่นและสหรัฐจะร่วมพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลง ซึ่งญี่ปุ่นหวังว่าความร่วมมือนี้จะช่วยดึงสหรัฐให้กลับมาร่วมสนธิสัญญาเกียวโตได้ (ไทยรัฐ 290644)

วันที่ 28 มิ.ย. 2544 ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช แห่งสหรัฐ ประกาศแผนการบริหารการอนุรักษ์พลังงานของรัฐบาล ที่กระทรวงพลังงานในกรุงวอชิงตัน และระบุว่าจะกระตุ้นให้มีการวิจัยเกี่ยวกับเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและเครื่องจักรกลมากขึ้น (ไทยรัฐ 300644)

วันที่ 30 มิ.ย. 2544 ในการประชุมสุดยอดที่แคมป์เดวิดระหว่างประธานาธิบดีบุช แห่งสหรัฐ กับนายจุนอิชิโร โคอิซูมิ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น จะมีการหยิบยกเรื่องทั้งสองจะร่วมกันวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีรุ่นใหม่ รวมทั้งแผนการพัฒนาคาร์บอนไดออกไซด์ให้แปรเปลี่ยนเป็นเชื้อเพลิง เพื่อใช้กับรถยนต์และแก๊ส สำหรับใช้ภายในประเทศมาหรือก่อน ก่อนที่จะลงนามร่วมกันของทั้งสองฝ่าย (สำนักข่าวจีเอ็นเอ็น 270644)

2.4.3 ผลวิจัยใหม่ระบุ "เขื่อน" ตัวร้าย! ต้นตอสร้างปัญหาน้ำท่วมหนัก

ผลงานวิจัยใหม่ของโครงการน้ำจืดในกองทุนโลกเพื่อธรรมชาติ (ดับเบิลยูดับเบิลยูเอฟ) ระบุว่า เขื่อนกลายเป็นตัวการสร้างปัญหาน้ำท่วมให้หนักขึ้นมากขึ้น แทนที่จะเป็นตัวช่วยป้องกันน้ำท่วม ทั้งนี้ ผลวิจัยดังกล่าวได้รับการเผยแพร่อย่างเป็นทางการที่สวีเดนเมื่อวันที่ 21 มิ.ย. 2544 ที่ผ่านมา คณะกรรมการวิจัยพบว่า สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากเขื่อนต่างๆ มักสร้างขึ้นโดยไม่ได้รับรู้ข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับสภาวะน้ำท่วมสูงสุดที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเต็มที่ และมักสร้างขึ้นโดยปราศจากระบบระบายน้ำล้นที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่จำกัดทำให้เขื่อนถูกสร้างขึ้นโดยไม่เอาความเสถียรที่เกิดขึ้น ณ เวลาปัจจุบันมาพิจารณาประกอบด้วย อาทิ ภาวะฝนตกหนักในพื้นที่อันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ หรือสภาพแห้งแล้งของพื้นที่ที่เกิดขึ้นจากการทำลายป่า หรือสภาพแห้งแล้งในเขตพื้นที่ชุ่มน้ำ ทำให้สมรรถนะในการดูดซับน้ำโดยธรรมชาติของพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงที่จะเกิดอุทกภัยร้ายแรงขึ้นติดตามมา

นอกเหนือจากนั้น คณะผู้วิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้บริหารเขื่อนตัดสินใจเข้าเก็บไปที่จะเปิดประตูระบายน้ำในยามที่เกิดฝนตกหนักหรือในยามที่กระแสน้ำในแม่น้ำเกิดมากผิดปกติ ทั้งนี้เพราะเป้าหมายหลักของการสร้างเขื่อนก็เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าเท่านั้น

ข้อเสนอของคณะกรรมการดับเบิลยูดับเบิลยูเอฟ คือ ในการก่อสร้างเขื่อนในอนาคต ควรนำเอาข้อเสนอของกรรมการเขื่อนโลกมาเป็นหลักในการพิจารณา และในพื้นที่ที่จำเป็นต้องสร้างเขื่อน การกักเก็บ และการปล่อยน้ำ จะต้องสอดคล้องกับระบบโดยธรรมชาติของแม่น้ำและความต้องการของประชากรที่อยู่ปลายทางของน้ำซึ่งต้องเผชิญหน้ากับภาวะน้ำท่วมอีกด้วย (มติชน 260644)

2.4.4 ยอดผู้เสียชีวิตจากแผ่นดินไหวในเปรู 115 ราย

วันเสาร์ที่ 23 มิ.ย. 2544 เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งรุนแรงที่ประเทศเปรู วัดแรงสั่นสะเทือนได้ 7.9 ริกเตอร์ และเกิดอาฟเตอร์ช็อคตามมา โดยมีศูนย์กลางอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิก ห่างจากชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกของเมืองอะเรควิปา ประมาณ 190 กิโลเมตร รัศมีแรงสั่นสะเทือนได้ถึงประเทศชิลีและโบลิเวีย ถึงวันที่ 27 มิ.ย. 2544 เจ้าหน้าที่หน่วยป้องกันภัยพลเรือนของเปรู เปิดเผยว่ามียอดผู้เสียชีวิต 115 ศพ และไร้อาศัยอีกเกือบ 73,400 คน ในขณะที่บ้านเรือนประชาชนอีกกว่า 21,000 หลังคาเรือน ยังไม่สามารถเข้าไปอยู่อาศัยได้ ประชาชนประมาณ 1,390 คน ได้รับบาดเจ็บ และ 53 คนยังสูญหาย

พื้นที่ที่ได้รับความเสียหายเลวร้ายที่สุด คือจังหวัดอะเรควิปา ชายฝั่งทะเลทางตอนใต้ของประเทศ ซึ่งมีผู้เสียชีวิตถึง 73 ราย ส่วนในจังหวัดโมควิวัว และแทฆนา ชายฝั่งทะเลทางตอนใต้ บ้านเรือนประชาชนหลายพันหลังได้รับความเสียหาย อย่างหนัก (สำนักข่าวจีเอ็นเอ็น 25, 27-280644)

3. ความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน

3.1 ความเคลื่อนไหวด้านพลังงานภายในประเทศ

3.1.1 เดือนมิ.ย. ปรับลดราคาน้ำมัน 8 ครั้ง

หลังจากที่ราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95 เดือนเมษายนพุ่งทะลุขีดระ 17.29 บาท ก็มีการปรับลดเรื่อยมา จนในเดือนมิถุนายน 2544 ราคาน้ำมันปรับลดถึง 8 ครั้ง

วันที่ 26 มิ.ย.44 นายวิเศษ จูภิบาล ผู้ว่าการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) เปิดเผยว่า ปตท.จะปรับลดราคาน้ำมันขายปลีกเบนซินลง 30 สตางค์/ลิตรและปรับลดราคาน้ำมันขายปลีกดีเซลลง 20 สตางค์/ลิตร มีผลตั้งแต่วันที่ 27 มิ.ย.นี้ ตามต้นทุนราคาน้ำมันในตลาดสิงคโปร์ที่ลดลง ทำให้ราคาน้ำมันขายปลีกของปตท.ในเขตกทม.และปริมณฑล เป็นดังนี้ น้ำมันเบนซิน 95 อยู่ที่ 15.39 บาท/ลิตร น้ำมันเบนซิน 91 อยู่ที่ 14.39 บาท/ลิตร และน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว อยู่ที่ 14.24 บาท/ลิตร ทั้งนี้เป็นการปรับลดราคาน้ำมันขายปลีกของ ปตท.ครั้งที่ 8 แล้ว (สำนักข่าวจีเอ็นเอ็น 280644)

3.1.2 มูลค่าน้ำมันนำเข้า 4 เดือนแรกขยายตัว 15%

วันที่ 14 มิ.ย. 2544 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) รายงานสถานการณ์การใช้ปิโตรเลียมในช่วง 4 เดือนแรก (ม.ค.-เม.ย.) ของปี 2544 พบว่า ความต้องการใช้ปิโตรเลียม ประกอบด้วยน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ (ไม่รวมภาคอุตสาหกรรมปิโตรเคมี) มีปริมาณเฉลี่ย 933,200 บาร์เรล/วัน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 3.5% แบ่งเป็นผลิตภัณฑ์น้ำมัน มีการใช้รวม 594,500 บาร์เรล/วัน ลดลง 5.4% ก๊าซธรรมชาติมีการใช้รวม 338,700 บาร์เรล/วัน ขยายตัว 24.0 %

สำหรับการจัดหาปิโตรเลียมในช่วง 4 เดือนแรกมีปริมาณ 1,189,600 บาร์เรล/วัน เพิ่มขึ้น 9.3% โดยในจำนวนนั้นเป็นการจัดหาผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศ มีปริมาณรวมทั้งสิ้น 765,800 บาร์เรล/วัน เพิ่มขึ้นถึง 15.9 % (สำนักข่าวจีเอ็นเอ็น 140644)

3.1.3 เติมน้ำมันบางจาก-ไทยออยล์ : รัฐบาลสั่ง สพข. เร่งศึกษารวมบางจาก-ไทยออยล์ กำหนดให้แล้วเสร็จภายใน 1 เดือน

วันที่ 14 มิ.ย. 2544 นายพิทักษ์ อินทวิทย์นันท์ รองนายกรัฐมนตรีเปิดเผยภายหลังการประชุมแก้ปัญหาการโรงกลั่นน้ำมันว่า ที่ประชุมได้สั่งการให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพข.) ไปศึกษารายละเอียดและแนวทางการแก้ไขปัญหาของโรงกลั่น ทั้งบางจาก ไทยออยล์ และการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ว่าจะมีแนวทางการร่วมมือ ทั้งการขนส่ง การตลาด การผลิต และการบริหารจัดการอย่างไร โดยให้รายงานรัฐบาลทราบภายใน 1 เดือน จากนั้นเสนอนายกรัฐมนตรีรับทราบอีกครั้งเพื่อทำแผนเป็นวาระแห่งชาติ ทั้งนี้จากการหารือเบื้องต้นพบว่าหากรวมโรงกลั่นน้ำมันไทยออยล์และบางจากทางด้านขนส่งจะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายได้ประมาณ 280-560 ล้านบาท และหากโรงกลั่นน้ำมันบางจากนำน้ำมันเตาจากโรงกลั่นที่โรงกลั่นไทยออยล์จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น 260-520 ล้านบาท

ทางด้านนายปิยสวัสดิ์ อมระนันท์ เลขาธิการ สพข. กล่าวว่า จะใช้เวลา 1 เดือนในการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการรวมโรงกลั่นน้ำมันบางจากและโรงกลั่นไทยออยล์เข้าด้วยกันว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน โดยการรวมโรงกลั่นทั้งสองแห่งเข้าด้วยกัน จะไม่ดูที่ฐานะการเงินอย่างเดียว แต่จะดูความเป็นมาและแนวโน้มนโยบายของรัฐบาลที่ให้ไว้กับโรงกลั่นทั้งสองแห่ง (สำนักข่าวจีเอ็นเอ็น 140644)

3.1.4 ความเคลื่อนไหวด้านก๊าซ : สพข. มอบสิทธิขาด 'อดีต' พันธขึ้นราคา ก๊าซหุงต้ม

นายเมตตา บันเทิงสุข รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพข.) เปิดเผยว่า ในวันที่ 25 มิ.ย. 2544 คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) จะประชุมร่วมกับ สพข. ถึงแนวทางป้องกันการกักตุนก๊าซหุงต้มของร้านจำหน่ายก๊าซ เนื่องจากที่ผ่านมา เมื่อมีข่าวจะขึ้นราคา ก๊าซหุงต้มก็มักเกิดการกักตุนสินค้าล่วงหน้าจากผู้ประกอบการ ซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้บริโภคจำนวนมาก

สำหรับการประชุมจะมีการปรับเงื่อนไขพิเศษเพื่อความสะดวกในการปรับราคาขายปลีกก๊าซหุงต้มตามมติคณะรัฐมนตรี โดย กกร. จะมอบหมายให้ประธานคณะกรรมการกลาง หรือ รพช. กระทรวงพาณิชย์โดยตำแหน่งมีอำนาจสิทธิขาดในการพิจารณาและประสานกับ สพข. ในการตัดสินใจ

ในเร็ว ๆ นี้ สพข. จะเพิ่มราคา ก๊าซหุงต้มขึ้นอีก 1 บาท/กิโลกรัม โดยปรับในช่วงราคาตลาดโลกมีความเหมาะสมเพื่อให้กระทบกับประชาชนน้อยที่สุด ซึ่งการปรับราคามีความจำเป็นมาก เพราะกองทุนน้ำมันค้างชำระกับเอกชนผู้ค้ามาตรา 6 (ผู้ค้าก๊าซเอกชนรายย่อย) ถึง 13,000 ล้านบาท และต้องชดเชยราคา ก๊าซหุงต้มประมาณ 6 บาท/ก.ก. หรือราว 900 ล้านบาท แต่มีรายรับเพียง 882 ล้านบาท/เดือน อย่างไรก็ตาม การขึ้นราคาเมื่อช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา ช่วยให้การไหลออกของเงินกองทุนลดลงเหลือ 50-100 ล้านบาทต่อเดือน

ส่วนราคา ก๊าซหุงต้มในตลาดโลกปัจจุบันอยู่ที่ 260 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูงมาก ปกติแนวโน้มราคา ก๊าซหุงต้มในช่วงปลายปีจะเพิ่มสูงขึ้น แต่จะไม่เกิน 300 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน ในช่วงกลางปีเป็นช่วงที่ราคาตกลงเหลือไม่ถึง 200 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน แต่ช่วงที่ผ่านมาราคา ก๊าซหุงต้มช่วงปลายปีเพิ่มสูง 350 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน และกลางปีซึ่งเป็นช่วงต่ำสุดก็อยู่ที่ 260 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน ที่ผ่านมารัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาราคาก๊าซมานานแล้ว เช่น การลดราคาขายส่งของผู้ผลิตก๊าซ 10 ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน การเก็บเงินจากน้ำมันเข้ากองทุนน้ำมันเพิ่มขึ้น “การปรับราคาคราวก่อน ก.ก.ละ 1 บาท ช่วยให้เงินกองทุนหยุดไหลออกเท่านั้น แต่ไม่สามารถใช้หนี้ผู้ผลิตได้ จึงต้องขึ้นอีก 1 บาท จะสามารถใช้หนี้ 320 ล้านบาท/เดือน ปัจจุบันเป็นหนี้ 12,000 - 13,000 ล้านบาท ก็ต้องปรับขึ้นอย่างต่อเนื่อง”

หากเปรียบเทียบกับราคาขายปลีกก๊าซหุงต้มในประเทศเพื่อนบ้าน ไทยขายก๊าซในอัตราต่ำมากอยู่ที่ ก.ก.ละ 10.60 บาท มาเลเซีย 14 บาท กัมพูชาและสิงคโปร์ 18 บาท เวียดนาม 26 บาท และอินโดนีเซียต่ำสุด 9 บาท (ไทยโพสต์ 250644)

3.1.5 ความเคลื่อนไหวด้านไฟฟ้า

- ครม. มีมติให้ กฟน. คืนเงินเก็บเกินค่าไฟฟ้าทั่วกรุงเทพฯ

วันที่ 12 มิ.ย. 2544 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติให้การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) คืนเงินค่าไฟฟ้าที่เก็บแพงกว่าปกติในเดือน เม.ย. 2544 เนื่องจากว่ามีวันหยุดติดต่อกันหลายวัน และพนักงานที่จดตัวเลขการใช้ไฟฟ้าไปดำเนินการจดตัวเลขช้ากว่าทุกเดือน จึงทำให้ค่าไฟฟ้าเข้าสู่อัตราก้าวหน้าขึ้น นายยงยุทธ ศรีเจริญ ผู้ว่าการ กฟน. พร้อมด้วย รองผู้ว่าฯ ได้เดินทางเข้าพบนายสมบัติ อุทัยสง รมช. มหาดไทย ในฐานะกำกับดูแลด้านการไฟฟ้า เพื่อหารือเรื่องค่าไฟฟ้าที่เก็บเกินไป ในเดือน เม.ย. เพื่อจะคืนในเดือนต่อๆ มา (สำนักข่าวจีเอ็นเอ็น 140644)

- โพลเอแบคชี้ทางแก้ปัญหาค่าไฟโหด

วันที่ 14 มิ.ย. 2544 สำนักวิจัยเอแบคโพล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เปิดผลสำรวจความคิดเห็นประชาชน ต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าไฟฟ้าของรัฐบาล โดยสำรวจจากประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,135 ตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 12-13 มิ.ย. พบว่า วิธีการที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเรื่องค่าไฟฟ้าสูงขึ้น ร้อยละ 62.8 เห็นว่า ควรยกเลิกค่าเอฟที ร้อยละ 58.1 ให้ยกเลิกสิทธิพิเศษของผู้บริหารการไฟฟ้า ร้อยละ 53.8 ให้ลดค่าไฟฟ้าลงอย่างถ้วนหน้า และร้อยละ 33.9 เห็นว่าควรให้ส่วนลดกับประชาชนที่ประหยัดไฟ (สำนักข่าวจีเอ็นเอ็น 140644)

- กฟน. ยอมคืนเงินค่าไฟฟ้า ด้วยการหักค่าไฟฟ้าวันที่ 15 มิถุนายน 2544

นายสมบัติ อุทัยสง รมช. มหาดไทย ได้ประชุมร่วมกับนายยงยุทธ ศรีเจริญ ผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) เพื่อหาแนวทางการคืนค่าไฟฟ้าให้ประชาชน เนื่องจากมีการเก็บเงินเกิน โดยนายสมบัตินี้กล่าวว่า จะมีการคืนเงินค่าไฟฟ้าในเดือน เม.ย. และเดือน พ.ค. ให้กับประชาชน ซึ่งตามปกติการไฟฟ้าจะคิดค่าไฟฟ้าในอัตราก้าวหน้า โดยผู้ที่ใช้ไฟ 1-150 หน่วย คิดหน่วยละ 1.80 บาท และคนที่ใช้ไฟ 150-400 หน่วย คิดหน่วยละ 2.77 ส่วนผู้ที่ใช้ไฟ 400 หน่วยขึ้นไปคิดหน่วยละ 2.97 บาท ในเดือน เม.ย.-พ.ค. ผู้ใช้ไฟฟ้าระหว่าง 150-400 หน่วย มีอยู่ประมาณ 100,000 กว่าคน ซึ่งมีการเก็บค่าไฟฟ้าเกิน ดังนั้น กฟน. จะคืนเงินให้โดยนำบิลค่าไฟของเดือน เม.ย. ที่มีจำนวนวัน 35 หรือ 36 วันมาเฉลี่ยกับเดือน พ.ค. เพื่อให้เดือน พ.ค. ครบ 30 วัน ในการคิดค่าไฟ หลังจากนั้นเอาตัวเลขที่คิด ไปเปรียบเทียบค่าไฟที่จ่ายไปแล้ว ในเดือน เม.ย. กับเดือน พ.ค. ผลต่างออกมาเท่าไรก็คือจำนวนเงินที่จะคืนให้ โดยมีจำนวนไม่กี่ล้านบาทที่จะคืนให้กับประชาชน อย่างไรก็ตามมีบางรายการคืนจะต้องจ่ายเงินเพิ่มให้ กฟน. แต่ กฟน. ก็ยกประโยชน์ให้ ส่วนการคืนเงินนั้นจะหักค่าไฟฟ้าในวันที่ 15 มิ.ย. 2544 เป็นต้นไป ซึ่งจะมีการระงับรายละเอียดในบิลค่าไฟและจะทำหนังสือปะหน้าถึงผู้ใช้ไฟเกี่ยวกับส่วนลดค่าไฟฟ้าที่มีการคิดใหม่ด้วย (ไทยรัฐ 140644)

3.2 ความเคลื่อนไหวด้านพลังงานต่างประเทศ

3.2.1 โอเปกไม่เพิ่มเพดานผลิต แต่พร้อมประเมินใหม่เดือนหน้า

วันที่ 6 มิ.ย. 2544 ที่ประชุมกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (โอเปก) ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ได้ตัดสินใจงดเพดานการผลิตน้ำมันตามที่หลายฝ่ายคาดหมายไว้ แต่โอเปกได้สร้างความประหลาดใจด้วยการตัดสินใจจะประชุมกันอีกครั้งในวันที่ 3 ก.ค. 2544 เพื่อประเมินผลกระทบของการที่อิรักจะงัดการส่งออกน้ำมันดิบ

รัฐมนตรีน้ำมันยืนยันว่าน้ำมันดิบในตลาดโลกมีปริมาณเพียงพอรองรับความต้องการในระดับปัจจุบัน ขณะที่นายซาบิ เกลิล ประธานกลุ่ม กล่าวว่า ยังไม่ชัดเจนว่าอิรักจะงัดการส่งออกอย่างสิ้นเชิงแล้วหรือไม่ พร้อมกล่าวเสริมว่า โอเปกเกรงว่าหากไม่ตัดสินใจให้ถูกต้องในขณะนี้ อาจต้องเสียใจภายหลัง เพราะราคาน้ำมันจะทรุดตัว

ด้านนายอาลี โรดริเกซ เลขาธิการโอเปก กล่าวว่า หากสภาพตลาดสะท้อนว่าควรมีการเพิ่มผลผลิตในเดือนกรกฎาคม โอเปกก็จะเพิ่มเพดานผลิตตามนั้น เพดานการผลิตอย่างเป็นทางการของโอเปกในปัจจุบันคือ 24.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน โดยโอเปกป้อนน้ำมันเข้าตลาดโลกประมาณ 40%

สำหรับอิรัก ซึ่งเป็นสมาชิกก่อตั้งกลุ่มได้ระงับการส่งออกเพื่อประท้วงการตัดสินใจของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติที่ให้ต่ออายุข้อตกลงน้ำมันแลกอาหารออกไปอีกหนึ่งเดือนแทนที่จะเป็น 6 เดือนตามปกติ

นายเมห์ดี วารซี นักวิเคราะห์น้ำมันแห่งวาณิชธนกิจเดรสเนอร์ โคลน์เวิร์ธ วาสเซอร์สแตน ในกรุงลอนดอน กล่าวว่า เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวของโอเปก เพราะคิดว่าขณะนี้ปริมาณน้ำมันดิบมีเกินพอ พร้อมกล่าวเสริมว่าราคาน้ำมันดิบไม่น่าจะสูงขึ้นมากนัก (กรุงเทพธุรกิจ 070644)

ความเคลื่อนไหวด้านการเมืองการปกครอง

1. ความเคลื่อนไหวประเด็นร้อนด้านการเมืองการปกครอง

1.1 ความเคลื่อนไหวการเมืองภาครัฐ

1.1.1 ทักซิณกล่าวปิดคดี "ซุกหุน" ที่ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ 1 มิ.ย.2544 นายกษพ.ต.ท.ทักษิณ ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีศาลรัฐธรรมนูญนัดให้ไปแถลงปิดคดีด้วยวาจาในวันที่ 18 มิ.ย.2544 ว่าตนยังไม่ได้ตัดสินใจและติดภารกิจเดินทางไปเยือนประเทศกัมพูชาและบอกว่าถ้าได้ไปก็จะ "มีแต่หัวใจกับความจริงใจไปบอกศาลรัฐธรรมนูญว่าทุกสิ่งทุกอย่างไม่ใช่เรื่องทุจริตคอร์รัปชัน" ขณะที่บรรยากาศก่อนถึงวันแถลงปิดคดีนั้นปรากฏการเคลื่อนไหวทั้งฝ่ายสนับสนุนพ.ต.ท.ทักษิณ และสนับสนุนนายถวิลวรงค์ จันทิก เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

วันที่ 14 มิ.ย.2544 หอการค้าจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดขอนแก่น จัดงานพิธีมหาพุทธมนตร์เพื่อไทยให้พ้นภัยที่พระมหาธาตุแก่นนคร วัดหนองแวง อ.เมือง จ.ขอนแก่น ซึ่งนายกษพ.ต.ท.ทักษิณและคณะได้ไปร่วมงานด้วย ในการร่วมงานดังกล่าวพ.ต.ท.ทักษิณบอกกับสื่อมวลชนว่าตนจะไปแถลงปิดคดีที่ศาลรัฐธรรมนูญด้วยตนเอง

วันที่ 18 มิ.ย.2544 นายกษพ.ต.ท.ทักษิณ เดินทางไปแถลงปิดคดีซุกหุนด้วยตนเองที่ศาลรัฐธรรมนูญท่ามกลางกลุ่มประชาชนที่ให้การสนับสนุนเนื่องแน่น เมื่อถึงเวลาคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั่งบัลลังก์ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) โดยนายถวิลวรงค์ จันทิก เลขาธิการ ป.ป.ช.และนายกษพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แถลงปิดคดีซุกหุนที่ศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งในข้อกฎหมายนั้น ป.ป.ช.นิยามคำ "จงใจ" ว่าหมายถึงตนหรือคู่สมรสรู้ว่ามีทรัพย์สินหรือหนี้สินอยู่แต่ไม่แจ้งก็เข้าข่ายแล้ว โดยไม่คำนึงถึงมูลเหตุจูงใจที่ไม่แจ้งว่าประสงค์ผลสิ่งใด รวมทั้งประเด็นว่าทรัพย์สินที่ได้มาสุจริตหรือทุจริต ขณะที่พ.ต.ท.ทักษิณ นิยามว่า "จงใจ" คือการกระทำที่เจตนาทั้งที่รู้ก็ยังไม่แจ้งแต่ถ้าไม่รู้ก็ไม่เรียกว่าจงใจ อาจเป็นเพราะประมาทเลินเล่อ และไม่มีเหตุจูงใจใดๆ ส่วนประเด็นหลักของข้อกฎหมายที่พ.ต.ท.ทักษิณนำมาโต้แย้งคือมาตรา 295 ว่าไม่เข้าข่ายการบังคับใช้ในกรณีนี้ เพราะเจตนาตามรัฐธรรมนูญหมวด 10 มุ่งตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งขณะที่ป.ป.ช.ตรวจสอบนั้นตนพ้นจากอำนาจหน้าที่ไปแล้ว นอกจากนี้ ยังมีประเด็นการใช้อำนาจของป.ป.ช.เกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ตรวจสอบเหตุการณ์ก่อนที่ตนจะก้าวเข้าสู่การเมือง อีกทั้งการกรอกแบบฟอร์มการแจ้งรายการทรัพย์สินหนี้สินตามระเบียบของป.ป.ช.แบบฟอร์มเดิมไม่มีรายการที่ต้องกรอกทรัพย์สินที่อยู่ในชื่อผู้อื่นด้วยจึงกรอกเฉพาะของตนและภรรยา และสรุปว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นความผิดพลาดบกพร่องโดยสุจริต ไม่มีเหตุจูงใจใดๆ

หลังวันแถลงปิดคดีดังกล่าว นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ผู้นำฝ่ายค้านแสดงความเห็นว่าการนี้ที่เกิดขึ้นถือเป็นประสบการณ์ใหม่ขององค์กรอิสระที่จะได้เรียนรู้ว่าการทำงานไม่ง่ายอย่างที่คิดหากผู้มีตำแหน่งไม่ยอมรับผลการวินิจฉัย ส่วนนายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานรัฐสภา บอกว่าทั้งสองฝ่ายชี้แจงได้ชัดเจนแต่ศาลรัฐธรรมนูญน่าจะวินิจฉัยคุณสมบัติของกรรมการป.ป.ช.บางคนก่อนเพราะเป็นเรื่องที่ง่ายกว่า (มติชน 02,15,200644, พิมพ์ไทย 020644, กรุงเทพธุรกิจ 180644, อาทิตยวิเคราะห์รายวัน 210644, มติชนสุดสัปดาห์ 250644, Bangkok Post 240644, กรุงเทพธุรกิจ 270644)

1.2 ความเคลื่อนไหวด้านการเมืองระหว่างประเทศ

1.2.1 ตำรวจ "อินโดฯ" จับกุมนักวิชาการไทย ระหว่างร่วมประชุมกลุ่มเอ็นจีโอที่จาการ์ตา

วันที่ 8 มิ.ย.2544 นายใจ อึ้งภากรณ์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นุตรชายนายป่วย อึ้งภากรณ์ ถูกตำรวจอินโดนีเซียบุกเข้าจับกุม ขณะร่วมประชุมกลุ่มผู้นำแรงงานโซลิดาริตีภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งเป็นชาวต่างชาติรวมทั้งหมด 40 คน ในหัวข้อ "การประชุมเพื่อแสดงความสมานฉันท์ของประชาชนในเอเชีย-แปซิฟิกเกี่ยวกับวิกฤติเศรษฐกิจและพัฒนาการทางการเมืองของอินโดนีเซียและประเทศต่างๆ ในภูมิภาค" ที่เมืองเดป็อก ทางตอนใต้ของกรุงจาการ์ตา

นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย รมต.ต่างประเทศให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 2544 เกี่ยวกับความคืบหน้าในกรณีนี้ว่าหลังจากที่นายใจถูกจับ เจ้าหน้าที่สถานทูตไทยประจำกรุงจาการ์ตา ได้ประกันตัวนายใจออกมามีในวันเดียวกันและพาไปพักในโรงแรมที่ปลอดภัย โดยต้องพาไปรายงานตัวที่สถานทูตในวันรุ่งขึ้น คาดว่านายใจคงได้รับการปล่อยตัวและเดินทางกลับประเทศไทยในเร็ววัน นี้ เพราะขณะนี้ทางตำรวจอินโดนีเซียยังไม่ได้ตั้งข้อหา นายใจ เพียงแต่ยึดหนังสือเดินทางไว้ ปัญหาที่เกิดขึ้น คาดว่านายใจคงขอวีซ่าเข้าไปท่องเที่ยว แต่จริง ๆ แล้ว ไปร่วมสัมมนาที่จัดโดยฝ่ายค้านคนหนึ่งของอินโดนีเซีย ขณะเดียวกันที่ความเคลื่อนไหวของกลุ่มต่างๆ ในอินโดนีเซียกำลังถูกจับตามองจากรัฐบาล และบอกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่กระทบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลทั้งสองประเทศ เพราะเป็นสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่จะเดินทางไปไหนมาไหน กรณีนายใจไปอินโดนีเซียก็ไม่ได้แจ้งให้รัฐบาลไทยทราบ และหลังเกิดเหตุก็ไม่ได้แจ้งสถานทูตไทยที่อินโดนีเซียเช่นกัน เพียงแต่โทรทางไกลไปแจ้งให้สถานทูตไทยที่อินโดนีเซีย ซึ่งเมื่อต้นทราบบกัสั่งให้ทางสถานทูตดำเนินการเรื่องการประกันตัว

ส่วน นายฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร บอกว่าเป็นการประชุมร่วมกันของกลุ่มองค์กรเอกชนในเรื่องปัญหาแรงงาน ผู้เข้าประชุมมิได้ มีเจตนาที่จะแทรกแซงกิจการภายในของอินโดนีเซีย แต่คิดว่าสมาชิกกลุ่มเอ็นจีโอที่ไปทำกิจกรรมในต่างประเทศ ควรประสานงานกับก.ต่าง ประเทศ เพื่อช่วยดูแลหรือประสานงานต่างๆ ให้

อนึ่ง การประชุมดังกล่าว ประเทศที่เป็นเจ้าภาพจัดประชุมร่วมครั้งนี้คือเบลเยียมและออสเตรเลีย และตัวแทนที่เข้าร่วมประชุมก็ ล้วนเป็นนักวิชาการที่มีชื่อเสียงทั่วโลกจาก 12 ประเทศประกอบด้วย เบลเยียม ออสเตรเลีย แคนาดา สหรัฐ ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ ปากีสถาน อินเดีย และไทย เนื้อหาการประชุมเป็นการนำเสนอกรณีที่เกิดขึ้นในประเทศของตนเอง ทั้งนี้ เป็นการเปิดเผย ของนางวิชา ดาวมณี ตัวแทนกลุ่มเครือข่ายเดือนตุลา ที่เข้าร่วมประชุมด้วย ส่วนนายใจบอกว่าตนเข้าร่วมประชุมในฐานะนักวิชาการ สอน วิชาการเรื่องการปกครองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไปประชุมเพราะอยากรู้สถานการณ์ล่าสุดของการเมืองการปกครองอินโดนีเซีย (มติชน 100644,สยามรัฐ 110644)

1.2.2 “ญวนขาว” วาระเปิดสถานทูตเวียดนามในไทย มีประเทศใดอยู่เบื้องหลัง

เช้ามีวันที่ 19 มิ.ย. 2544 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับแจ้งจากผู้รักษาความปลอดภัย (รปภ.) ของบ้านพักทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทยว่าเห็นชายคนหนึ่งสูงประมาณ 160 เซนติเมตร ผิวขาวคล้ายคนจีน นั่งแท็กซี่มาลงหน้าสถานทูตเวียดนาม ถนนวิบูลย์ แขวงลุมพินี เขต ปทุมวัน กรุงเทพมหานคร และวางกระเป๋าเป้ไว้หน้าประตูสถานทูตก่อนที่จะโยนกล่องข้ามประตูเข้าไป จากนั้นเดินไปทางถนนเพลินจิตและ เรียกแท็กซี่อีกคันย้อนกลับมาและแล่นหายไป ซึ่งเมื่อตำรวจไปตรวจสอบสถานที่พบว่าเป็นวัดสระเบญจมาศตั้งอยู่หน้าสถานทูต บรรจุอยู่ใน กระเป๋าเป้สีดำ ภายในมีโทรศัพท์มือถือ 1 เครื่องพร้อมแบตเตอรี่ห้อยอยู่สองก้อน มีฟองน้ำห่อวัตถุบางอย่างอยู่มีสายไฟเชื่อมต่อกัน อีกทั้ง ยังมีกล่องกระดาษใส่น้ำหวานใช้เทปสีเขียวพันทับไว้อย่างแน่นหนา ซึ่งจากการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่แผนกสรรพาวุธพบว่า เป็นระเบิดแสวง เครื่อง ใช้สารแอมโมเนียมไนเตรด เป็นตัวจุดชนวนด้วยเชื้อปะทุไฟฟ้า โดยใช้วงจรของโทรศัพท์มือถือเป็นตัวจุดชนวน ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ ได้ตัดสินใจทำลายโดยใช้ระเบิดทำลายจากภายนอก ส่วนอีกลูกหนึ่งบรรจุอยู่ในกล่องที่โยนเข้าไปในสถานทูตนั้นเป็นระเบิดชนิดเดียวกันมี ฟองน้ำรองกันกระแทกหลายชั้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ทำการกู้ระเบิดจนสำเร็จ

การวางระเบิดดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จสาเหตุจากการต่อวงจรผิดพลาดเชื้อปะทุติดกับไม่ทำงาน อีกทั้งขาดดินระเบิดตัว นำประเภทซีไฟร์-ทีเอ็นที เป็นตัวทำลายล้าง การที่ระเบิดไม่ระเบิด ส่งผลให้ปรากฏร่องรอยหลักฐานจำนวนมากโดยเฉพาะเครื่องโทรศัพท์มือถือ ที่นับเป็นเบาะแสสำคัญที่นำไปสู่การจับกุมผู้ต้องหาได้ 3 ราย ในวันที่ 21 มิ.ย.2544 หรือในช่วงเวลาเพียงสามวันเท่านั้น ประกอบด้วย นายพาน เหวียง ทันห์ เหียน สี หรือ หลี ชิว อายุ 38 ปี ชาวเวียดนามมีอวัยวะบิด นายอัน ทวน ตรัง หรือ โทนี อายุ 47 ปีชาวเวียดนาม สัญชาติอเมริกัน ผู้ใช้โทรศัพท์มือถือเครื่องที่ใช้วางระเบิด รวมทั้งเป็นผู้ขัดทอดเพื่อนร่วมงาน ส่วนอีกคนหนึ่งคือนายพาน ทันห์ บินห์ หรือฟิล ลิปลี อายุ 42 ปี สัญชาติเวียดนาม ส่วนตัวหัวหน้าคือนายไฉ วัน ดอกซ์ ได้นำออกนอกประเทศไปตั้งแต่เช้าวันที่ 19 มิ.ย.2544 หลังแผนการ ล้มเหลว เหตุผลในการวางระเบิดก็คือ ต้องการเรียกร้องความสนใจจากชาวเวียดนามในประเทศที่สาม เพื่อผลักดันและต่อต้านรัฐบาล คอมมิวนิสต์เวียดนาม รวมทั้งมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อวินาศกรรม ผลงานการจับกุมดังกล่าวไม่เฉพาะแค่เพียงคลี่คลายคดี แต่ยังช่วยคลี่คลาย ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยอีกด้วย นั่นคือประเทศไทยจะมีส่วนรู้เห็นด้วยหรือเปล่า ซึ่งจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทย กับเวียดนามตึงเครียดได้ เนื่องจากเวียดนามหวาดระแวงตลอดมาว่าประเทศไทยให้การสนับสนุนขบวนการต่อต้านรัฐบาลเวียดนาม

อนึ่ง ก่อนหน้านั้นขบวนการเวียดนามเสรีโดยนายหลี่ เถิง อายุ 52 ปี นักบินชาวเวียดนามสัญชาติอเมริกัน เคยลอบนำเครื่องบิน เล็กจากไทยไปรบในเวียดนามมาครั้งหนึ่งแล้ว ช่วงที่ประธานาธิบดีบิล คลินตัน แห่งสหรัฐเดินทางเยือนเวียดนาม และบินกลับมาลง ที่สนามบินอู่ตะเภา และถูกตำรวจไทยจับดำเนินคดีเมื่อวันที่ 17 พ.ย.2543 ขณะนี้ถูกจำคุกอยู่ที่เรือนจำของกรมราชทัณฑ์ ที่จังหวัดระยอง สำหรับญวนขาวหรือขบวนการเวียดนามเสรี หมายถึงชาวเวียดนามที่ลี้ภัยไปอยู่สหรัฐ นิวซีแลนด์ หรือออสเตรเลีย หลังจากกรุงไซ่ง่อนถูก เวียดนามเหนือยึดครอง ก่อตัวขึ้นเป็นขบวนการต่อต้านรัฐบาลคอมมิวนิสต์เวียดนาม จุดประสงค์ของกลุ่มคือการดำเนินงานเพื่อสันคลอน ระบอบการปกครองสังคมนิยมเวียดนาม รวมทั้งพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ซึ่งหากเป็นไปได้ก็เพื่อเปลี่ยนไปสู่การปกครองระบอบ ประชาธิปไตย

รายงานข่าวหนังสือพิมพ์บางฉบับได้ตั้งข้อสังเกตว่า หลังการประชุม “เอเปก” ของรัฐมนตรีกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย แปซิฟิก เมื่อวันที่ 5-8 มิ.ย.2544 ที่ประเทศจีน ไทยกับเวียดนามสัญญาที่จะร่วมมือกันในฐานะที่เป็นประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตร ของโลก กำหนดราคาและสร้างเครือข่ายการตลาดเพื่อยกระดับราคาแทนที่จะขายตัดราคากัน ทำนองเดียวกับความร่วมมือเรื่องข้าวที่ตกลง กันก่อนหน้านี้อย่างได้ประโยชน์เท่าเทียมกัน ซึ่งตามรายงานข่าวกล่าวว่า สัญญาความร่วมมือดังกล่าวอาจทำให้บางประเทศ เกรงว่าตนจะสูญเสียผลประโยชน์ จึงพยายามสร้างสถานการณ์ให้ไทยกับเวียดนามผิใจกัน

ขณะเดียวกันสื่อมวลชนบางฉบับได้วิเคราะห์การกระทำดังกล่าวว่านอกเหนือจากความต้องการต่อต้านรัฐบาลสังคมนิยมเวียดนามแล้ว ยังเกิดจากปัญหาการเมืองภายในของเวียดนามเอง อาทิ ความไม่พอใจการละเมิดเสรีภาพทางศาสนาที่ขยายตัวมากขึ้น โดยเฉพาะการกักขังหน่วยงานเหยี่ยวบุคคลสำคัญทางศาสนา ทั้งพุทธศาสนาและศาสนาคริสต์ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเหตุการณ์ประท้วงรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของชนกลุ่มน้อยในภาคกลางของประเทศที่ถูกยึดที่ดินไปทำไร่กาแฟ ทั้งที่บางส่วนของรัฐเป็นของบรรพบุรุษ รวมทั้งการถูกจับกุมในข้อหาหมิ่นการกระทำอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ ไม่แต่เท่านั้นยังมีประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนที่โยงใยกับการให้สัตยาบันต่อข้อตกลงทางการค้าระหว่างเวียดนามและสหรัฐที่ดำเนินการอยู่ ซึ่งสภาองเกรสสหรัฐมักนำประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเวียดนามมาเชื่อมโยงกับการให้สัตยาบัน ซึ่งสร้างความกดดันให้กับรัฐบาลเวียดนามมาก การเกิดกรณีวางระเบิดครั้งนี้อาจเป็นการกระทำที่เรียกร้องความสนใจจากชาวโลก (มติชน20,260644, อาทิตยวิเคราะห์รายวัน 200644, มติชนสุดสัปดาห์, สยามรัฐ 260644)

2. ความเคลื่อนไหวทางการเมืองการปกครองในต่างประเทศ

2.1 ความเคลื่อนไหวทางการเมืองในยุโรป

2.1.1 เลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่ในอังกฤษพรรคแรงงานของโทนี แบลร์ได้รับชัยชนะถล่มทลาย ขณะที่พรรคอนุรักษนิยมพ่ายแพ้อย่างหมดสภาพ

วันที่ 7 มิ.ย.2544 มีการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศอังกฤษ โดยผลล่าสุดปรากฏว่า พรรคแรงงานของนายกรัฐมนตรีนอร์แมน แบลร์ ชนะการเลือกตั้ง ส.ส. อังกฤษสมัยที่ 2 ติดต่อกัน แม้ว่าการเลือกตั้งครั้งนี้จะมีชาวอังกฤษออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นประวัติการณ์ โดยพรรคแรงงานครองเสียงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอังกฤษได้มากกว่า 330 ที่นั่งจากทั้งหมด 659 ที่นั่ง ซึ่งหมายความว่า พรรคแรงงานครองเสียงข้างมากเด็ดขาด และมีอำนาจในรัฐสภาอย่างสมบูรณ์ ถือว่าเป็นครั้งแรกในรอบ 100 ปี ที่พรรคแรงงานสามารถครองความนิยมของชาวอังกฤษติดต่อกันถึง 2 สมัย มีวาระการทำงาน 5 ปี ภายใต้ันนโยบายสนับสนุนเงินยูโร ส่งเสริมการเพิ่มสวัสดิการหลังเกษียณอายุ ขณะที่นายกรัฐมนตรีวิลเลียม เฮก ผู้นำพรรคอนุรักษนิยมได้โทรศัพท์ถึงนายโทนี แบลร์ทันทีหลังทราบข่าวพรรคกรรมกรได้ที่นั่งในสภาอังกฤษเกิน 330 ที่นั่ง และประกาศลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรค เปิดทางให้ผู้นำทางการเมืองอันดับรองจากตนได้ก้าวขึ้นมาแทนที่ และคนหนึ่งคือนายไมเคิล บอร์ติลโล สมาชิกสภาสามัญชนหรือเฮาส์ออฟคอมมอน จากเมืองเคนซิงตันวัย 48 ปีที่แสดงความพร้อมที่จะขึ้นเป็นผู้นำของพรรคและเป็นคู่แข่งของนายจอห์น เมเจอร์ อดีตนายกรัฐมนตรี

รายงานข่าวกล่าวว่า เพียงไม่กี่ชั่วโมงหลังจากชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น นายกรัฐมนตรี โทนี แบลร์ แห่งอังกฤษ และหัวหน้าพรรคแรงงาน ก็ได้ประกาศปรับคณะรัฐมนตรี โดยจุดเด่นที่สุดในการปรับคณะรัฐมนตรีครั้งนี้คือ การเปลี่ยนตัว รมต.ต่างประเทศจากนายโรบิน คุก ไปเป็นนายแจ๊ค สตรอร์ รมต.มหาดไทย ซึ่งมองกันว่า มีท่าทีเป็นกลางมากกว่านายคุก ในประเด็นที่อังกฤษจะเข้าร่วมเงินสกุลยูโร โดยนายคุกจะไปรับตำแหน่งรัฐมนตรีที่ดูแลด้านรัฐสภา ส่วนนายออร์ดอน บราวน์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการหาเสียงเลือกตั้งของพรรค ยังรั้งเก้าอี้ รมต.คลังต่อไปตามเดิม สำหรับรองนายกฯ จอห์น เพรสคอตท์ ที่มีเรื่องชกต่อยผู้ประท้วงระหว่างหาเสียง สูญเสียตำแหน่ง รมต.กระทรวงสิ่งแวดล้อมและขนส่ง (ข่าว อ.ส.ม.ท. 08-090644, มติชนสุดสัปดาห์ 110644)

2.2 ความเคลื่อนไหวทางการเมืองในภูมิภาคเอเชีย

2.2.1 ผู้นำทหารปากีสถานเข้าพิธีสาบานตนเป็นประธานาธิบดีคนใหม่

วันที่ 20 มิ.ย.2544 พล.อ.เพอร์เวซ มุซาร์ราฟ ผู้นำรัฐบาลทหารปากีสถาน ผู้โค่นล้มอำนาจอดีตนายกฯนาวาซ ชารีฟ ได้เข้าพิธีสาบานตนเพื่อรับตำแหน่งประธานาธิบดีคนใหม่แทนประธานาธิบดีราฟีก ทหาราร์ ภายใต้บทเฉพาะกาลตามรัฐธรรมนูญปกครองประเทศพร้อมกับประกาศยุบสภา โดยให้เหตุผลว่า เพื่อคงการปฏิรูปเศรษฐกิจให้มีความต่อเนื่อง ก่อนหน้าที่รัฐบาลของพลเรือนจะเข้ามาบริหารต่อไป พร้อมกับรับปากว่าจะจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นภายในปี 2545 ทั้งนี้การรับตำแหน่งประธานาธิบดีของพล.อ.มุซาร์ราฟ เป็นไปตามการคาดการณ์ก่อนหน้านี้หลังจากการยึดอำนาจจากนายชารีฟเมื่อเดือนตุลาคม 2542 โดยนอกจากพล.อ.มุซาร์ราฟจะดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแล้ว ยังคงอำนาจในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารประเทศและผู้บัญชาการกองทัพปากีสถานควบคู่ไปด้วย ส่งผลให้ พล.อ.มุซาร์ราฟ เป็นผู้นำรัฐบาลทหารคนที่ 4 ของปากีสถานที่ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี (มติชนสุดสัปดาห์ 250644)

2.2.2 นายกมาเลเซีย ยืนยันไม่ลงจากตำแหน่งในเร็ว ๆ นี้แน่นอน

วันที่ 22 มิ.ย.2544 พรรคองค์การสามัคคีแห่งชาติ(อัมโน)จัดประชุมสมาชิกประจำปีครั้งที่ 55 ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ มาเลเซีย ซึ่งนายกฯ มหาธีร์ โมฮัมหมัด แห่งมาเลเซียกำลังจะฉลองครบรอบ 20 ปี การดำรงตำแหน่งนายกฯ ในเดือนค.ค.2544 นี้ ได้กล่าวประณามสมาชิกพรรคอัมโนว่าเป็นพวกขี้เกียจ ละโมบ และอกตัญญู ซึ่งอาจทำให้พรรคอัมโนต้องกลายเป็นพรรคเสียงข้างน้อยได้ในการเลือกตั้งครั้ง

หน้า พร้อมกับกล่าวว่าสำหรับตนยังไม่ลงจากตำแหน่งเร็วๆ นี้อย่างแน่นอน เพราะยังมีงานที่ต้องรับผิดชอบอยู่อีกมาก แต่จะอยู่ไปถึงการเลือกตั้งทั่วไปที่จะมีขึ้นในปี 2547 หรือไม่นั้นไม่มีใครทราบได้

นอกจากนี้ นายกษ มาเลเซียยังกล่าวเพิ่มเติมว่าชาติตะวันตกซึ่งไม่เคยปรารถนาดีกับมาเลเซียและเกลียดชังตนอย่างมาก เนื่องจากมาเลเซียสามารถป้องกันตนเองจากการโจมตีค่าเงินของนักเก็งกำไรต่างชาติได้ อีกทั้งรัฐบาลมาเลเซีย ยังปิดโปงเจตนาชั่วร้ายของประเทศเหล่านั้น ที่สอดแทรกมากับกระบวนการโลกาภิวัตน์และโลกไร้พรมแดนในปัจจุบัน พร้อมกับกล่าวถึงเยาวชนมาเลเซียว่า เป็นพวกที่เกียจและไม่สนใจเล่าเรียน เห็นได้จากตัวเลขผู้เข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยที่มีจำนวนน้อยลงอย่างมาก

ขณะเดียวกัน นายอับดุลลาห์ อาหมัด บาดาวี รองนายกรัฐมนตรีและรมต.มหาดไทยของมาเลเซีย กล่าวในการประชุมว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาพรรคที่ผ่านมานั้น มีการใช้เงินเป็นเครื่องมือทางการเมือง จนแทบจะไม่เห็นถึงความสำคัญของการจัดการของพรรค ซึ่งมีแต่จะทำให้พรรคอ่อนแอลง ขาดจุดแข็งในการเอาชนะคู่แข่ง จนต้องพ่ายแพ้ดังเช่นการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภามาเลเซียเมื่อเดือนพ.ย.2542 ที่พรรคอัมโนต้องสูญเสียที่นั่งจากเดิมไปถึง 22 ที่นั่ง(ผู้จัดการ 220644, มติชนสุดสัปดาห์ 250644)

2.3 ความเคลื่อนไหวทางการเมืองสหรัฐอเมริกา

2.3.1 “บุช” เริ่มเจรจาอย่างจริงจังกับเกาหลีเหนือใหม่หลายประเด็น เน้นเรื่องความมั่นคงและแสนยานุภาพทางทหารของภูมิภาคและการส่งออกซีปนาวุธของเกาหลีเหนือ

วันที่ 6 มิ.ย.2544 ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช แห่งสหรัฐฯ ประกาศพร้อมเปิดเจรจากับเกาหลีเหนือ หากมีการตอบรับจากเกาหลีเหนือด้วยท่าทีที่ถูกต้อง และอาจนำไปสู่การช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจจากสหรัฐฯสู่เกาหลีเหนือ ด้วยการผ่อนคลายนโยบายมาตรการแซงก์ชันด้านเศรษฐกิจและการดำเนินการทางการเมืองต่อกัน ทั้งนี้บุชได้สั่งให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความมั่นคงของสหรัฐฯ ดำเนินการเจรจาหรืออย่างจริงจังกับเจ้าหน้าที่ของเกาหลีเหนือในหลายประเด็น รวมทั้งการหารือกันจะอยู่ภายใต้กรอบการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นบนคาบสมุทรเกาหลี เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ และเพื่อเสถียรภาพความมั่นคงทางทหารในภูมิภาค ทั้งนี้ การเจรจากันดังกล่าวจะครอบคลุมประเด็นแสนยานุภาพของกองทัพประจำการของเกาหลีเหนือ อาวุธนิวเคลียร์และการส่งออกซีปนาวุธของเกาหลีเหนือ โดยคำประกาศดังกล่าวมีขึ้นหลังจากที่บุช และเกาหลีเหนือหยุดชะงักด้านการประสานความสัมพันธ์ตั้งแต่เดือนมี.ค.2544

วันที่ 18 มิ.ย.2544 โฆษก ก.ต่างประเทศของเกาหลีเหนือแถลงตอบโต้ข้อเสนอของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ว่า ข้อเสนอของสหรัฐฯเป็นการปลดอาวุธเกาหลีเหนือด้วยท่าทีที่เป็นอริมากกว่าหันมาปรับมิตรขอการเจรจาต่อรองที่มีมาก่อนหน้า โดยระบุรายละเอียดว่า ข้อเสนอเจรจาลดขนาดของกองทัพประจำการปกติของเกาหลีเหนือ ไม่มีทางเป็นไปได้ถ้าสหรัฐฯไม่ลดกำลังทหารที่ประจำอยู่ในเกาหลีใต้ลงด้วย และการชะงักการเจรจามาถึง 4 เดือนนั้น ทำให้เกาหลีเหนือสูญเสียทางเศรษฐกิจเพราะไม่สามารถพัฒนาและผลิตไฟฟ้าได้ในประเทศเพิ่มตามปกติ ซึ่งรัฐบาลสหรัฐฯต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เกาหลีเหนือ (มติชนสุดสัปดาห์ 110644, มติชน 190644)

2.3.2 “บุช” เจรจาทหารีกับผู้นำรัสเซีย ต่างฝ่ายต่างไม่เห็นด้วยกับประเด็นปัญหาและนโยบายความมั่นคงโลก

วันที่ 16 มิ.ย.2544 มีการเจรจาสุดยอดระหว่างประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช กับวลาดิมีร์ ปูติน ประธานาธิบดีรัสเซียเมื่อกลางของสาธารณรัฐสโลวาเกีย สารสำคัญของการเจรจาคือการตั้งระบบป้องกันภัยซีปนาวุธ การไม่แพร่กระจายอาวุธ การขยายสมาชิกนาโต และจุดสู้รบที่คุเด็คได้แก่ ตะวันออกกลาง และบอลข่าน หลังการประชุม ผู้นำสหรัฐฯบอกว่ารัสเซียไม่ใช่ศัตรูของสหรัฐฯ ขณะที่ผู้นำรัสเซียบอกว่าการพัฒนาระบบโลป้องกันภัยซีปนาวุธแต่ฝ่ายเดียวนั้น จะสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศอย่างร้ายแรง นอกจากนี้ ยังมีถ้อยแถลงของวลาดิมีร์ ปูติน ณ ห้องสมุดในพระราชวังเครมลิน แก่ผู้สื่อข่าวชาวอเมริกันโดยเฉพาะ โดยระบุว่าในการเจรจาดังกล่าวต่างฝ่ายต่างไม่เห็นด้วยกับประเด็นปัญหาและนโยบายความมั่นคงโลก โดยเฉพาะประเด็นปัญหาแผนพัฒนาระบบโลป้องกันซีปนาวุธหรือ NMD (National Missile Defense System) ซึ่งตนเห็นว่าเป็นระบบที่ไม่อาจทำงานได้ผล และไม่เห็นด้วยว่ากลุ่มรัฐอณธพาลที่สหรัฐฯอ้างถึงรวมทั้งเกาหลีเหนือด้วยนั้นจะเป็นภัยคุกคามสำคัญ เพราะในสายตาของรัสเซียแล้วกลุ่มคลังศาลาอย่างกลุ่มตาลิบันในอัฟกานิสถานต่างหากที่เป็นภัยคุกคามความมั่นคงของระบบโลกในปัจจุบัน และหากสหรัฐฯยืนยันที่จะเดินหน้าตามแผนพัฒนาระบบเอ็นเอ็มดีต่อไป ถึงขั้นที่อาจจะต้องฉีกทั้งสนธิสัญญาต่อต้านซีปนาวุธที่ทำกันไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ.1972 หรือสนธิสัญญา ABM รวมทั้งสนธิสัญญาลดอาวุธยุทธศาสตร์นิวเคลียร์หรือสนธิสัญญาสตาร์ต ทั้งฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 ที่เป็นสนธิสัญญาลูก ซึ่งนายปูตินบอกว่าเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ เพราะ เอบีเอ็มเป็นเสาหลักของความมั่นคงในโลกสมัยใหม่ ขณะที่ จอร์จ ดับเบิลยู บุช บอกว่า เป็นที่ระลึกของสงครามเย็น ล้าสมัยไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ความมั่นคงของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ที่กำลังเผชิญกับภัยคุกคามใหม่คือซีปนาวุธจากบรรดาประเทศอณธพาล

อย่างไรก็ตาม นายปูตินระบุว่า ผลการเจรจากับบุช เป็นเรื่องที่น่าพอใจ เพราะช่วยสร้างความไว้วางใจกันและกัน รวมทั้งเรื่องนโยบายไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งตนยืนยันว่ารัสเซียไม่ได้ขายเทคโนโลยีอาวุธนิวเคลียร์ให้กับอิหร่านหรือกลุ่มประเทศอณธพาลและพร้อมที่จะร่วมมือกับหน่วยสืบราชการลับของสหรัฐฯในเรื่องนี้ (ผู้จัดการ 18,250644, มติชน 200644)

ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา

1. ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา

1.1 ความเคลื่อนไหวเชิงโครงสร้าง

1.1.1 ความขัดแย้งเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจในการจัดการศึกษาใหม่ถึงขั้น รมต.ศึกษาฯลาออกจากตำแหน่ง

วันที่ 5 มิ.ย.2544 นพ.เกษม วัฒนชัย รมต.ศึกษาฯ เปิดเผยหลังการประชุม 4 หน่วยงานคือ ก.ศึกษาฯ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงาน ก.ศึกษาฯ (สปศ.) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) เพื่อเตรียมชี้แจงผลที่จะได้รับการปฏิรูปการศึกษาต่อนายกฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อาทิ คุณภาพการศึกษาไทยจะดีขึ้นและแข่งขันกับต่างประเทศได้ ทุกคนได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และได้รับการศึกษาฟรี 12 ปี รวมทั้งประชาชนจะได้รับการศึกษาและฝึกอบรมต่อเนื่องตลอดชีวิต มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตรวจสอบได้ ตลอดจนจะประหยัดงบประมาณถึงร้อยละ 42 ลดอัตราบุคลากรทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคลงได้ประมาณ 15,000 อัตรา ซึ่งหากไม่มีการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ โดยที่รัฐจะต้องรับผิดชอบการศึกษาฟรี 12 ปี รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายมหาศาลและไม่สามารถกระจายอำนาจสู่พื้นที่ได้ ทั้งนี้ นพ.เกษม บอกว่า ที่ประชุมได้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายเพื่อให้นายกฯ ตัดสินใจใน 2 ทางเลือกคือ 1) ปฏิรูปเต็มรูปแบบตามโครงสร้างที่สปศ.เสนอโดยใช้ฐานงบประมาณลงทุกปี 2544 และใช้งบตั้งแต่ว่าปี 2545-2550 เพิ่มขึ้นจากงบปกติทั้งสิ้น 164,000 ล้านบาท เพื่อปฏิรูปใน 6 ด้านคือ (1) การศึกษา 12 ปี (2) การอุดมศึกษา (3) การบริหารจัดการ (4) การพัฒนาครู ซึ่งต้องเปลี่ยนแปลงใหม่ทั้งหมด ตั้งแต่เงินเดือนครู ศักดิ์ศรีและกระบวนการคัดเลือกบุคลากรเข้ามาเป็นครู (5) การประกันคุณภาพการศึกษา การให้ข้อสอบมาตรฐานกลางเพื่อวัดความรู้ ความสามารถของเด็กนักเรียนในช่วงชั้น ป.1-ป.3 ป.4-ป.6 ม.1-ม.3 ม.4-ม.6 การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา (6) กองทุนเงินให้กู้ยืม และหรือ 2) ปฏิรูปบางส่วน ด้วยการลดงบด้านการลงทุนลงร้อยละ 50 เพื่อการประหยัดโดยลดการก่อสร้างอาคารสถานที่ซึ่งคาดว่าจะในปี 2548-2550 จะต้องใช้งบประมาณเพิ่มจากปกติประมาณ 82,000 ล้านบาท

วันที่ 6 มิ.ย. นพ.เกษม ให้สัมภาษณ์ว่าจะพยายามชี้แจงต่อท่านนายกฯให้ดีที่สุด ตอนนี้ทุกอย่างยังไม่นิ่ง เพราะกรรม.ยังไม่ให้ความเห็นชอบ หากผ่านความเห็นชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งก.ศึกษาฯ ทบวงฯ สปศ.และสกศ. ก็พร้อมแล้วที่จะเดินไปข้างหน้า ซึ่งจากการที่ตนและนายจำลอง ครุฑขุนทด รมช.ศึกษาฯ เดินสายชี้แจงกับผู้อำนวยการเขตการศึกษาต่างๆ เกือบทั่วประเทศ ต่างก็พร้อมและพอใจที่จะได้บริหารจัดการบางเรื่องได้เองโดยไม่ต้องรวมศูนย์มาที่ส่วนกลางเหมือนแต่ก่อน (มติชน 06,070644)

เวลา 14.00-17.00 น. วันที่ 7 มิ.ย.2544 นายสุวิทย์ คุณกิตติ รองนายกฯ นำรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา อาทิ นพ.เกษม วัฒนชัย รมต.ศึกษาฯ นพ.กระแส ชนระวงศ์ รมต.ประจำสำนักนายกฯ นายสุธรรม แสงประทุม รมต.ทบวงฯ นายจำลอง ครุฑขุนทด รมช.ศึกษาฯ พร้อมด้วยคณะทำงานจาก 4 หน่วยงาน คือ ก.ศึกษาฯ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ นายสิปพนนท์ เกตุทัต กรรมการการปฏิรูปการศึกษา (กกศ.) ของก.ศึกษาฯ นายพอรณ อิศรเสนา อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เข้าชี้แจงสาระสำคัญของการศึกษา ประโยชน์ที่เด็กและประชาชนจะได้รับจากการปฏิรูปการศึกษาต่อพ.ต.ท.ทักษิณ ที่ทำเนียบรัฐบาล ผลการเข้าชี้แจงดังกล่าว พ.ต.ท.ทักษิณ รับหลักการโครงสร้างการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) ขณะเดียวกันก็ต้องการได้คำตอบที่ชัดเจนเรื่องการอุดมศึกษา รวมทั้งรายละเอียดต่างๆ ของการดำเนินการปฏิรูปในแต่ละปี จะพัฒนาไปในทิศทางใด จะมีการตั้งกรรมการขึ้นอีกกี่ชุดรับผิดชอบอะไรบ้าง มีการปรับเปลี่ยนระบบเอ็นทรานซ์อย่างไร ส่วนในประเด็นเรื่องเขตพื้นที่การศึกษานั้น นายกฯมองว่าเป็นรายละเอียดสามารถนำไปปรับในกรรม.และขั้นตอนของสภาผู้แทนราษฎรได้ ดังนั้นนายกฯจึงต้องปรึกษากับรมต.ด้านการศึกษาอีกครั้งก่อนนำเรื่องเข้ากรรม. และที่สำคัญก็คือ นายกฯ ระบุว่าหากจะเป็นประธานคณะอนุกรรมการเตรียมจัดระบบบริหารของส่วนราชการตามโครงสร้างใหม่ของกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากเดิมที่นายสุวิทย์ คุณกิตติ เป็นประธาน รวมทั้งรับจะเป็นผู้ดูแลคณะกรรมการชุดต่างๆ ในการเตรียมจัดระบบบริหารของโครงสร้างกระทรวงใหม่ โดยสรุปสั้นๆว่า “ผมรับเป็นผู้นำในการผลักดันการปฏิรูปการศึกษา แต่กำลังดูให้ทุกอย่างเดินไปพร้อมกัน และขอดูรายละเอียดก่อน”

ในการโทรศัพท์จากบ้านพักมาออกรายการ “นายกฯทักษิณพบประชาชน” ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ถนนวิภาวดีรังสิต ในเช้าวันที่ 9 มิ.ย.2544 ตอนหนึ่ง พ.ต.ท.ทักษิณได้กล่าวถึง การประชุมคณะทำงานด้านการศึกษาว่าทางก.ศึกษาฯ ได้เตรียมเสนอกฎหมายลูกเข้าสู่การพิจารณาของกรรม. ซึ่งสำหรับตนเองแล้วอยากรู้รายละเอียดว่าจริงๆ แล้วการปฏิรูปการศึกษา มีประโยชน์ต่อเด็กไทยมากน้อยแค่ไหน มีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างไร มีวิธีสอนให้เด็กคิดอย่างไร และต้องไม่ให้

เด็กเครียดอย่างทุกวันนี้ นอกจากนี้ ยังได้พูดคุยเกี่ยวกับการพัฒนาครู การปรับโครงสร้างด้านการศึกษาต่าง ๆ ตนไม่ต้องการให้ทำการปฏิรูปการศึกษาโดยที่ยังไม่เข้าใจแนวทาง จากการรับฟังรายงานของคณะทำงานก็มีความพอใจในระดับหนึ่ง และพร้อมที่จะเป็นประธานอำนวยการเพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าเราจะปฏิรูปการศึกษาเพื่อเยาวชน ไม่ใช่ปฏิรูปเพื่อกระทรวงศึกษาธิการ

อย่างไรก็ตาม ปราบกว่าในวันที่ 9 มิ.ย.2544 นี้เองที่ นพ.เกษม วัฒนชัย ได้ยื่นใบลาออกจากตำแหน่ง รมต.ศึกษาต่อ นายกฯ ซึ่งแหล่งข่าวรายงานว่า ก่อนหน้านั้น นพ.เกษมเคยปรารภกับผู้ร่วมงานว่าจะลาออกจากตำแหน่ง เพราะหนักใจเรื่องการศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาการบริหาร เช่นการกระจายอำนาจและภารกิจต่างๆ ของกระทรวงฯ ออกไป โดยการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ สปศ. ขณะที่นายสุวิทย์ เห็นว่าน่าจะคงอำนาจบริหารให้เป็นของข้าราชการและนักการเมืองดั้งเดิม ซึ่งเป็นแนวทางที่ขัดแย้งกันอย่างชัดเจน ประกอบกับข้าราชการส่วนใหญ่ของ ก.ศึกษาไม่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ เพราะเกรงว่าจะกระทบกับตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งล้วนเป็นแรงกดดันที่ นพ.เกษมต้องเผชิญนับตั้งแต่ขึ้นดำรงตำแหน่ง การประชุมวันที่ 7 มิ.ย.2544 ถือเป็นวันแตกหัก นพ.เกษม ถูกนายกฯ ชักกลางที่ประชุมหลังการชี้แจงกรอบโครงสร้างการศึกษาหลายประเด็น ที่สำคัญคือ หลังการปฏิรูปการศึกษาแล้วใครจะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ แต่นพ.เกษมไม่สามารถชี้แจงให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนได้ ส่วน พ.ต.ท.ทักษิณ บอกว่า นพ.เกษม ลาออกเพราะปัญหาด้านสุขภาพไม่ใช่ปัญหาความขัดแย้งด้านการศึกษา เพราะที่ผ่านมาได้มีการพูดคุยร่วมกันมาตลอด และงานด้านศึกษาก็มีความคืบหน้าไปพอสมควร

สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งแทน นพ.เกษมนั้น พ.ต.ท.ทักษิณ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรายชื่อ รมต.ศึกษาและรมช.อีก 1 ตำแหน่ง ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวันที่ 11 มิ.ย.2544 และวันที่ 15 มิ.ย.2544 เวลา 17.30 น.พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออก ณ พระตำหนักไกลกังวล หัวหิน ประจวบคีรีขันธ์ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ที่ได้รับพระราชทานโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นรมต.ศึกษาแทน นพ.เกษม วัฒนชัย และนางสิริกร มณีรินทร์ ส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อพรรคไทยรักไทย ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นรมช.ศึกษา เข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่ ซึ่งในวโรกาสนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาและการศาสนาว่า ควรดูแลอย่างรอบคอบ เพื่อเข้าถึงปัญหาต่างๆ อย่างลึกซึ้ง การปฏิรูปการศึกษาไม่ใช่ลอกต่างประเทศมาทั้งหมด แต่ควรนำมาปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยและควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยเข้าไปประกอบด้วย และทรงเสนอว่าควรปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นศีลธรรมจรรยาด้วย ปัญหาหาเสพติดก็เป็นเรื่องที่ต้องระวัง ส่วนการเรียนรู้อังกฤษของเด็กไทย ควรรู้ถึงความหมายที่ถูกต้องอย่างแท้จริง

วันที่ 18 มิ.ย.2544 พ.ต.ท.ทักษิณ แบ่งความรับผิดชอบให้กับรมช.โดยนายจำลอง ครุฑขุนทด ดูแลงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมการศาสนา กรมอาชีวศึกษา กรมพลศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ส่วนนางสิริกร มณีรินทร์ ดูแลกรมวิชาการ กรมศิลปากร กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และราชบัณฑิตยสถาน ส่วนตนเองจะดูแลสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (มติชน 07,08,10,19,300644, กรุงเทพธุรกิจ 07,08,10,17,180644, สยามรัฐ 100644, อาทิตยวิเคราะห์รายวัน 12,13,170644,มติชนสุดสัปดาห์ 11,180644)

1.2 ความเคลื่อนไหวเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์

1.2.1 "สิริกร" แสดงวิสัยทัศน์ในการปฏิรูปการศึกษา ให้ความสำคัญกับบทบาทของกศน. และคุณภาพการศึกษา

นางสิริกร มณีรินทร์ รมช.ศึกษาฯ กล่าวภายหลังการประชุมครม.ว่าไม่มีความหนักใจในการที่จะต้องมาดูแลงานด้านการศึกษา เพราะ นพ.เกษม วัฒนชัย อธิการบดี ก.ศึกษาฯ ดำเนินการไว้ดีแล้ว และคิดว่าปัญหาใหญ่ของการปฏิรูปการศึกษาอยู่ที่การหมกหมมปัญหาการศึกษามาเป็นเวลานานมากกว่าที่จะมองว่าตัวข้าราชการเป็นปัญหา แต่จากกรณี พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เท่ากับเป็นจุดเริ่มต้นการปฏิรูปการศึกษา ส่วนในเรื่องการทำงานนั้นถือว่าการสานงานต่อจาก นพ.เกษม ที่ริเริ่มสิ่งดีๆ ไว้มากมาย สำหรับปัญหาเรื่องเด็กฝากตามระบบอุปถัมภ์ของสังคมไทยนั้นคิดว่าสามารถแก้ปัญหาได้หากข้าราชการและนักการเมืองมีการพูดคุยหรือให้เกียรติซึ่งกันและกัน และในฐานะที่ดูแลกรมการศึกษานอกโรงเรียน(กศน.)ด้วย ดังนั้น จึงมีนโยบายส่งเสริมให้กศน.สามารถให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กและประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพราะเชื่อว่าคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นหัวใจสำคัญของทุกสิ่ง และคิดว่าการศึกษาของกศน.มีความสำคัญมาก เพราะสามารถช่วยยกระดับความสามารถของคนทั้งประเทศได้ ซึ่งตนจะหาทางช่วยดูแลและบุคลากรของกศน.ให้สามารถทำหน้าที่นี้ให้ดีขึ้นด้วย และกล่าวเพิ่มเติมว่างานของ กศน.เป็นงานที่ต้องอาศัยเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาคเอกชน โดยเฉพาะเรื่องการฝึกอาชีพ ซึ่งถ้าสามารถขยายความร่วมมือได้มากขึ้นเชื่อว่าจะสามารถฟื้นวิกฤติของประเทศได้อีกทางหนึ่ง

ส่วนปัญหาความไม่ลงตัวในเรื่องของโครงสร้างกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งมีกคนร่วมอยู่ด้วยนั้น เห็นว่าควรพูดถึงเรื่องของคุณภาพการศึกษาหรือเนื้อหาสาระในการปฏิรูปก่อน เนื่องจากกรอบโครงสร้างเป็นเพียงองค์ประกอบเกื้อหนุนในการทำงานเท่านั้น และสรุปว่าการตัดสินใจเรื่องโครงสร้างจะเป็นไปด้วยความยุติธรรม ไม่ยึดความเห็นขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยเป้าหมายสำคัญคือคุณภาพของการศึกษาของประเทศ สำหรับการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษานั้นไม่มีกฎหมายระบุว่าต้องประกาศเมื่อใด ตนไม่ต้องการให้ยึดติดในเรื่องนี้ แต่ควรเน้นเนื้อหา อาทิ เรื่องหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูปครู แล้วจึงนำเข้า ครม.ต่อไป (สยามรัฐ 20,210644)

1.2.2 หน่วยงานการศึกษาหลายแห่งมีแนวโน้มกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของตนเอง

ที่จังหวัดหนองบัวลำภู นายระลึก ถานี ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด (สปจ.) กล่าวว่าทางสปจ.หนองบัวลำภูใช้ยุทธศาสตร์ 6 ข้อเหยียง เป็นหลักสูตรอบรมปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ให้แก่บุคคลในสังกัดจำนวน 3,591 คน กล่าวคือ 1) การรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล 2) การเรียนรู้จากกลุ่ม 3) การเรียนรู้แบบโครงการ 4) การเรียนรู้แบบบูรณาการ 5) การเชื่อมโยงการเรียนรู้ท้องถิ่น และการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน และอธิบายเพิ่มเติมว่าเมื่อครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม 6 ข้อเหยียง จะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่หลักสูตรกำหนดอย่างแน่นอน เพราะเมื่อครูเข้าใจเด็กเป็นรายบุคคลได้ ครูย่อมเข้าใจเด็ก แล้วจะรักและสงสารเด็ก ก็ย่อมทุ่มเทกับเด็ก มีความตั้งใจที่จะเสาะแสวงหาสิ่งที่ดี ที่ควร และเหมาะสม นั่นคือ การสร้างกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อจะเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน อันจะส่งผลให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมและเรียนรู้ตามความถนัด ทำให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรกำหนดคือ เป็นคนดี มีปัญญาและมีชีวิตอยู่ในสังคมโลกนี้ได้อย่างมีความสุข สอดคล้องและเป็นไปตามนโยบายการศึกษาของรัฐที่ต้องการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ และพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยเน้นที่การสร้างสังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ยึดหลักการศึกษารสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน

ที่จังหวัดตรัง นายเจตน์ กุลบุญ ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด (สศจ.) เปิดเผยว่าทางสศจ.ตรังได้ระดมบุคลากรครูในสังกัดจำนวน 250 คนจาก 28 โรงเรียนมาร่วมประชุมวางยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศและทันสมัย และเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 1) การรับรองสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียน 2) การปฏิรูปการเรียนรู้ 3) การประกันคุณภาพการศึกษา 4) การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) การปรับปรุงโครงสร้างเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ 6) การมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียนกับครู 7) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 8) การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา 9) การพิจารณากฎหมายลูกและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง 10) การสื่อสารเพื่อปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ทั้งหมดต้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรมโดยเร่งด่วน เพราะปัจจุบันโลกมีความเปลี่ยนแปลงไปมาก การศึกษาต้องก้าวตามให้ทัน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องให้ความสนใจกับการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้วย ทั้งนี้ตนจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองของครูทุกคนทั้งด้านการวางตัว ด้านวิชาการ การหาความรู้ใหม่ๆ การติดตามข่าวสารทางสื่อต่างๆ เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ส่วนกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับบุคคลที่พลาดโอกาสทางการศึกษา และกลุ่มคนที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบโรงเรียนได้นั้น ก็มีความเคลื่อนไหวในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของตนไว้เช่นกัน ทั้งนี้จากการเปิดเผยของนายชลสิทธิ์ เอี่ยมสำอางค์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม กรมการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ว่ามีการกำหนัดจัดการศึกษาทางไกลที่ยึดหลักปรัชญา "คิดเป็น" คือมุ่งสอนให้คนรู้จักคิด ตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลวิชาการ ข้อมูลชุมชน และข้อมูลส่วนตัว โดยผลผลิตของคนจะเน้นให้เป็นคนดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี และรับผิดชอบต่อสังคม วิธีจัดการเรียนการสอนทางไกลที่เป็นแบบฉบับของคนนั้นใช้วิธีผนวกการเรียนรู้ 3 รูปแบบคือ 1) การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 2) การศึกษาจากสื่อเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลที่คน.จัดให้ตามหลักสูตร และ 3) กระบวนการพบกลุ่ม เพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ มีการคิดวิเคราะห์ สรุปบทเรียนและทำกิจกรรมอันจะนำไปสู่การประเมินผลแบบทดสอบและพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วม ซึ่งการที่จะทำให้อะบบการศึกษาทางไกลมีคุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างแท้จริงนั้น นักศึกษาต้องขยันศึกษาค้นคว้าจากสื่อเอกสารตำรา คู่มือเรียน รวมทั้งค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดประชาชนหรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆควบคู่กับการเรียนรู้สื่อเทคโนโลยีการศึกษาที่คน.จัดให้ เช่นรายการโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม รายการวิทยุศึกษา วิทยุทัศน์ และสื่อเอกสารต่างๆ จากนั้นต้องเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่ม เพื่อนำความรู้ที่ได้มาอภิปรายหาเหตุผล สรุปความคิด เพื่อทบทวนเสริมเพิ่มความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีครูประจำกลุ่มเป็นที่เลี้ยง สำหรับในปีการศึกษา 2544 นี้ กศน.ได้นำหลักปรัชญา "คิดเป็น" มาเสนออย่างเป็นทางการมากขึ้นโดยใช้กิจกรรมทั้ง 3 รูปแบบดังกล่าว นำร่องใน 10 จังหวัดก่อนปรากฏว่าได้ผลดีมาก ทั้งนี้ กศน.ได้พัฒนาบุคลากรด้วยการจัดทำคู่มือวิทยากรแกนนำ คู่มือครู จัดอบรมวิทยากรแกนนำ จัดประชุมชี้แจงทางไกลระดับนโยบาย จัดอบรมกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ รวมทั้งปรับปรุงสื่อเอกสารและสื่อรายการโทรทัศน์ให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน มีการนิเทศภายในโดยผู้บริหารระดับจังหวัด และอำนวยความสะดวกความร่วมมือของศึกษานิเทศก์จากส่วนกลาง และจะขยายการจัดการนี้ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ (มติชน 210644)

2. ความเคลื่อนไหวด้านคุณภาพการศึกษา

2.1 ความเคลื่อนไหวด้านการพัฒนาตำราเรียน

2.1.1 นักวิชาการหลายฝ่ายเสนอให้ใช้ "ซีมีโอ" เป็นเวทีอภิปรายตำราเรียนประวัติศาสตร์ระหว่างชาติร่วมกัน

นายประพัฒน์พงษ์ เสนาฤทธิ์ อธิบดีกรมวิชาการ กล่าวถึงตำราเรียนประวัติศาสตร์ที่พม่าเขียนขึ้นใหม่ ที่มีเนื้อหาหลายส่วนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น กล่าวหาว่าคนไทยเกียดจระเข้และยังพาดพิงสถาบันกษัตริย์ ว่าการจะขอให้พม่าปรับแก้เนื้อหาในตำราเรียนนั้นเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้เพราะเป็นเรื่องภายในประเทศ แต่ผลจากการหารือร่วมกับนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย หลายฝ่ายเห็นพ้องต้องกันว่า การเขียนประวัติศาสตร์อยู่ที่ข้อมูลอ้างอิงที่ใช้แตกต่างกัน และเป็นเรื่องในอดีตที่ยากจะตรวจสอบได้

นายประพัฒน์พงษ์ได้เสนอแนวทางแก้ปัญหา โดยให้มีการหารือร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านในเชิงข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ซึ่งสามารถกระทำโดยใช้ช่องทางซีมีโอ (SEAMEO) หรือองค์การรัฐมนตรีศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะประชุมกันในเดือน.ค.ศ.2544 ที่เมืองย่างกุ้ง เป็นเวทีหารือ หากมีความเข้าใจกันการปรับปรุงตำราจะเกิดขึ้นมาเอง

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ศ.ดร.ประเสริฐ ญ นคร ราชบัณฑิตสาขาประวัติศาสตร์ ได้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นความจำเป็นของพม่าที่ต้องการให้เกิดความสามัคคีรวมชาติ ซึ่งไม่เฉพาะพม่าเท่านั้น ประเทศเพื่อนบ้านทุกแห่งแม้กระทั่งประเทศไทยเองก็มีแนวทางเขียนทำนองเดียวกัน ซึ่งเป็นแนวทางการเขียนที่ควรเลิกไปได้แล้ว ประวัติศาสตร์แบบใหม่ควรคำนึงถึงความเป็นจริง ไม่ให้ความรักชาติมาเป็นจุดสำคัญกระทบกระเทือนประเทศเพื่อนบ้าน

ศ.ดร. ประเสริฐ ยังเห็นด้วยที่ว่าควรใช้การประชุม "ซีมีโอ" เป็นเวทีให้ประเทศสมาชิกร่วมกันคิดปรับปรุงหนังสือเรียนของตัวเองให้เกิดความกลมเกลียวต่อกัน โดยใช้ฐานข้อมูลของแต่ละประเทศร่วมกัน ฉะนั้นจึงไม่ใช่เรื่องที่จะต้องไปโกรธเคืองกัน แม้จะมีการบันทึกข้อมูลที่แตกต่างกัน แต่อย่าเน้นความเป็นศัตรูกัน การเขียนเพื่อปลุกใจให้รักชาติไม่จำเป็นอีกต่อไป เพราะหมดสมัยที่จะรบเพื่อเอาเป็นเมืองขึ้นกันแล้ว (มติชน18,190644, ผู้จัดการ 23-250644)

2.2 ความเคลื่อนไหวด้านการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

2.2.1 กระแสความนิยมเรียนภาษาจีนกำลังมาแรง ก.ศึกษาไฟเขียวให้โรงเรียนต่างๆ เปิดได้อย่างอิสระ

ดร.กษมา วรวรรณ อธิบดีกรมสามัญศึกษา เปิดเผยว่าปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายให้โรงเรียนเปิดสอนภาษาอื่นได้ โดยกำหนดให้เป็นวิชาเลือกนอกเหนือจากภาษาอังกฤษซึ่งถือว่าเป็นภาษาที่เยาวชนไทยควรเรียนเหมือนกับช่วงหนึ่งที่นักเรียนนิยมเรียนภาษาฝรั่งเศส และเยอรมัน แต่ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญต่อภาษาจีนมากขึ้น และพยายามให้เด็กรุ่นใหม่หันมาเรียนภาษาจีนเพิ่มเติมอีกภาษาหนึ่งนอกจากภาษาอังกฤษ เพราะมีแนวโน้มว่าประเทศจีนจะมีบทบาทสำคัญด้านธุรกิจระดับโลก

ขณะนี้ไม่มีโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจำนวน 34 แห่งทั่วประเทศเปิดสอนภาษาจีน ตัวอย่างคือ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าฯ ไตรมิตรวิทยาลัย สมุทรปราการ สุราษฎร์ธานี บดินทรเดชา บางกะปิ โยธินบูรณะ บางบ่อวิทยาคม สิริรัตนาร วัตรราชโอรส ภูนทิวธาราม วิทยาคม ภูเก็ตวิทยาลัย ฯลฯ ทั้งนี้หลักสูตรที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นการเรียนการสอนพื้นฐานมากกว่าไม่ได้เน้นจุดใดจุดหนึ่งโดยเฉพาะเนื้อหาที่สอนขึ้นกับดุลพินิจของสถานศึกษานั้นๆ เป็นสำคัญ

นายคงวุฒิ ไพบูลย์ศิลป์ ผู้อำนวยการโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย บอกว่าปัจจุบันทางโรงเรียนบรรจุวิชาภาษาจีนกลางเป็นวิชาบังคับอีกวิชาหนึ่งโดยนักเรียนทุกคนจะเริ่มเรียนตั้งแต่ชั้น ม.1-ม.6 โดยเรียนสัปดาห์ละ 4 คาบ การกำหนดให้ภาษาจีนเป็นวิชาบังคับนั้นเนื่องจากที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน ผู้ปกครองชุมชน วัด จึงต้องการให้นักเรียน ลูกหลาน ได้เรียนภาษาจีนและเรียนรู้วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีจีนไว้ ทั้งนี้เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 พบว่านักเรียนมีพัฒนาการเรียนรู้อาเซียนเร็วมาก และบอกว่าในอนาคตภาษาจีนจะแพร่หลายมากขึ้นและจะเป็นรองก็แต่ภาษาอังกฤษเท่านั้น

ไม่แต่เท่านั้น จากการเปิดเผยของ ศ.ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสถานแห่งวัฒนธรรมตะวันออก (O.C.A.) ระบุว่านับตั้งแต่มีการเปิด O.C.A. ปริมาณผู้สนใจเรียนภาษาจีนมีมากขึ้นเป็นลำดับ จากที่เริ่มต้นมีผู้เรียนเพียง 200-300 คน ในปีแรกได้เพิ่มขึ้นเป็น 700 คนในปีถัดมาและ 1,000 คนในปีที่ 3 ปัจจุบันมีคนมาเรียนกันมากถึง 3,000 คน และที่สำคัญคือผู้มาเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาจบการศึกษาปริญญาตรีหรือโทมาแทบทั้งสิ้น มีทั้งนักชก แพทย์ วิศวกร บางส่วนมาเรียนเพื่อเสริมในหน้าที่การงาน รวมทั้งกลุ่มลูกหลานคนจีนรุ่นที่ 3 รุ่นที่ 4 ที่อยู่ในประเทศไทยมาเรียนเพื่อมิให้ลืมภาษาของบรรพบุรุษ (ผู้จัดการ 290644)

ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1. ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในประเทศไทย

1.1 ความเคลื่อนไหวด้านการค้นคว้าวิจัย

1.1.1 วช. ชี้ปัญหาหลักของการวิจัยไทยคือการบริหารจัดการ เสนอวิธีแก้คือการทำงานแบบ “จุดภาคี”

นายจิรพันธ์ อรรถจินดา เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กล่าวถึงปัญหาหลัก ๆ ของระบบการวิจัยของประเทศไทยว่าอยู่ที่การบริหารจัดการ 4 ส่วน คือ 1) นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ขาดความชัดเจนไม่มีกลไกกำกับการใช้และการเผยแพร่ไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย 2) งบประมาณการวิจัย ซึ่งมีสัดส่วนการลงทูลงทุนอยู่น้อยมาก กระจัดกระจายเป็นเบี้ยหัวแตกและขาดความคล่องตัวในการใช้ 3) ปัญหาเรื่องนักวิจัยและหน่วยงานวิจัยส่วนใหญ่ยังกระจุกตัวอยู่ในภาครัฐ 4) งานวิจัยขาดการเชื่อมโยงกันและมีความซ้ำซ้อน ซึ่งปัญหาหลักเหล่านี้เกิดขึ้นตั้งแต่ 40 ปีที่แล้ว และปัจจุบันก็ยังไม่สามารถแก้ไขได้

ทางออกที่เป็นรูปธรรมคือต้องทำงานในระบบจุดภาคี ประกอบด้วย 1) รัฐผู้กำหนดนโยบายสนับสนุนการวิจัย ผู้ทำการวิจัย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเชื่อมโยงกันได้ 2) สำนักงานประมาณและวช.ทำหน้าที่วางกรอบงบประมาณในภาพรวม โดยไม่ลงในโครงการย่อย ปรับงบวิจัยให้ตรงเป้าหมายมากขึ้น 3) สร้างนักวิจัย ส่งเสริมการวิจัยของภาคเอกชน แก้ไขกฎระเบียบให้เอื้อต่อการทำงานวิจัยมากขึ้น และ 4) ให้ความสำคัญกับการร่วมมือกับต่างประเทศด้านการวิจัย

ทั้งนี้ นายพิทักษ์ อินทวิทย์นันท์ รองนายกฯ กล่าวว่า รัฐบาลให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาของประเทศ โดยเฉพาะนายกฯพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จะย้ำทุกครั้งที่มีโอกาสว่า อยากเห็นการเชื่อมโยงในหน่วยงานด้านการวิจัยและภาคเอกชนที่มีเอกภาพ และมีเป้าหมายที่ชัดเจน เนื่องจากขณะนี้งบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนาฯยังกระจัดกระจาย ขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งตนจะนำข้อมูลจากการประชุมสรุปความต้องการของหน่วยงานต่างๆเสนอต่อนายกฯต่อไป (มติชน 200644)

1.2 ความเคลื่อนไหวด้านเทคโนโลยีชีวภาพ

1.2.1 “ชีวจริยธรรม” ปัญหาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีชีวภาพ

ทิพวรรณ ธนไพศาล เขียนบทความเกี่ยวกับ “ชีวจริยธรรม” ในน.ส.พ.กรุงเทพธุรกิจ ฉบับประจำวันที 20 มิ.ย.2544 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆที่มีผลกระทบต่อจิตใจและความรู้สึกในเรื่องความมีศักดิ์ศรีของมนุษย์ ซึ่งมากที่สุดคือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับพันธุศาสตร์มนุษย์ เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่ทำให้นักวิทยาศาสตร์สามารถล่วงรู้ความเป็นไปของการถ่ายทอดและการควบคุมลักษณะทางพันธุกรรมของมนุษย์ เทคโนโลยีการตัดต่อยีน รวมทั้งเทคนิคการทำโคลนนิ่งมนุษย์ ซึ่งไม่ใช่เรื่องยากสำหรับนักวิทยาศาสตร์สมัยปัจจุบัน จนมีการตั้งคำถามขึ้นว่า นักวิทยาศาสตร์สามารถตัดต่อยีนที่ต้องการมาใส่ให้มนุษย์คนใหม่ที่เกิดขึ้นมา หรือสามารถคัดพันธุ์ของมนุษย์สามารถกำหนดรูปแบบมนุษย์ที่ต้องการ ซึ่งล้วนเป็นการทำทลายและออกนอกขอบเขตของธรรมชาติ นำไปสู่การถกเถียงชีวจริยธรรมกันขึ้น จนมีการตั้งข้อสังเกตว่าชีวจริยธรรมอาจเป็นตัวจุดรั้งการพัฒนาการของเทคโนโลยี

ทิพวรรณ ได้ยกตัวอย่างการพัฒนาเทคโนโลยีที่ปรากฏคำถามทางชีวจริยธรรมอยู่เสมอ อาทิ เทคโนโลยีการผสมเทียมหรือการสร้างเด็กหลอดแก้ว (IVF: In Vitro fertilization) สำหรับคู่สมรสที่ต้องการมีบุตร ซึ่งแพทย์จะต้องผสมสุกกับไข่ให้ได้ตัวอ่อนของมนุษย์ขึ้นมาหลายตัว แล้วเลือกตัวที่ต้องการเพียงหนึ่งถึงสองตัวเท่านั้น เพื่อนำไปฝังในมดลูก ส่วนตัวอ่อนที่เหลือยังไม่รู้ว่าจะจัดการอย่างไร หากจัดเก็บก็ต้องเตรียมที่เก็บหากทิ้งก็เท่ากับเป็นการฆ่าชีวิตตัวอ่อนเหล่านั้น อีกตัวอย่างได้แก่ เทคโนโลยีการสร้างเนื้อเยื่อหรืออวัยวะจากเซลล์ต้นตอ (stem cell) ซึ่งเป็นเซลล์ที่สามารถพัฒนาไปเป็นเซลล์ต่างๆ ได้ เพื่อใช้ประโยชน์จากเซลล์เหล่านั้นในการรักษาโรค แต่การนำเซลล์ตัวอ่อนมนุษย์มาใช้นั้นได้รับการคัดค้านว่าเท่ากับเป็นการฆ่าชีวิตทำให้ตัวอ่อนไม่มีโอกาสเจริญเติบโตเป็นเด็กได้ เมื่อมีผู้ทักท้วงเช่นนี้ การวิจัยด้าน stem cell จึงเป็นเรื่องผิดกฎหมายในบางประเทศ

ส่วนการพัฒนาฐานข้อมูลพันธุกรรมมนุษย์ ที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลทางพันธุกรรมของมนุษย์แต่ละประเทศไว้ เพื่อให้ประโยชน์ต่างๆ เช่น ใช้ทำนายโอกาสการเกิดโรค การใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนายารักษาโรคเฉพาะบุคคล ก็มีคำถามเกี่ยวกับสิทธิเหนือข้อมูลเกี่ยวกับรหัสพันธุกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเพื่อพัฒนายารักษาโรคต่อไปได้มากมาย ว่ามีฐานะเป็นข้อมูลสาธารณะหรือเป็นข้อมูลส่วนตัวที่บริษัทเอกชนที่ได้รับสัมปทานสามารถผูกขาดใช้ประโยชน์อื่นใดในอนาคต และคำถามอื่นๆ ที่ยังไม่คำตอบ เช่น ผู้ถูกเก็บข้อมูลกับนักวิจัย ใครเป็นเจ้าของสารพันธุกรรมนั้น หากมีการจัดทำฐานข้อมูลพันธุกรรมมนุษย์ ใครเป็นเจ้าของข้อมูลพันธุกรรม มีสิทธิจัดการกับข้อมูลนั้นและสามารถเปิดเผยข้อมูลให้กับใครได้บ้าง หากเจ้าของสารพันธุกรรมเรียกร้องให้ทำลายข้อมูลนั้นจะได้หรือไม่ หรือถือว่าเป็นข้อมูลสาธารณะที่ต้องถูกเก็บไว้เป็นหลักฐานตลอดไป ไม่แต่เท่านั้น ยังมีคำถามเชิงจริยธรรมอีกมากมาย เช่น ใครจะมีสิทธิในการทราบข้อมูลดัง

กล่าวเมื่อมีการตรวจสารพันธุกรรมออกมา ผู้จ้างงานจะสามารถขอประวัติสุขภาพหรือขอให้ผู้สมัครงานตรวจสุขภาพรวมทั้งตรวจทางพันธุกรรมเพื่อหาความเสี่ยงต่อการเป็นโรคภัยแรงในการตรวจโรคได้หรือไม่

ทั้งนี้ ทิพยวรรณ ได้เสนอทางสายกลางไว้ว่า การศึกษาวิจัยและการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยนั้น สังคมโดยส่วนรวมควรตั้งความหวังว่ากระบวนการวิจัยนั้นควรอยู่บนฐานของจริยธรรมที่ยอมรับกันได้ในสังคม ทั้งในระดับโลกและในระดับประเทศ ขณะเดียวกันการนำผลผลิตจากการวิจัยซึ่งปรากฏออกมาในรูปของเทคโนโลยีทางการแพทย์ไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจังก็ต้องมีกฎเกณฑ์ หรือการกำหนดเงื่อนไขไว้ชัดเจนเรียกว่า “มาตรฐานทางจริยธรรม” (กฎแพทยกิจ 200644)

2. ความเคลื่อนไหวด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในต่างประเทศ

2.1 ความเคลื่อนไหวด้านเทคโนโลยีชีวภาพ

2.1.1 หลายประเทศผ่านกฎหมาย “โคลนนิ่ง” เพื่อการรักษาโรค แต่ห้ามโคลนนิ่งมนุษย์ เริ่มใช้ต้นปี '45 ทำนองเดียวกันในหลายประเทศก็ให้โคลนนิ่งได้เพื่อการรักษาโรค

รายงานข่าวว่า เมื่อเร็วๆ นี้ รัฐบาลฝรั่งเศสผ่านร่างกฎหมายห้ามการโคลนนิ่งมนุษย์ในการวิจัยด้านการแพทย์เพื่อการรักษาใด ๆ (Therapeutic cloning) แต่เปิดช่องให้นักวิทยาศาสตร์สามารถทำการทดลองดังกล่าวกับกลุ่มตัวอ่อนมนุษย์ที่เหลือจากการผสมเทียมได้ ซึ่งร่างกฎหมายดังกล่าวต้องได้รับการรับรองจากสภานิติบัญญัติเป็นกฎหมายบังคับใช้ในเดือนปี 2545

การโคลนนิ่ง หรือการเพาะเลี้ยงเซลล์เพื่อสร้างสิ่งมีชีวิตใหม่ที่มีชีวิตต้นแบบ ซึ่งเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจและสนับสนุน ฝ่ายที่ต่อต้านเห็นว่าเป็นก้าวแรกของการก๊อปปี้มนุษย์ ซึ่งนำไปสู่อุตสาหกรรมชีวพันธุกรรม “ออกแบบทารก” แต่กลุ่มสนับสนุนบอกว่าวิธีการนี้ช่วยในการรักษาและช่วยชีวิตมนุษย์ได้ อาทิการปลูกเซลล์ผิวหนัง กระดูก แม้กระทั่งอวัยวะทุกส่วน โดยการโคลนนิ่งเพื่อการรักษาโรคนั้น นักวิทยาศาสตร์จะเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อมนุษย์โดยไม่ปล่อยให้เซลล์เจริญเติบโตไปเป็นตัวอ่อน เอลิซาเบท ก็กู รัฐมนตรีการจ้างงานของฝรั่งเศส แถลงเมื่อวันที่ 20 มิ.ย.2544 ว่าแม้การโคลนนิ่งมนุษย์จะเป็นสิ่งผิดกฎหมายในฝรั่งเศส แต่รัฐบาลก็ยังเปิดทางให้กับงานวิจัยด้านนี้ด้วยการอนุญาตให้ทำกับตัวอ่อนที่เหลือทิ้งจากการผสมเทียม อันเป็นตัวอ่อนแช่เย็นที่พ่อแม่ไม่ต้องการได้ ส่วนความเคลื่อนไหวเรื่องนี้ในประเทศอื่นๆ นั้น อังกฤษก็ผ่านกฎหมายอนุญาตโคลนนิ่งเพื่อการรักษาโรคได้แต่เรียกร้องให้ทั่วโลกห้ามโคลนนิ่งมนุษย์ออกมาเป็นตัวเป็นตน ในสหรัฐก็อนุญาตให้โคลนนิ่งเพื่อการรักษา แต่ก็มีกฎหมายห้ามทดลองโคลนนิ่งมนุษย์เช่นกัน (ผู้จัดการ 220644)

2.2 ความเคลื่อนไหวด้านนาโนเทคโนโลยี

2.2.1 “อินเทล” เปิดตัว “ทรานซิสเตอร์ความเร็วสูง” มีความเร็วว่าไม่ใครโปรเซสเซอร์ปัจจุบันถึงพันเท่า

เจอร์ราร์ด มาร์ซิค (Gerald Marcyk) ผู้อำนวยการฝ่ายค้นคว้าและวิจัยของบริษัทอินเทล เปิดตัวทรานซิสเตอร์ความเร็วสูงเมื่อวันที่ 9 มิ.ย.2544 ที่ซิลิกอนนาโนเทคโนโลยีเวิร์กช็อป เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น ทรานซิสเตอร์ดังกล่าวมีขนาดเล็กเพียง 20 นาโนเมตร (เล็กกว่าเส้นผมมนุษย์ประมาณ 10,000 เท่า) ประกอบขึ้นด้วยทรานซิสเตอร์ที่มีขนาดเล็กเพียง 3 อะตอมเท่านั้น

ในงานเปิดตัว อินเทลแถลงว่า ด้วยเทคโนโลยีรุ่นใหม่ ทำให้บริษัทสามารถสร้างอุปกรณ์ที่มีขนาดเล็กมากได้ไม่ยากนัก นั่นคือสามารถบรรจุทรานซิสเตอร์ลงในแพคเกจของชิปเพนเทียมโฟร์ได้มากกว่ารุ่นปัจจุบันถึง 25 เท่า แต่เทคโนโลยีทรานซิสเตอร์ล่าสุดนี้ จะเข้าสู่กระบวนการผลิตชิปไมโครโปรเซสเซอร์ในปี.ศ.2007 ทั้งนี้ มีการคาดการณ์กันว่า โปรเซสเซอร์ที่ผลิตขึ้นด้วยเทคโนโลยีใหม่จะออกมารองรับระบบการทำงานของแอปพลิเคชันประเภท Speech Recognition และ Language Translation เป็นหลัก ซึ่งในปัจจุบันแอปพลิเคชันประเภทนี้จะทำงานบนเครื่องซูเปอร์คอมพิวเตอร์เท่านั้น ทรานซิสเตอร์เป็นหัวใจหลักของเครื่องคอมพิวเตอร์รุ่นใหม่ๆ ทั้งหมด การเปิด - ปิดของสวิตช์เป็นกระบวนการพื้นฐานของการคำนวณในชิปไมโครโปรเซสเซอร์

ทั้งนี้ กอร์ดอน มัวร์ ผู้ร่วมก่อตั้งบริษัทอินเทล ได้เคยคาดการณ์ไว้ตั้งแต่ปี.ศ.1965 ว่า จำนวนทรานซิสเตอร์ในชิปซิลิกอนที่นำมาผลิตซีพียูจะเพิ่มเป็นสองเท่าในทุกๆ 18 เดือน และต้องขอบคุณเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทำให้ทรานซิสเตอร์มีขนาดเล็กและเร็วมากขึ้นกว่าเดิมเรื่อยๆ ซึ่งผู้ที่ย่อมได้ประสิทธิภาพที่สูงขึ้นเป็นเงาตามตัว และด้วยทรานซิสเตอร์รุ่นใหม่ทำให้โปรเซสเซอร์ในอนาคตคาดว่าจะกินพลังงานจากแบตเตอรี่ในระดับต่ำกว่า 1 โวลต์อย่างแน่นอนที่สุด ซึ่งเพนเทียมโฟร์รุ่นปัจจุบันใช้ไฟที่ 1.7 โวลต์

อนึ่ง เครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องแรกที่เกิดด้วยทรานซิสเตอร์ล้วน ๆ ผลิตโดยบริษัท IBM ในปี ค.ศ.1954 โดยใช้ทรานซิสเตอร์ในการผลิตทั้งหมด 2,000 ตัว ในขณะที่เทคโนโลยีรุ่นใหม่ทำให้สามารถบรรจุทรานซิสเตอร์จำนวนกว่า 1,000 ล้านตัวเข้าไปในชิปไมโครโปรเซสเซอร์ตัวเล็กๆ เพียงตัวเดียวได้ ซึ่ง IBM บอกว่าบริษัทตนจะกลับมามีชื่อเสียงอีกครั้งด้วยการผลิตทรานซิสเตอร์ที่เร็วที่สุดในโลกที่เป็นของตนเอง (ผู้จัดการ 150644)

ความเคลื่อนไหวด้านอาหารและสาธารณสุข

1. ความเคลื่อนไหวด้านอาหาร

1.1 การผลิตและการพัฒนาอาหาร

1.1.1 อาหารฉายรังสี

เทคโนโลยีการฉายรังสีเป็นกรรมวิธีถนอมอาหารโดยการใช้รังสีชนิดไอออไนซ์ของอาหาร ขณะนี้กำลังแพร่หลายไปทั่วโลกแล้ว โกวินท์ นุชประมุข นักชีววิทยากองวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ กล่าวว่า “เราทดลองเรื่องนี้มานาน ขั้นตอนการผลิตอาหารฉายรังสีสามารถทำได้โดยนำอาหารบรรจุภาชนะ แล้วนำมาผ่านการฉายด้วยรังสีแกมมา ซึ่งได้จากโคบอลต์-60 หรือซีเซียม-137 ในปริมาณเหมาะสม พืช ผลไม้ ตลอดจนอาหารแต่ละชนิดนั้นจะฉายปริมาณรังสีต่างกัน เราต้องคำนวณจากวัตถุประสงค์ว่าเราต้องการฉายรังสีเพื่ออะไร เพื่อฆ่าแมลงวันทอง เพื่อยับยั้งการงอกของพืชชนิดหัว เพื่อทำลายพยาธิ หรือต้องการลดจุลินทรีย์”

อาหารฉายรังสีต้องมีการรับรองจากกองควบคุมอาหารสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข อีกทั้งมีการรับรองจากองค์การอนามัยโลก (WHO) องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) และทบวงพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA) มีข้อสรุปว่า การฉายรังสีอาหารโดยใช้ปริมาณรังสีไม่เกิน 10 กิโลเกรย์ จะไม่เกิดผลอันตรายใดๆ ไม่มีสารตกค้างในอาหารและไม่เปลี่ยนแปลงเป็นสารอื่นภายหลัง

ข้อดีของอาหารฉายรังสีคือทำให้ผู้บริโภคได้รับสารอาหารน้อยลง อาหารบางชนิดอาจเปลี่ยนรส สี และกลิ่นไปบ้าง แต่กรรมวิธีการฉายรังสีนี้จะช่วยให้อาหารบอบช้ำน้อยที่สุด เมื่อเปรียบกับการนำอาหารไปรมยา ผ่านความร้อนอุณหภูมิสูง หรือจุ่มยาเพื่อฆ่าแมลง ประเทศไทยมีรายได้จากการส่งออกผลิตภัณฑ์เป็นหลัก ทั้งพืชผัก ผลไม้ อาหารสด แต่ปัญหาการนำเข้าระหว่างการผลิต การกีดกันศัตรูพืชและเชื้อโรคจากประเทศนำเข้า เป็นผลให้ประเทศไทยเสียดุลการค้า ล่าสุดมีการสัมมนาระดมความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหานี้ อาหารฉายรังสีจึงกลายเป็นหัวใจสำคัญของงาน เนื่องด้วยขณะนี้ทั่วโลกใช้สุชนอนามัยของพืชและอาหารเป็นตัวแปรหลักในธุรกิจนำเข้า-ส่งออก (กรุงเทพฯธุรกิจ 010644)

1.2 สารพิษและสารเคมีในอาหาร

1.2.1 เตือนภัยบริโภค “ถั่วอก” ชาวผิปกติ

ดร.ภักดี โพธิศิริ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) กล่าวว่า ปัจจุบันผู้จำหน่ายถั่วอกบางรายมักนำสารฟอกขาวมาผสมน้ำแช่ถั่วอกเพื่อให้ถั่วอกมีสีขาว อวบน่ากิน และเก็บไว้จำหน่ายได้นาน สารฟอกขาวประเภทที่ไม่อนุญาตให้ใช้ในอาหารคือโซเดียมไฮโดรซัลไฟต์มาผสม สารนี้สามารถฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ได้ แต่มีอันตรายต่อร่างกาย เมื่อบริโภคเข้าไปจะทำให้เกิดอาการหายใจขัด ความดันโลหิตต่ำ ปวดท้อง อาเจียน อุจจาระร่วง สำหรับผู้ที่แพ้อย่างรุนแรง หรือป่วยเป็นโรคหอบหืดจะมีอาการรุนแรงขึ้น มีอาการช็อกหมดสติ และอาจเสียชีวิตได้

“ที่ผ่านมาได้รับรายงานการตรวจสอบถั่วอก หน่อไม้ดอง ชিংหิ้นฝอย ผลไม้สด น้ำตาลปึก และทุเรียนกวน จำนวน 2,438 ตัวอย่าง พบสารปนเปื้อนโซเดียมไฮโดรซัลไฟต์ 392 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 16 ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบได้แจ้งให้ผู้ประกอบการทราบและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแล้ว”

สำหรับประชาชนทั่วไปควรระมัดระวังในการบริโภคสินค้าดังกล่าว โดยเฉพาะถั่วอกซึ่งเป็นสินค้าใกล้ตัว ก่อนบริโภคถั่วอกควรทำให้สุกเสียก่อน เพราะสารไฮโดรซัลไฟต์ที่อาจมีอยู่ในถั่วอกจะถูกทำลายด้วยความร้อน ซึ่งจะปลอดภัยกว่าการนำถั่วอกดิบมากินสดๆ (มติชน 020644)

1.2.2 ฟอสฟัดผสม เราชายน้ำมันใช้แล้ว กินกล้วยแขก-ทอดไก่อันตราย

วันที่ 14 มิถุนายน 2544 ที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม นายพีรศักดิ์ วรรณทโรสถ ผู้ว่าการ วท. ให้สัมภาษณ์ว่า หลังจากที่วท.ได้ศึกษาหาแหล่งที่มาของวัตถุอันตรายเพื่อใช้ผลิตไบโอดีเซลให้เป็นพลังงานทางเลือกแก่สังคม โดยนำเอาวัตถุอันตรายประเภทต่างๆ ซึ่งมีคุณสมบัติที่จะนำมาแปรรูปเป็นน้ำมัน หรือนำไปผ่านกรรมวิธีทางเคมีแล้วสามารถนำไปใช้กับเครื่องยนต์ได้มาทดสอบ ทำให้ได้พบว่าน้ำมันที่ใช้ทอดอาหารแล้วสามารถใช้เป็นวัตถุดิบผลิตเป็นไบโอดีเซลได้ และน่าจะใช้ได้ดีเพราะมีจำนวนมาก ราคาถูก หาได้ตามร้านค้าทั่วไป

นายพีรศักดิ์กล่าวว่า หลังจากวท.ไปศึกษารายละเอียดการซื้อขายน้ำมันประเภทนี้ พบว่าน้ำมันใช้แล้วเหล่านี้มีแหล่งที่มาจากผู้ประกอบการกิจการอาหารจานด่วน หรือฟาสต์ฟู้ดชื่อดัง 2 ราย ซึ่งรวมแล้วจะใช้น้ำมันประมาณ 50 ตันต่อวัน น้ำมันที่ใช้แล้วจะขายต่อให้กับพ่อค้าคนกลาง แล้วพ่อค้าคนกลางจะนำน้ำมันใช้แล้วเหล่านี้ไปบรรจุถุงขายใหม่ให้กับพ่อค้าแม่ค้าในตลาด ซึ่งส่วนใหญ่จะนำไปทอดปลาทอดไก่

กล้วยแขก และไก่ ขายให้กับชาวบ้านทั่วไปอีกทอดหนึ่ง พ่อค้าแม่ค้านิยมซื้อน้ำมันประเภทนี้กันมาก เพราะราคาถูกกว่าน้ำมันบรรจุขวดมาตรฐานทั่วไป ขายเพียงราคาลิตรละ 10 บาท หรือปีบละ 100 บาทเท่านั้น

ตามหลักวิชาการแล้ว น้ำมันที่ผ่านการทอดจะมีสารเคมีอย่างหนึ่งเกิดขึ้น เรียกว่า สารพีเรียดิเคิล หรือสารไดออกซิน ซึ่งเป็นสารที่ก่อมะเร็ง จึงน่าตกใจที่มีน้ำมันเหล่านี้ออกไปสู่ท้องตลาดเพื่อให้ประชาชนทั่วไปบริโภคถึงวันละ 30 ตัน ผู้ที่รับประทานปาต่องโก๋ ไก่ทอด กล้วยแขก หรืออาหารทอดชนิดอื่นที่ผ่านการทอดจากน้ำมันใช้แล้วเหล่านี้ จะต้องรับเอาสารไดออกซิน ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งเข้าไปด้วย เรื่องนี้เป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนไทยอย่างมาก ขณะนี้ตามโรงพยาบาลหรือสถาบันมะเร็ง จึงเต็มไปด้วยผู้ป่วยโรคมะเร็งแบบแปลกๆ และในขณะนี้ก็มักจะพบว่าผู้ที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งจะมีอายุน้อยลงเรื่อยๆ จากเดิมที่พบเฉพาะในผู้สูงอายุหรือวัยกลางคนเท่านั้น

ผู้ว่าราชการย. กล่าวอีกว่า วท.ในฐานะหน่วยงานวิจัยที่ดำเนินงานด้านไบโอดีเซลครบวงจร จะเริ่มทำการทดลองผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันใช้แล้วเพื่อหาส่วนผสมที่มีมาตรฐานเหมาะสมกับการใช้ในเครื่องยนต์ประเภทต่างๆ และจะเป็นการดีมากถ้าหากประชาชนที่สนใจในเรื่องนี้สามารถรวมตัวกันเจรจาขอซื้อน้ำมันใช้แล้วจากร้านอาหารจากคว่นมาใช้ผลิตเป็นไบโอดีเซล วท.ยินดีเป็นที่ปรึกษาและถ่ายทอดเทคนิคการผลิตให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น หากเรื่องนี้ประสบความสำเร็จ ประเทศไทยก็จะได้ประโยชน์ 2 ต่อ คือ ได้ใช้เชื้อเพลิงราคาถูก คุณภาพดี และอีกหนึ่ง คือทำให้ประชาชนลดอัตราเสี่ยงในการเกิดโรคมะเร็ง

ด้านนายศิริบุญชัย ไพโรจน์บริบูรณ์ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) กล่าวว่า ปัจจุบันยังไม่มีความหมายว่าด้วยการจัดการหรือควบคุมการใช้ น้ำมันที่ใช้ประกอบอาหาร จะมีการควบคุมเฉพาะน้ำมันเครื่องใช้แล้วเท่านั้น แต่หากจะควบคุมกันจริงๆ เรื่องนี้ต้องขึ้นอยู่กับสำนักงานคณะกรรมการและยา เพราะน้ำมันเหล่านี้ถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติอาหารและยา (มติชน 150644)

1.3 ความเคลื่อนไหวด้านอาหารและพืชจีเอ็มโอ

1.3.1 กรีนพีซเปิดผลวิจัยรอบสอง “5 อาหารเด็ก” ปนเปื้อนจีเอ็มโอ

กรีนพีซออกแถลงการณ์ตรวจพบอาหารเด็ก 5 รายการใช้ผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลืองตัดแต่งพันธุกรรม ประกอบด้วย 1.เนสท์เล่ชีร์-แล็ค อาหารเสริมจากถั่วเหลืองผสมผักรวมสำหรับทารกและเด็กเล็กอายุ 6 เดือน ถึง 3 ปี ของบริษัท เนสท์เล่ (ประเทศไทย) จำกัด 2.เอนซัวร์ อาหารที่ให้สารอาหารเพียงพอที่ร่างกายต้องการ พร้อมวิตามินและเกลือแร่ นำเข้าโดยบริษัท แอ็บบอต ลาบอแรตอรีส์ จำกัด 3.พรีโซซาย นำเข้าโดยบริษัทไฟโรโมสต์ ฟริสแลนด์ (ประเทศไทย) จำกัด 4.นมผงดัดแปลงสำหรับทารกเสริมธาตุเหล็ก/ละลายทันที ตราไวเอท เอส 26 ของบริษัท ไวเอท นิวทริชั่นแนล ไอร์แลนด์ และ 5.ไอโซมิล อาหารทารกสำหรับทารกที่มีระบบการย่อยผิดปกติ และแพ้นมวัว (แรกเกิดจนถึง 1 ปี) ของบริษัท แอ็บบอต เช่นกัน โดยผลิตภัณฑ์ทั้งหมดนี้มีเนสท์เล่ชีร์แล็คเท่านั้นที่ผลิตในประเทศ ส่วนอีก 4 ผลิตภัณฑ์นำเข้า

กลุ่มกรีนพีซยื่นข้อเรียกร้องต่อบริษัทผู้ผลิตอาหารสำหรับเด็กเหล่านี้ว่า 1. ให้ใช้มาตรฐานเดียวกันในการดำเนินนโยบาย หลีกเลี่ยงการใช้วัตถุจากจีเอ็มโอ สำหรับผู้บริโภคในประเทศ 2.ให้คำมั่นสัญญาที่จะกำจัดอาหารตัดแต่งพันธุกรรมและสร้างแหล่งของส่วนผสมอาหารที่ไม่ตัดแต่งพันธุกรรม 3.พูดความจริงต่อผู้บริโภค 4.เก็บคืนสินค้าที่มีส่วนผสมมาจากแหล่งที่มีการตัดแต่งพันธุกรรม จีรัฐอย่าประวิงเวลาตัดสินใจ ด้าน “เอนซัวร์-ไอโซมิล” ออกแถลงยืนยันความปลอดภัยแบบเอกสารรับรองจากกรีนพีซฮ่องกง ขณะที่เนสท์เล่ผู้ผลิตอาหารที่ถูกระบุเข้าเป็นครั้งที่สองปิดปากเงียบ เช่นเดียวกับบริษัท ไวเอท นิวทริชั่นแนล ไอร์แลนด์ ผู้ผลิตนมผงดัดแปลงสำหรับทารกเสริมธาตุเหล็ก/ละลายทันที “ไวเอท-เอส 26” ก็ไม่ชี้แจงเช่นกัน

ดร.นเรศ ดำรงชัย ผู้อำนวยการโครงการศึกษาด้านนโยบายเทคโนโลยีชีวภาพไบโอเทค กล่าวว่า โดยส่วนตัวเห็นว่าหน่วยงานรัฐและประชาชนควรจะได้รับฟังความคิดเห็นของกรีนพีซ ในฐานะที่ติดตามความเคลื่อนไหวผลิตภัณฑ์ จีเอ็มโอมายโดยตลอด แต่ควรขอข้อมูลจากกรีนพีซเพิ่มเติมว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีอันตรายหรือไม่ ส่วนข้อเสนอที่ห้ามนำอาหารจีเอ็มโอเข้ามาในไทย ทางกรีนพีซต้องชัดเจนว่าอาหารดังกล่าวมีอันตรายอย่างไร เพราะทางการคงห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์โดยไม่มีเหตุผลไม่ได้ (กรุงเทพธุรกิจ,มติชน 140644)

1.3.2 อัย. ยอมรับผลงานกรีนพีซเป็นจริง สุ่มอาหาร 1 ใน 3 เจอจีเอ็มโอ

นพ.วิชัย โชควิวัฒน์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) แถลงกรณีอาหารตัดแต่งพันธุกรรม (จีเอ็มโอ) ว่า ยืนยันที่จะปฏิบัติตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กนศ.) ที่มีมติยอมรับอาหารตัดแต่งพันธุกรรม ที่ผ่านการประเมินความปลอดภัยสำหรับมนุษย์เท่านั้น

กรณีกรีนพีซระบุว่ามีการทารุณกรรมและเด็กอ่อนบางรายที่ปนเปื้อนจีเอ็มโอ อัย.มิได้นั่งนอนใจกับเรื่องดังกล่าว โดยได้ตรวจสอบข้อมูลกับผู้ผลิตและผู้นำเข้าอาหารดังกล่าวแล้ว และเพื่อให้เกิดความมั่นใจในความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น อัย.จะเร่งรัดมาตรการเพื่อไม่ให้มีการใช้อาหารตัดแต่งพันธุกรรมมาเป็นวัตถุดิบที่เป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยเฉพาะในผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับเด็กและทารก จนกว่าจะมีข้อมูลความปลอดภัยที่มากเพียงพอ

นพ.วิชัย กล่าวอีกว่า ตลอดเวลาที่ผ่านมา อย.สุ่มตัวอย่างผลิตภัณฑ์อาหารส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ซึ่งได้ข้อมูลไม่ต่างจากกลุ่มกรีนพีซ คือจำนวน 1 ใน 3 ของอาหารที่สุ่มตรวจมีการปนเปื้อนจีเอ็มโอ แต่ยังไม่ทราบถึงปริมาณการปนเปื้อนว่ามีมากน้อยเพียงใด เพราะข้อมูลส่วนนี้จะบ่งบอกถึงเจตนาของผู้ผลิตว่าเจตนาว่าผู้ผลิตที่เป็น จีเอ็มโอมาใช้ผลิตหรือไม่ และเป็นข้อกำหนดในการแสดงฉลากด้วย (กรุงเทพฯธุรกิจ,มติชน 160644)

1.3.3 อย.ขอเวลาสั้นปีติดฉลากจีเอ็มโอ

วันที่ 14 มิถุนายน 2544 นพ.วิชัย โชควิวัฒน์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กล่าวว่า ขณะนี้ อย.ได้ร่างหลักเกณฑ์การติดฉลากอาหารจีเอ็มโอเสร็จเรียบร้อยแล้ว กำลังจะนำเข้าสู่คณะกรรมการอาหารและยา (ค.ย.) ให้พิจารณา จากนั้นจะนำร่างดังกล่าวตั้งออกเป็นประเด็นๆ ทำประชาพิจารณ์เป็นระยะเวลา 2 เดือน เช่น ประชาชนเห็นด้วยหรือไม่ในการติดฉลากจีเอ็มโอ การติดฉลากจีเอ็มโอที่ผู้ประกอบการจะต้องแสดงโดยสมัครใจหรือไม่ อย.บังคับ รวมทั้งประเด็นปริมาณการปนเปื้อนของอาหารจีเอ็มโอ ควรเป็น 1% หรือ 5% จึงเหมาะสมสำหรับประเทศไทย โดยเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและไม่เป็นภาระของผู้ประกอบการจนเกินไป จากนั้นอย.จะรวมความเห็นที่ได้เสนอให้คณะกรรมการอาหารพิจารณาออกเป็นประกาศกระทรวงอย่างเป็นทางการ คาดว่าสิ้นปีขึ้นตอนเหล่านี้จะแล้วเสร็จ

ด้านนายชนินทร์ เจริญพงศ์ นักวิชาการอาหารและยา 9 กองควบคุมอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า การออกกฎหมายบังคับการติดฉลากดังกล่าว จะต้องดำเนินการทั้งสินค้านำเข้าและที่ผลิตในประเทศเพื่อให้เกิดความยุติธรรมและอยู่ในมาตรฐานเดียวกันไม่ผิดหลักการค้าโลก ถึงแม้ปัจจุบันไทยไม่มีการผลิตสินค้าจีเอ็มโอ แต่การที่ไทยออกประกาศดังกล่าวจะต้องรายงานต่อองค์การการค้าโลก (ดับเบิลยูทีโอ) ภายใน 60 วัน นายชนินทร์กล่าวด้วยว่า มีแนวโน้มว่าอย.จะใช้สัดส่วน 3-5% เพราะเป็นสัดส่วนการปนเปื้อนจีเอ็มโอที่มีค่าตรวจวิเคราะห์ต่ำที่สุด ไม่ส่งผลให้ราคาสินค้าให้เพิ่มสูงขึ้นมากนัก

ดร.สายพิน มณีพันธ์ นักวิจัยสถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวถึงวิธีการประเมินความปลอดภัยทางอาหารของพืชจีเอ็มโอว่า โดยปกติแล้วการตรวจสอบความปลอดภัยของอาหารดัดแปลงพันธุกรรมนั้น จะตรวจสอบเรื่องคุณค่าทางอาหารว่าเทียบเท่ากับธรรมชาติหรือไม่ ซึ่งหากไม่แตกต่างจากอาหารที่มาจากธรรมชาติแล้ว ก็ประเมินได้ว่าไม่มีอันตราย

“การประเมินเรื่องคุณค่าทางอาหารอย่างเดียวอาจไม่พอที่จะทำให้ผู้บริโภคหมดความกังวล จำเป็นจะต้องกลับไปตรวจสอบดูประวัติของพืชในแต่ละชนิด รวมทั้งจะต้องหาวิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ในการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว ซึ่งปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญจากทั่วโลกกำลังหาวิธีการอยู่ว่าควรจะใช้มาตรฐานใดในการประเมิน”

ขณะนี้ ปัญหาของการติดฉลากอาหารจีเอ็มโอ คือ ไทยไม่มีห้องปฏิบัติการที่สามารถวิเคราะห์หาสารจีเอ็มโอออกมาได้ว่ามีสัดส่วนการปนเปื้อนในอาหารจำนวนเท่าใด แต่สามารถตรวจได้เพียงว่าเป็นจีเอ็มโอหรือไม่เป็นจีเอ็มโอเท่านั้น “การปรับปรุงห้องปฏิบัติการเพื่อให้ตรวจสอบหาสารจีเอ็มโอโดยเฉพาะ จะต้องใช้เงินงบประมาณจำนวนมากในการปรับปรุงห้องปฏิบัติการ และยังต้องเสี่ยงงบประมาณในการฝึกอบรมเตรียมบุคลากรด้านนี้เพิ่มอีกเช่นกัน” ดร.สายพิน กล่าว (มติชน 150644, กรุงเทพมหานคร 280644, Bangkok Post 230601)

2. ความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุข

2.1 นโยบายและแนวคิดด้านสาธารณสุข

2.1.1 ห่วงขาดแคลน “แพทย์อาชีวฯ” ซีโรจาก “สิ่งแวดล้อม-การทำงาน” พุง

นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ดี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) ให้สัมภาษณ์ภายหลังเปิดอบรมแพทย์ อาชีวเวชศาสตร์รุ่นที่ 11 ว่า ปัญหาโรคจากสิ่งแวดล้อมหรือโรคจากการทำงานจะพบมากขึ้นในอนาคต แพทย์อาชีวเวชศาสตร์มีความสำคัญและจำเป็นมาก ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว มีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นทั่วประเทศ มีประชาชนหลงใหลอุตสาหกรรม แรงงานภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น เทคโนโลยีสมัยใหม่จากต่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญของความเจริญก้าวหน้าในภาคอุตสาหกรรม ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยของผู้ใช้แรงงาน โดยเฉพาะเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เพิ่มประเภทสารเคมีและสารพิษต่างๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้ แพทย์ที่จะวินิจฉัยได้ดีและตรงกับอาการของโรคมากที่สุดคือ แพทย์อาชีวเวชศาสตร์เขตร้อนและที่มงาน แต่ 8 ปีที่ผ่านมาผลิตแพทย์อาชีวฯได้เพียง 200 กว่าคนเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับแพทย์สาขาอื่นแล้ว ประเทศไทยยังขาดแคลนแพทย์ด้านนี้อีกมาก จำเป็นต้องผลิตแพทย์ด้านนี้มากขึ้น เพื่อรองรับปัญหาโรคจากการทำงานและสิ่งแวดล้อมที่กำลังจะก่อตัวเพิ่มสูงขึ้น (มติชน 060644)

2.1.2 เมนูข้าวกล้อง-ผักปลอดสารพิษ อาหารผู้ป่วยในรพ. ตาม “แผนฯ 9 สธ.”

นพ.สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) กล่าวว่า ในแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 9 ซึ่งจะใช้ตั้งแต่พ.ศ. 2545-2549 นี้ สธ.มีนโยบายสนับสนุนให้โรงพยาบาลในสังกัดทั่วประเทศจำนวนมากกว่า 800 แห่ง ยกกระดับงานโภชนาการในโรงพยาบาล

โดยใช้ผักปลอดสารพิษและใช้ข้าวกล้องมาปรุงอาหารให้ผู้ป่วยที่นอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ซึ่งมีผู้ป่วยนอนรักษาเฉลี่ยวันละ 100,000 คน บริโภค เพื่อสนับสนุนการรักษาของแพทย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้รพ.เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนในการส่งเสริมสุขภาพด้วย ซึ่งหากดำเนินการได้ทุกแห่งจะทำให้โรงพยาบาลเป็นตลาดรองรับผักสดที่เกษตรกรปลูกได้วันละ 25-30 ตัน

“นอกจากนี้ ยังมีนโยบายสนับสนุนให้ประชาชนบริโภคผักใบเขียวและผลไม้ให้ได้วันละประมาณครึ่งกิโลกรัมต่อคนเพื่อป้องกันโรค เนื่องจากในผักผลไม้จะมีวิตามินซีสูงมาก มีกากใยมากซึ่งจะมีส่วนในการลดการเป็นมะเร็งบางชนิดได้ด้วย จากข้อมูลล่าสุดพบว่าคนไทยมีการบริโภคผักในระดับค่อนข้างน้อยคือ เฉลี่ยคนละ 150-200 กรัมต่อวันเท่านั้น”

นพ.สุวิทย์ กล่าวอีกว่า สำหรับในปีนี้ สธ.ได้ร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำโครงการผักปลอดสารพิษขึ้น เริ่มนำร่องในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปที่มีความพร้อมก่อน 25 แห่งใน 23 จังหวัด เช่น โรงพยาบาลนครพิงค์เชียงใหม่, เชียงรายประชานุเคราะห์, สมเด็จพระเจ้าตากสิน, แม่สอด, สระบุรี, เพชรบูรณ์, ขอนแก่น, สุราษฎร์ธานี, สงขลา, หาดใหญ่ โดยโรงพยาบาลจะรับซื้อผักจากเกษตรกรผู้ปลูกโดยตรง ก่อนปลูกจะมีการทดสอบความปลอดภัยก่อนทุกครั้ง และจะขยายโครงการนี้ไปสู่โรงพยาบาลอื่นและโรงพยาบาลชุมชนทั่วประเทศต่อไป (มติชน, ผู้จัดการ 210644)

2.2 ความเคลื่อนไหวด้านโรคภัยและสาธารณสุขทั่วไป

2.2.1 เพียง 5 เดือน ผู้ป่วยไข้เลือดออกเพิ่ม 8 เท่า ตาย 60 ราย สธ. ของบฯ เพิ่ม 35 ล้าน คูม

ไข้เลือดออกระบาดหนัก เพียง 5 เดือน พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นถึง 8 เท่า เสียชีวิตแล้ว 60 ราย นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รมช.สาธารณสุข กล่าวถึงสถานการณ์และมาตรการควบคุมโรคไข้เลือดออกว่า ขณะนี้การระบาดของโรคไข้เลือดออกมีความรุนแรงมากขึ้น หากเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2543 แล้วมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น 8 เท่า ตั้งแต่เดือนม.ค.- 9 มิ.ย. 2544 หรือเพียง 5 เดือนพบผู้ป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกถึง 31,684 ราย

ด้าน นพ.สมทรง รัชส์เฝ้า อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ กล่าวว่า มีผู้เสียชีวิตจากไข้เลือดออกในปีนี้ทั้งหมด 60 ราย กทม. มีผู้ป่วยสูงสุดคือ 5,216 ราย เสียชีวิต 8 ราย ส่วนจังหวัดชลบุรี มีอัตราป่วยสูงที่สุดคือ 212.42 ต่อประชากรแสนคน สำหรับไวรัสที่ทำให้เกิดโรคไข้เลือดออกมีทั้งหมด 4 สายพันธุ์ ซึ่งถ้าผู้ป่วยได้รับเชื้อสายพันธุ์ใดแล้วจะทำให้มีภูมิคุ้มกันต่อเชื้อนั้นไปตลอดชีวิต ขณะเดียวกันร่างกายก็จะสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อสายพันธุ์อื่นๆ ด้วย แต่จะมีอยู่ประมาณ 1 ปี เท่านั้น ดังนั้น ในปีต่อไปหากได้รับเชื้อสายพันธุ์ที่ยังไม่เคยได้รับมาก่อนก็จะทำให้เป็นโรคไข้เลือดออกอีกได้ ซึ่งในปีนี้มีพบว่าสายพันธุ์ที่มีการระบาดมากที่สุดคือสายพันธุ์ที่ 2 ขณะนี้กรมควบคุมโรคติดต่อกำลังเร่งของบประมาณเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนในเรื่องของทรายกำจัดลูกน้ำ สารเคมีฆ่ายุงและการดำเนินงานในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคอีก 35 ล้านบาท (กรุงเทพธุรกิจ 160644)

2.2.2 ยอดผู้ป่วยโรคธาลัสซีเมีย 6 แสนคน

สธ.ระดมผู้เชี่ยวชาญทางควบคุมป้องกันแก้ไขโรคธาลัสซีเมีย คาดคู่มือเวชปฏิบัติจะเสร็จเรียบร้อยต้นเดือนตุลาคมนี้ พบคนไทยเป็นพาหะนำโรคถึง 24 ล้านคน พร้อมทั้งจะถ่ายทอดความผิดปกติให้บุตรหลานในอัตราสูง ส่วนผู้ป่วยเป็นโรคธาลัสซีเมียในไทยมีประมาณ 600,000 คน

ศ.นพ.ประเวศ วะสี ซึ่งเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคเลือด กล่าวว่า แม้โรคธาลัสซีเมียจะถ่ายทอดทางพันธุกรรมแต่สามารถป้องกันได้ หากบุคคลในเครือญาติและครอบครัว มีประวัติเป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย ควรตรวจสุขภาพทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย เพื่อขอคำปรึกษาแนะนำในการป้องกันโรค ก่อนตั้งครรภ์ควรตรวจเลือดหากพบยีนผิดปกติจะได้พิจารณาเรื่องการมีบุตร เนื่องจากกฎหมายไทยยังไม่เอื้อให้ยุติการตั้งครรภ์ เมื่อพบว่าเด็กในครรภ์เป็นธาลัสซีเมีย กฎหมายให้ทำแท้งได้เฉพาะเพื่อสุขภาพมารดาหรือเมื่อสตรีนั้นถูกข่มขืน

“แต่ละปีมีเด็กที่เสียชีวิตจากการป่วยเป็นโรคธาลัสซีเมียอยู่ประมาณ 1,250 คน คาดว่า จะมีคนเสียชีวิตจากโรคธาลัสซีเมียทุกประเภทปีละประมาณ 5,000 คน ขณะที่บ้านเรามีทารกแรกเกิดเป็นโรคนี้เพิ่มขึ้นปีละประมาณ 13,000 คน โดย 50% เป็นผู้ป่วยชนิดรุนแรง จะต้องเข้ารับการรักษาดลอดอายุขัย ซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษา 10,000 บาทต่อคนต่อเดือน หรือ 1,200,000 บาทต่อปี หากมีการควบคุมและป้องกันมิให้มีทารกเกิดใหม่ป่วยเป็นโรคเลือดจางธาลัสซีเมียชนิดรุนแรงพบว่า มีค่าใช้จ่ายเพียง 35,100 บาท ซึ่งจะแตกต่างจากการรักษามาก การลดผู้ป่วยเป็นโรคดังกล่าว 1 ราย จะประหยัดงบประมาณในการรักษาได้ถึง 1.16 ล้านบาท ประหยัดงบประมาณกว่า 1,000 ล้านบาทต่อปี (กรุงเทพธุรกิจ, ผู้จัดการ 280644)

2.2.3 ผลวิจัยชี้คนอีสานขับถ่ายนอกห้องสุขา สาเหตุเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ให้นำทุนอุดหนุนแก่ นายนิรุทธ์ อุทธา และคณะ ทำวิจัยเรื่อง “หนึ่งทศวรรษกับการพัฒนางานควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ” รายงานการวิจัยระบุว่า ช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา คนไทยอีสานเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคปลาดิบประเภทก้อยปลาดิบ ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับไปมาก แต่ยังมีพบมากในกลุ่มอายุ 35 ปีขึ้นไป

งานวิจัยระบุว่า ผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรรม มักจะมีความรู้เกี่ยวกับโรคดังกล่าวน้อยกว่าอาชีพอื่น โดยพฤติกรรมมารับโรคภัยไข้เจ็บมักเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคล พบเพียงส่วนน้อยที่รับประทานอาหารก๋วยเตี๋ยว ปลาดิบ เป็นอาหารหลักของครัวเรือน และอาหารดังกล่าวมักมีการรับประทานร่วมกับสุราของชายฉกรรจ์

ในเรื่องขับถ่ายอุจจาระพบว่า มีประชาชนเพียง 65% เท่านั้น ที่ถ่ายอุจจาระในส้วมทุกครั้ง ทำให้วงจรการเกิดโรคนี้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กรุงเทพมหานคร 300644)

2.2.4 กัยโทรศัพท์มือถือ

-พบหลักฐานมือถือก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ

ดอกเตอร์บรูซ ฮอคคิง นักวิทยาศาสตร์ออสเตรเลียอ้างว่า มีหลักฐานจริงเป็นรายแรกที่พิสูจน์ได้ว่าคลื่นแม่เหล็กจากโทรศัพท์มือถือก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ โดยได้พบผู้ป่วยใน 3 กรณี ซึ่งมีปัญหาด้านประสาท มีอาการเจ็บปวด และสูญเสียการรับรู้ โดยมีสาเหตุมาจากเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่ กรณีแรกเป็นชายวัย 72 ปี เป็นผู้ใช้โทรศัพท์มือถือบ่อยครั้ง อาการคือมีความรู้สึกความเจ็บปวดในกะโหลกศีรษะโดยไม่มีสาเหตุเจ็บปวด

อีกรายเป็นเพศหญิงวัย 34 ปี มีอาการปวดศีรษะหากใช้โทรศัพท์เป็นระยะเวลาานาน และผลการทดสอบพบว่ามีความเปลี่ยนแปลงในบริเวณประสาท

รายสุดท้ายเป็นพนักงานในบริษัทมือถือวัย 31 ปี ได้รับความทรมานจากการปวดศีรษะและเห็นภาพไม่ชัดเจน หลังจากทำงานกับเครื่องส่งโทรศัพท์เคลื่อนที่ (กรุงเทพมหานคร 220544)

- นിയอร์คออกกม.ห้ามใช้มือถือขณะขับรถ

นियอร์คเป็นมลรัฐแรกในสหรัฐฯ ซึ่งห้ามการใช้โทรศัพท์มือถือในขณะที่ขับรถ ร่างกฎหมายดังกล่าวผ่านสภาล่างของมลรัฐนियอร์คด้วยคะแนน 125 ต่อ 19 อันที่จริงในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา มีผู้เสนอกฎหมายห้ามทำนองนี้ในมลรัฐอื่นๆ 41 รัฐ ทว่าไม่มีฉบับไหนผ่านออกมาได้เลย พวกบริษัทโทรศัพท์มือถือส่วนใหญ่ต่างลี้ภัยหนีหน้าคัดค้านมาตรการนี้ โดยโต้แย้งว่าโทรศัพท์เป็นเพียงส่วนหนึ่งในสิ่งอำนวยความสะดวกจำเป็นจำนวนมากที่อาจเป็นต้นตอของอุบัติเหตุได้ทั้งนั้น ร่างกฎหมายนี้มิได้ห้ามการพูดโทรศัพท์ในรถ แต่จะถือว่าเป็นการทำผิดกฎจราจรต่อเมื่อยกโทรศัพท์มือถือมาแนบหูและพูดคุย ทว่าหากใช้อุปกรณ์ช่วยอย่างพวกแฮนด์ฟรีก็จะไม่ถูกลงโทษ กฎหมายใหม่ฉบับนี้ยังกำหนดให้เจ้าหน้าที่จราจรของมลรัฐ ต้องวิเคราะห์อุบัติเหตุในช่วง 4 ปีข้างหน้า เพื่อวินิจฉัยว่าโทรศัพท์มือถือเป็นต้นตอของอุบัติเหตุหรือไม่ นอกจากนั้น มีข้อยกเว้นไม่ลงโทษคนที่ใช้โทรศัพท์ในกรณีฉุกเฉินเพื่อแจ้งตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ประเภทอื่นๆ

อนึ่ง ในปี 1997 วารสารการแพทย์นิตยสารแลนเด็ต เจอร์นัล ออฟเมดิซีน ตีพิมพ์รายงานการศึกษาที่บ่งชี้ว่า บุคคลผู้ใช้โทรศัพท์ขณะขับรถเป็นประจำ มีโอกาสที่จะประสบอุบัติเหตุมากเป็น 4 เท่าของคนที่ไม่ได้ทำเช่นนั้น แต่จากการวิจัยของสมาคมอเมริกันออโตโมบิล แอสโซซิเอชัน ซึ่งศึกษาอุบัติเหตุจราจร 32,303 รายที่เกิดขึ้นระหว่างปี 1995-1999 พบว่าการมั่วสลดระวนกับวิทยุหรือเครื่องเสียงติดรถยนต์ เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุมากกว่าโทรศัพท์มือถือ โดยอุบัติเหตุเพียง 42 ราย เท่านั้น ซึ่งสามารถสืบสาวได้ว่ามาจากการใช้โทรศัพท์ (ผู้จัดการ 280644)

2.2.5 เผยปัญหาสุขภาพ “เด็กนักเรียน” เข้าชั้นวิกฤต

นพ.สุภกร บัวสาย ผู้จัดการสำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กล่าวว่า ปัญหาสุขภาพที่สังคมกำลังให้ความสนใจกันอยู่ในเวลานี้ ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด โรคเอดส์ ฯลฯ ล้วนเกิดจากวิถีคิดและการปฏิบัติตนที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงควรเริ่มจากการปลูกฝังวิถีคิดและมองปัญหาที่ถูกต้องให้ประชาชนตั้งแต่วัยเด็ก

พญ.รัชนี ญ ระนอง ผู้อำนวยการส่วนอนามัยเด็กวัยเรียนและเยาวชน กรมอนามัย กล่าวถึง โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งกรมอนามัยได้ริเริ่มไว้ตั้งแต่ปี 2541 ในภูมิภาคต่างๆ ว่า ปัจจุบันมีทั้งหมด 14,000 โรงเรียนในโครงการ ทว่าจากการประเมินผลพบว่าประสบความสำเร็จเพียง 3,000 กว่าโรงเรียนเท่านั้น

นายสันติ จิตระจินดา จากสถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา (มายา) กล่าวว่า เวลานี้เยาวชนไทยกำลังอยู่ในภาวะล่อแหลม โดยมีประเด็นปัญหาใหญ่ๆ ที่น่าจับตามอง 6 ประเด็นด้วยกัน ได้แก่ ปัญหาบุหรี่ ซึ่งมีปัญหาโยงไปถึงด้านจิตวิทยาและสังคมด้วย, การรับประทานอาหารที่แย่มาก ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพต่างๆ เช่น โรคอ้วน การขาดสารอาหาร เป็นต้น ไม่สนใจออกกำลังกาย แต่สนใจกิจกรรมอย่างอื่น เช่น แต่งหน้า แต่งตัว เล่นเกมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ปัญหาประการที่สี่คือ เด็กติดดูรายการเสพยาเสพติดมากขึ้น ห้า ปัญหาทางเพศ ซึ่งมี 3 เรื่องที่เป็นห่วงกันมากคือ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ อาทิ หนองใน ซิฟิลิส ฯลฯ โรคเอดส์และการตั้งครรภ์ที่ไม่ได้ตั้งใจ โดยเฉพาะการเกิดเหตุการณ์เดทรอป หรือการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ สุดท้ายคือปัญหาความรุนแรง ซึ่งมีแนวโน้มจะเกิดมากขึ้น โดยเชื่อว่ามีความสัมพันธ์กับการดื่มเหล้าและเสพยาเสพติด (ผู้จัดการ 220644)

2.3 ความเคลื่อนไหวด้านโรคเอดส์

2.3.1 โลกกระทบ ติดเชื้อเอชไอวี 36 ล้านคน แอฟริกาอ่วมหนัก

วันที่ 8 มิถุนายน 2544 เอพีรายงานจำนวนผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสเอชไอวีและโรคเอดส์ ตามรายงานการศึกษาของฝ่ายพัฒนาประชากรแห่งองค์การสหประชาชาติ (ยูเอ็น) ว่า ปัจจุบันมีจำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสเอชไอวีและโรคเอดส์อยู่ทั่วโลก รวมมากกว่า 36 ล้านคน การระบาดของโรคร้ายดังกล่าว ไม่เพียงแพร่กระจายอยู่เฉพาะในทวีปแอฟริกาเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงทวีปเอเชียและลาตินอเมริกาด้วย เฉพาะเพียง 5 ประเทศ ได้แก่ เอธิโอเปีย อินเดีย เคนยา ไนจีเรีย และแอฟริกาใต้ ปรากฏว่ามีผู้ติดเชื้อโรคเอดส์มากถึงอย่างน้อย 2 ล้านคน ส่วนในอีก 5 ประเทศในทวีปแอฟริกา ได้แก่ บอตสวานา เลโซโท สวาซิแลนด์ แซมเบีย และซิมบับเว มีประชากรวัยผู้ใหญ่ที่ติดเชื้อเอดส์อยู่อย่างน้อยถึง 20% หน้ันผู้ติดเชื้อเอชไอวีเพิ่มจำนวนเป็น 100 ล้านคนในอีก 4 ปีข้างหน้า (มติชน, กรุงเทพฯ, 090644, กรุงเทพฯ 260644)

2.3.2 อภ.ผลิตยาต้านเอดส์ “เนวิราปีน” ผสม 3 สูตร

ภญ.ศรินทร์ เกียรติเจริญ นักวิชาการจากองค์การเภสัชกรรม (อภ.) กล่าวว่า แม้โรคเอดส์จะรักษาไม่หายแต่คุณภาพชีวิตของคนไข้ดีขึ้นได้ด้วยการรับประทานยาต้านไวรัสเอดส์ ซึ่งยาบางตัวประเทศไทยสามารถผลิตได้แล้ว และราคามีแนวโน้มลดลง ยาสูตร 3 ตัวราคาอยู่ที่ 20,000 - 30,000 บาทต่อเดือน แต่ปัจจุบันลดเหลือเพียง 12,000 บาท และเดือน ก.ค.นี้ราคาจะลดลงเหลือ 9,000 บาท โดยอภ.จะผลิตยาเนวิราปีน ซึ่งเป็นยา 3 สูตรออกมาจำหน่ายเชิงอุตสาหกรรม

ดร.กฤษณา ไกรสินธุ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา กล่าวว่า เดือนกรกฎาคมจะผลิตยาต้านเอดส์ตัวใหม่คือ เนวิราปีน ขนาด 200 มิลลิกรัม ซึ่งเป็นยา 3 สูตร และผลิตยา AZT ขนาด 300 มิลลิกรัม ผสมกับยา 3TC จำนวน 150 มิลลิกรัม ให้ผลในการต้านไวรัสเอดส์ได้ดี จากเดิมนำเข้าจากต่างประเทศราคาสูงมาก อภ.ผลิตได้เองราคาลดลงเกือบ 3 เท่าตัว และยาต้านเอดส์ที่อภ.ผลิตทุกตัวผ่านกระบวนการศึกษาชีวสมมูลย์หรือไบโอ อีควิวาลนต์ เปรียบเทียบกับยาดั้งแบบ พบว่ามีประสิทธิผลเท่ากับยาดั้งแบบทุกรายการ (กรุงเทพฯ 300644)

2.4 ความเคลื่อนไหวด้านการวิจัย

2.4.1 แพทย์ไทยวิจัยวัคซีนเอดส์ หากสำเร็จคือครั้งแรกของโลก

รศ.พญ.รุ่งผั่ง สุทเธนทร์ จากภาควิชาจุลชีววิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยการสนับสนุนของสกว. ทำการตรวจหาเชื้อเอชไอวี สืบค้นยีนในน้ำอสุจิ และสารหลังช่องคลอด และในเลือดของคู่สามี-ภรรยาชาวไทยที่ติดเชื้อเอชไอวี จำนวน 30 คู่

จากการพัฒนาวิธีการตรวจหาเชื้อเอชไอวีจากสารพันธุกรรมของทีมีวิจัย ทำให้ค้นพบสารพันธุกรรมของเชื้อเอชไอวีที่พบในน้ำอสุจิและสารหลังช่องคลอดมีความแตกต่างจากสารพันธุกรรมของเชื้อเอชไอวีในเลือดอย่างชัดเจน ผลจากการวิจัยนี้ถือเป็นประโยชน์ในการทำการวิจัยต่อไปเพื่อหาทางผลิตวัคซีนป้องกัน หากประสบความสำเร็จก็จะสามารถผลิตวัคซีนป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่มีความจำเพาะเจาะจงในการป้องกันผู้ที่ติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์แบบรักต่างเพศได้เป็นครั้งแรกของไทยและของโลก (กรุงเทพฯ 190644)

2.4.2 ผลการวิจัยยาลดความดันชนิดใหม่ ชะลอไตเสื่อมได้กว่า 70%

รศ.นพ.ศุภชัย วัฒนทรัพย์ หัวหน้าหน่วยโรคหัวใจ โรงพยาบาลรามธิบดี เปิดเผยว่า จากการประชุมวิชาการนานาชาติของ American Society of Hypertension (ASH) ณ เมืองซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา ได้มีการเสนอผลงานการศึกษาโครงการ PRIME หรือ การศึกษาภาวะไตเสื่อมในผู้ป่วยเบาหวานที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ร่วมกับภาวะความดันโลหิตสูงในแต่ละช่วงของเวลาการดำเนินโรค โดยเป็นการศึกษาวิจัยที่ครบวงจรเป็นครั้งแรก

ผลวิจัยพบว่าสามารถลดอัตราการตายและอัตราการเกิดภาวะอวัยวะเสื่อมในผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ที่มีโรคเบาหวานชนิดที่ 2 หรือชนิดที่ร่างกายเกิดความผิดปกติในซูลินที่ร่างกายผลิตขึ้นร่วมด้วย พบว่ายาลดความดันโลหิตสูงเออร์บีซาร์ตัน (irbesartan) สามารถป้องกันภาวะไตเสื่อมได้ถึงร้อยละ 70 รวมทั้งชะลอภาวะไตเสื่อมและป้องกันไตวายได้ถึงร้อยละ 23 เมื่อเทียบกับการรักษาทั่วไปที่ช่วยลดความดันแบบเดิม ราคาของยาแบบใหม่นี้มีอัตราค่าสูงกว่าของเดิมประมาณ 20 เท่าตัว

รศ.นพ.ศุภชัย กล่าวว่า โรคความดันโลหิตสูงมักจะเป็นร่วมกับโรคเบาหวาน ซึ่งถือว่าเป็นสาเหตุสำคัญในการเกิดโรคไต ทำให้ไตวายและเสียชีวิต โดยร้อยละ 60-65 ของผู้ที่เป็นเบาหวานจะพบภาวะความดันสูงร่วมด้วย ซึ่งทั้ง 2 ภาวะดังกล่าวทำให้เกิดโรคแทรกซ้อนกับระบบหัวใจและหลอดเลือด โรคทางสมองและโรคภาวะไตเสื่อมหรือเสียชีวิตประมาณร้อยละ 90 ของผู้ป่วย

ปัจจุบันยังไม่ทราบสาเหตุที่ชัดเจนของการเกิดภาวะความดันโลหิตสูง แต่พบว่าปัจจัยเสี่ยงสูง คือ สูงอายุ อ้วน ต้มสุราจัด กินอาหารเค็ม ไม่ออกกำลังกาย ซึ่งจากการสำรวจประชากรไทยพบว่า มีแนวโน้มเป็นโรคความดันโลหิตสูงมากขึ้น ความดันที่ระดับ 140/90 ถือว่า เป็นภาวะความดันเลือดที่สูงมาก ยิ่งถ้าเป็นเบาหวานร่วมด้วยความเสี่ยงต่อการเป็นโรคไตวายจะยิ่งสูงขึ้น เพราะหลอดเลือดกระด้างทำให้การทำงานเสียไป ดังนั้น ควรป้องกันมิให้ไตเสื่อม ไตวายจะดีกว่า (ผู้จัดการ 150644)

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับท่วงท่าของการดำเนินชีวิต

1. ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการบริโภค

1.1 การท่องเที่ยว นันทนาการและชีวิตทางวัฒนธรรม

1.1.1 การใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวในต่างประเทศปี 2544 ทำเงินไหลออกนอกประเทศประมาณ 95,000 ล้านบาท

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด คาดการณ์ว่า ในปี 2544 จะมีคนไทยเดินทางไปต่างประเทศรวมทั้งสิ้นประมาณ 2.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จากปี 2543 และแม้ว่าจำนวนคนที่เดินทางไปต่างประเทศจะขยายตัวช้าลง แต่จากค่าเงินบาทที่อ่อนตัวลงและค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ที่ปรับตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะค่าห้องพักโรงแรมและค่าเครื่องบินส่งผลให้การใช้จ่ายในต่างประเทศที่คิดเป็นเงินไทยเพิ่มสูงขึ้น คาดว่าจะมีเงินไหลออกนอกประเทศเนื่องจากการใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวในต่างประเทศในปี 2544 รวมทั้งสิ้นประมาณ 95,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 จากปี 2543 ที่มีมูลค่า 82,833 ล้านบาท

สถานการณ์โดยรวมของการท่องเที่ยวต่างประเทศในช่วงครึ่งแรกของปี 2544 มีแนวโน้มชะลอการเติบโตลง โดยคาดว่าจะมีคนไทยเดินทางไปต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.8 เป็น 1.09 ล้านคนในช่วงครึ่งปีแรก ประเทศที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นอันดับหนึ่ง ยังคงเป็น มาเลเซีย รองลงมา คือ สิงคโปร์ และฮ่องกง ส่วนจีน คาดว่าจะมีคนไทยเดินทางไปเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วประมาณเกือบ 1 แสนคนในช่วงครึ่งแรกของปี 2544 สำหรับการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวระยะไกลในยุโรป ชะลอการขยายตัวลงเล็กน้อย ขณะที่การเดินทางไปอเมริกา ชะลอการขยายตัวลงมาก ทั้งนี้เป็นผลจากค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นมาก โดยส่วนหนึ่งเป็นผลจากค่าเงินบาทที่อ่อนตัวลงมาก ส่งผลให้คนไทยเดินทางไปยังสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 5 เป็นประมาณ 26,000 คน ในช่วงครึ่งแรกของปี 2544 เทียบกับที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 16 ของช่วงเวลาเดียวกันในปีที่แล้ว ทำให้สหรัฐไม่ติดอยู่ใน 10 อันดับแรกแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของคนไทย โดยมีเยอรมนี แซงขึ้นมาแทนที่ (ผู้จัดกร 08,110644)

1.2 ความเคลื่อนไหวด้านสื่อสารมวลชน

1.2.1 ศาลรัฐบาลเปิดช่องไฟเขียว ยูบีซี ขึ้นราคา และมีโฆษณาได้ เผยเป็นทางออกช่วยแก้ปัญหาการขาดทุนในยูบีซี

แหล่งข่าวจากบริษัทยูไนเต็ด บรอดคาสติง คอร์ปอเรชัน หรือ ยูบีซี กล่าวว่า หลังจากที่ทางยูบีซี ได้ประกาศผลการดำเนินงานสิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม 2543 ขาดทุน 2,100 ล้านบาท ซึ่งเกิดมาจากการอ่อนตัวของค่าเงินบาทและเตรียมที่จะปรับโครงสร้างภายในด้วยการปลดพนักงานออกอีก 200 คน โดยอ้างว่าเพื่อลดภาวะการขาดทุนของบริษัท และได้เสนอแนวทางให้รัฐบาลอนุมัติการปรับขึ้นราคา ค่าสมาชิกรายเดือน หรือโฆษณาในยูบีซี เพื่อหารายได้มาทดแทนแต่รัฐบาลก็ยังไม่อนุมัติให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง คาดว่ารัฐบาลอาจจะช่วย ยูบีซี ในฐานะผู้ประกอบการให้สามารถอยู่ต่อไปด้วยการอนุมัติให้มีการโฆษณาได้เฉพาะช่องรายการต่างประเทศผ่านดาวเทียม โดยไม่ต้องตัดโฆษณาหรือเรียกว่า PASS Through ซึ่งมีสมาชิกจำนวนมากได้รับชมช่องรายการต่างประเทศจาก C-Band และหากรัฐบาลอนุมัติให้มีการใช้วิธีการดังกล่าวได้ก็จะทำให้ยูบีซีมีรายได้โฆษณาจากต่างประเทศ รวมทั้งสามารถต่อรองค่าลิขสิทธิ์กับคู่ค้าในต่างประเทศได้

ส่วนกลุ่มเนชั่นกรุ๊ปซึ่งผลิตรายการป้อนให้ยูบีซี 8 กำลังประสบภาวะการขาดทุน เพราะไม่สามารถมีโฆษณาได้ ซึ่งเป้าหมายเป็นสถานีข่าว 24 ชั่วโมง จึงต้องมีการปรับลดเนื้อหาและความเข้มข้นลงเพราะต้นทุนการผลิตข่าวนั้นมีค่าใช้จ่ายสูง และทางกลุ่มเนชั่นเองก็พยายามให้ทางผู้บริหารของยูบีซีออกมาผลักดันให้มีโฆษณาในยูบีซีได้ แต่ทางรัฐบาลก็ไม่ได้อนุญาตให้มีการโฆษณาในรูปของสปอนเซอร์สนับสนุนรายการ ซึ่งทำให้การดำเนินงานของยูบีซี 8 ต้องแบกรับภาวะขาดทุนต่อไป

แหล่งข่าวได้กล่าวต่อไปว่า นายธนินท์ เจียรวนนท์ ประธานเครือบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ทางอ้อมในยูบีซี พยายามวิ่งเต้นและเจรจากับรัฐบาล เพื่อขอให้อนุมัติการขึ้นราคาค่าบริการรายเดือนหรือมีโฆษณาในยูบีซี ซึ่งต้องมีการแก้ไขสัญญาฉบับใหม่หรือได้รับอนุมัติจากบอร์ดอ.ส.ม.ท. ก่อน ซึ่งทางด้านนายสรจักร เกษมสุวรรณ ผู้อำนวยการอ.ส.ม.ท. กล่าวว่า ทางอ.ส.ม.ท. ยังไม่ได้อนุมัติให้ยูบีซี เพิ่มค่าสมาชิก ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของบอร์ดอ.ส.ม.ท. หลังจากคณะทำงานที่มีนายธงทอง จันทรางศุ เป็นประธาน ได้พิจารณาปัญหาของ ยูบีซีทุกประเด็น เช่น ปัญหาการขาดทุน ประเด็นการขอมีโฆษณา และต้นทุนค่าติดตั้งกล่องรับสัญญาณแล้ว มีข้อสรุปว่าสมาชิกจะยังไม่ต้องเสียค่าบริการเพิ่มขึ้น หากมีการเปลี่ยนแปลงทางอ.ส.ม.ท.จะต้องเป็นผู้อนุมัติและแจ้งให้สมาชิกทราบ

ต่อมาเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2544 นางผาณิต นิตินันท์ประกาศ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) เปิดเผยภายหลังการประชุมบอร์ดอ.ส.ม.ท. ว่าที่ประชุมได้มีมติอนุมัติให้บริษัทบรอดคาสติง คอร์ปอเรชันปรับค่าสมาชิกในรูปแบบโกลด์แพคเกจขึ้นอีกเดือนละ 180 บาท โดยจะมีผลตั้งแต่ทางบริษัทแจ้งให้สมาชิกทราบไม่น้อยกว่า 30 วันตามสัญญาคือ วันที่ 1 สิงหาคมนี้ (มติชน 140644, ผู้จัดกร 19, 220644)

1.2.2 **ดับเบิลยูเอเอ็น ซี นสพ. ทั่วโลกยอดขายพุ่งทำทลายยุคสื่อดิจิทัล**

ผลวิจัยจัดทำโดยสมาคมหนังสือพิมพ์โลก (ดับเบิลยูเอเอ็น) ซึ่งได้รับการนำออกเผยแพร่เมื่อวันที่ 4 มิ.ย. 2544 ระบุว่าหนังสือพิมพ์ในหลายประเทศทั่วโลกที่ทำท่าจะปิดกิจการเมื่อโลกเข้าสู่ยุคสื่อดิจิทัล สามารถทำยอดขายเพิ่มขึ้น และอาศัยอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางขยายฐานลูกค้า อีกทั้งยังมีหนังสือพิมพ์ชื่อใหม่ ๆ วางแผนเป็นจำนวนมาก เพื่อรองรับความต้องการของผู้อ่านที่เติบโตไม่หยุดยั้ง นอกจากนี้ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังเป็นช่องทางส่งเสริมตลาดของสื่อหนังสือพิมพ์ แทนการทำลาย เมื่อหนังสือพิมพ์จำนวนมากสามารถดึงดูดผู้อ่านเพิ่มขึ้นผ่านเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต

ดับเบิลยูเอเอ็นระบุว่า ในปี 2543 หนังสือพิมพ์ใน 22 ประเทศจาก 46 ประเทศที่ทำวิจัย มียอดขายเพิ่มขึ้น อาทิ ในอินเดียซึ่งมีกระแสคลังโคลด์อินเทอร์เน็ตและทีวีดาวเทียม แต่ยอดขายหนังสือพิมพ์ในประเทศกลับเติบโตสูงเป็นประวัติการณ์ถึง 20.2 % โดยปีนี้มีผู้อ่านเพิ่มขึ้น 6.87 ล้านคนจากปี 2539 หรือเติบโต 28.7 % จีน ซึ่งปีที่แล้วมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตถึง 22.5 ล้านคน สามารถทำยอดขายหนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้น ระหว่างปี 2541 - 2542 รวบรวม 12.7 % ขณะที่ยอดพิมพ์หนังสือพิมพ์รายวันในปัจจุบันทะลุหลัก 50 ล้านฉบับ

อย่างไรก็ตาม แม้ญี่ปุ่นจะมียอดขายลดลงเล็กน้อย แต่ก็ยังคงครองแชมป์ประเทศที่มีการพิมพ์หนังสือพิมพ์ต่อวันมากที่สุดในโลกประมาณ 71 ล้านฉบับ ตามด้วยอินเดีย 66 ล้านฉบับ และสหรัฐ 55 ล้านฉบับ อีกทั้งเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์หลายฉบับยังได้รับความนิยมจากผู้อ่านมากขึ้น ซึ่งสะท้อนว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์กำลังขยายตัวผ่านช่องทางหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (กรุงเทพฯธุรกิจ 05062544)

1.3 **ความเคลื่อนไหวด้านการบันเทิง**

1.3.1 **สมาคมนักแสดงบันเทิง ออกแถลงการณ์คว่ำบาตร พระเอก พิท ทองเจือ**

รายงานข่าวเมื่อวันที่ 23 มิ.ย. เวลา 16.00 น ที่ร้านทเวนตีโซน โรงแรมวินเซอร์ สมาคมนักข่าวบันเทิงแห่งประเทศไทย ได้จัดประชุมหารือกันข่าว และช่างภาพสายข่าวบันเทิง จากสื่อทุกแขนงกว่า 50 คน เพื่อหามาตรการดำเนินการกรณีที่นักแสดงบันเทิงถูกนายพันธกานต์ ทองเจือ หรือ พิท ทองเจือ ดาราชื่อดัง ที่ได้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อผู้สื่อข่าว ที่ปรอทำข่าวในงานแต่งงาน ณ โรงแรมอิมพีเรียล คีนปาร์ค

รายงานข่าวกล่าวว่า เหตุการณ์ที่สร้างความไม่พอใจต่อบรรดาผู้สื่อข่าวที่สุดคือ กรณีที่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในงานแต่งงานดังกล่าวได้เชิญผู้สื่อข่าวบันเทิงฉบับหนึ่งออกจากงาน กลุ่มผู้สื่อข่าว และช่างภาพที่มาพร้อมประชุมได้มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ทางสมาคมนักข่าวบันเทิงฯ ควรออกแถลงการณ์ ประกาศคว่ำบาตร พิท ทองเจือ ตลอดไป จนกว่าจะมีการชี้แจงหรือขอโทษต่อกรณีดังกล่าวกับสื่อมวลชนสายบันเทิงทุกแขนง

รายงานข่าวกล่าวว่า พฤติกรรมของ พิท ที่กระทำต่อนักข่าวไม่ได้เกิดขึ้นครั้งแรก แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำ โดยการให้ข่าวจากหูมันเหยียดหยามนักข่าวเสมอ นอกจากนี้ที่ประชุมยังเห็นว่า ควรให้มาตรการนี้กับดารานักแสดงคนอื่น ๆ ด้วย

นายเสรี ชยามฤต นายกสมาคมนักข่าวบันเทิงฯ กล่าวว่า มาตรการดังกล่าวจะใช้บังคับตั้งแต่นี้เป็นต้นไป โดยเพื่อนสมาชิกจะไม่มีกรรมนำเสนอบรรยากาศของพิท ทองเจือ ที่เกี่ยวกับสาระบันเทิง ไม่ว่าในละครรายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์หรือ ยกเว้นกรณีที่นายพิทได้ไปกระทำผิดใดที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ศีลธรรม จรรยาบรรณ ที่ต้องลงข่าวหน้า 1 ทั้งนี้เพื่อเป็นกรณีตัวอย่างสำหรับนักแสดงคนอื่น ๆ ที่มีพฤติกรรมอย่างพิท ได้ปรับปรุงตัวใหม่ (ไทยโพสต์ 210644, สยามรัฐ 260644)

2. **ความเคลื่อนไหวด้านศาสนา ประเพณี ความเชื่อและค่านิยมทางสังคม**

2.1 **ความเคลื่อนไหวด้านการศาสนา**

2.1.1 **สมเด็จพระสังฆราช ทรงมีพระบัญชาสั่งปลดพระธรรมกิตติวงศ์ เจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม ออกจากกรรมการมหาเถรสมาคม**

จากกรณีที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงมีพระบัญชาสั่งปลดพระธรรมกิตติวงศ์ ออกจากการเป็นกรรมการมหาเถรสมาคม (มส.) โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 25 มิ.ย.2544 ด้วยเหตุผลว่า เพื่อความเหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ และอีกเหตุผลหนึ่งมาจากเรื่องการศึกษาและศาสนา กรณีเขียนหนังสือเรื่อง พ.ร.บ.การศึกษากับอนาคตของพระพุทธศาสนา คัดค้านการแยก มส.ออกมาเป็นองค์กรอิสระ ไม่อยู่ในโครงสร้างของกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่การสั่งให้พ้นจากตำแหน่งมาจากเรื่องของความขัดแย้ง

รายงานข่าวกล่าวว่า สำหรับเบื้องหลังก่อนมีคำสั่งปลดพระธรรมกิตติวงศ์นั้น สืบเนื่องจาก มส.ได้ประชุมเมื่อวันที่ 27 พ.ค. ที่ผ่านมา มีสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดสระเกศ เป็นประธาน มีพระเถระผู้ใหญ่ที่เป็นกรรมการ มส. เข้าร่วมประชุม 16 รูป ที่ประชุมได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางในเรื่องการปรับปรุงโครงสร้างพระพุทธศาสนาตามพ.ร.บ.การศึกษารูปแบบใหม่ ซึ่งที่ประชุมต่างเห็นด้วยที่จะแยกออกมาเป็น

องค์กรอิสระขึ้นกับนายกรัฐมนตรี มีเพียงพระธรรมกิตติวงศ์ได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง และหลังจากนั้นพระธรรมกิตติวงศ์ได้ไปพูดข้างนอกและเขียนหนังสือในเชิงคัดค้านกับมติของ มส. ซึ่งสปป. ได้นำไปพิมพ์แจกจ่าย

ดังนั้นในการประชุม มส. เมื่อวันที่ 19 มิ.ย. ทางอธิบดีกรมการศาสนาในฐานะเลขาธิการ มส. ได้แจ้งที่ประชุมว่ามีหนังสือร้องเรียนขององค์กรชาวพุทธ 34 องค์กร เกี่ยวกับพฤติกรรมของพระธรรมกิตติวงศ์ ที่ปฏิบัติหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายในการเป็นประธานชำระ และดำเนินการจัดพิมพ์พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐ ซึ่งกรมการศาสนาได้ประกาศให้พุทธศาสนิกชนสั่งจองเป็นเจ้าของ แต่ยังไม่คืบหน้าเช่นเดียวกับที่เป็นประธานจัดทำหลักสูตรอบรมภิกษุ สามเณรภาคฤดูร้อนแต่ยังไม่คืบหน้าเช่นกัน

หลังจากที่เวลาได้ผ่านไปนานหลายปีแล้ว ที่ประชุม มส. จึงเห็นว่าควรมีการถอดถอนออกจาก มส. แต่ไม่มีอำนาจจึงให้เลขาธิการ มส. นำเรื่องกราบทูลสมเด็จพระสังฆราช และในที่สุดก็ทรงมีพระบัญชาสั่งปลดพระธรรมกิตติวงศ์ออกจากการเป็นกรรมการมหาเถรสมาคม (อาทิตยวิเคราะห์รายวัน 22,270644, กรุงเทพฯ 270644, มติชน 27,280644)

2.1.2 เวิร์คช็อปด้านศาสนา ตั้งสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ ภายใต้การกำกับของนายกรัฐมนตรี

รายงานข่าวเมื่อวันที่ 25 มิ.ย. ที่หอประชุมพุทธมณฑล จ. นครปฐมได้มีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องพระพุทธศาสนากับการปฏิรูปการศึกษา โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย นายจำลอง ครุฑขุนทด และนางสิริกร มณีรินทร์ รมช.ศธ. พร้อมด้วยผู้บริหารระดับสูงของ ก. ศธ. คณะสงฆ์ตัวแทนองค์กรพุทธศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมกว่า 500 คน

ในที่ประชุมครั้งนี้พระราชกวี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัย กล่าวตอนหนึ่งว่า ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสนาโดยจัดการเรียนการสอนให้มีการเทียบโอนหน่วยกิตได้ ซึ่งสถาบันสงฆ์จะต้องมีโรงเรียนที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระบบด้วย รวมทั้งปัจจุบันการศึกษาสงฆ์ยังขาดแหล่งผลิตครูที่ชัดเจน ดังนั้นมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่ง คือมหาจุฬาฯ และมหามงกุฎฯ น่าจะมีส่วนในการพัฒนาบุคลากรผู้สอน

นายจำลอง ครุฑขุนทด รมช.ศธ. กล่าวว่า สมเด็จพระสังฆราชเคยส่งพระราชหัตถเลขาถึงนายกรัฐมนตรีว่าทรงห่วงใยเรื่องการปรับโครงสร้างพระพุทธศาสนา การปรับเปลี่ยนอะไรก็ไม่ควรกระทบต่อศาสนาอื่น ๆ แต่ทั้งนี้พระองค์ทรงเห็นด้วยกับมติของ มส. ในเรื่องการจัดตั้งสำนักพุทธศาสนาแห่งชาติ

ทางด้านนายไพฑูริย์ เสียงก้อง อธิบดีกรมการศาสนา กล่าวว่าผลสรุปที่ได้จากที่ประชุม จะมีการนำเสนอกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานปฏิรูปการศึกษาเป็นข้อมูล พร้อมทั้งเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาประกอบในการปรับโครงสร้างกรมการศาสนาต่อไป

การจัดเวิร์คช็อปด้านศาสนาครั้งนี้ นับว่า ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เพราะเป็นครั้งแรกที่จัดโดยรัฐบาล และมีบทสรุปที่ชัดเจนว่ากรอบโครงสร้างด้านศาสนาต้องเป็นองค์กรอิสระ มีสายการบริหารขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรีเพียงคนเดียว (สยามรัฐ, อาทิตยวิเคราะห์รายวัน 260644)

2.2 ความเคลื่อนไหวด้านความเชื่อและค่านิยมทางสังคม

2.2.1 เด็กชายตัวมั่วเชี็กซ์ เกิดจาก 5 ปัจจัยสำคัญ ซึ่งอุปสงค์พวกจอมเห็นแรงกระตุ้นสำคัญ

ศ.นพ. นิกร ดุสิตสิน จากศูนย์วิจัยและพัฒนาแพศศาสตร์ศึกษาสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาการค้าประเวณีของเด็กว่า เกิดจากปัจจัย 5 ประการสำคัญ คือ

1) ปัญหาการถูกล่วงเกิน ซึ่งร้อยละ 40 ถูกล่วงเกินทางเพศมาตั้งแต่ยังเด็กหรือผ่านประสบการณ์ทางเพศที่เจ็บปวด ส่งผลให้ตัดสินใจหันมาขายตัวเพื่อแลกกับเงินเพราะเห็นว่าไหน ๆ ก็เคยเปลื้องปล้ำเสียตัวมาแล้ว

2) การขาดความรู้เรื่องเพศ นับเป็นมูลเหตุสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพสังคมไทยยังมีเจตคติทางเพศศึกษา ในลักษณะซ่อนเร้นและปกปิดอยู่ ทั้งนี้ตามหลักที่ถูกต้อง เด็กควรจะได้รับรู้เรื่องเพศตั้งแต่อายุ 5-6 ขวบแล้ว โดยพ่อแม่ถือเป็นครูคนสำคัญที่จะพัฒนาการเรียนรู้อะไรให้เด็กอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ สถานศึกษาอย่างโรงเรียนก็ไม่มีวิชาหรือการเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างลึกและควรจะเป็น ดังนั้นเมื่อขาดกระบวนการเรียนรู้อะไร เด็กก็จะเรียนรู้ด้วยตนเอง พยายามลองผิดลองถูก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กฝึกฝนและหลงทาง

3) ความฟุ้งเฟ้อ กลายเป็นสิ่งที่เด็กทุกคนต่างแสวงหาเพื่อจะนำมาบำเรอสุขทางวัตถุ ฉะนั้นการหาเงินที่ง่ายที่สุด คือการค้าประเวณี

4) อุปสงค์ของตลาดผู้ซื้อ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ตลาดการค้าประเวณีเบ่งบานและขยายฐานลูกค้าเด็กและเยาวชนที่เป็นตัวอุปทานเพิ่มขึ้น และ

5) คือสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งเด็กเห็นว่าเมื่อขายง่ายรายได้คั่งล้นก็เริ่มทำเป็นอาชีพ เพราะแค่นอนกับผู้ชายก็สามารถได้เงินและได้ในสิ่งที่ตนเองปรารถนา (ผู้จัดการรายวัน 110644)

3. การทุจริตประพตติมิชอบ

3.1 ความเคลื่อนไหวด้านพฤติกรรมการเล่นพนันนอกระบบ

3.1.1 พบคนไทยกว่า 20 ล้านคนมีพฤติกรรมการเล่นพนันนอกระบบ

เอบแคคโพล ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมการเล่นพนันนอกระบบในประเทศไทย ประมาณจำนวนผู้เล่นและวงเงินหมุนเวียนในกรณีศึกษาตัวอย่าง 20 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครศรีธรรมราช ปทุมธานี สมุทรปราการ เชียงใหม่ ลำปาง นครสวรรค์ พิษณุโลก ระยะเวลาของพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ขอนแก่น นครราชสีมา บุรีรัมย์ สกลนคร อุตรดิตถ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี สงขลา และนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ 1 เม.ย. ถึงวันที่ 16 มิ.ย. จากกลุ่มตัวอย่างอายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 3,115 ตัวอย่าง พบว่าวงเงินในการเล่นทายพนันนอกระบบทุกประเภททั่วประเทศในรอบ 3 เดือนแรกของปี 2544 มีจำนวนประมาณ 13,059 ล้านบาท โดยคณะผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นว่าวงเงินในการเล่นพนันนอกระบบทั้งประเทศอยู่ระหว่าง 12,509-13,713 ล้านบาท ซึ่งผลการสำรวจ พบผู้เล่นพนันนอกระบบ ร้อยละ 43.1 หรือประมาณ 21.8 ล้านคน เคยเล่นและยังคงเล่นอยู่ โดยส่วนใหญ่เป็นชาย นอกจากนี้ ร้อยละ 17.3 หรือประมาณ 8.4 ล้านคน บอกว่า เคยเล่นแต่ปัจจุบันเลิกเล่นแล้ว และร้อยละ 39 หรือประมาณ 19.4 ล้านคนตอบว่าไม่เคยเล่น ผลการสำรวจยังพบว่า ประเภทการพนันที่นักเรียนนักศึกษานิยมเล่นมากที่สุดคือ การเล่นเกมพนันบอล ซึ่งมีจำนวนประมาณ 1.05 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ของจำนวนนักเรียนนักศึกษาทั้งหมด โดยมีวงเงินที่เล่นเกมพนันบอลในรอบ 3 เดือนแรกของปีนี้ ประมาณ 380.4 ล้านบาท

ภาพรวมประเภทการพนันนอกระบบที่คนไทยนิยมเล่นมากที่สุดคือ เล่นหวย ทั้งหวยใต้ดินและหวยหุ้น สูงถึงร้อยละ 67.2 รองลงมาคือ เล่นไพ่ ร้อยละ 44 ทายพนันบอลร้อยละ 25.5 ที่เหลือมีผู้เล่นไม่ถึงร้อยละ 20 เช่น ไฮโล มวย ตู้เกม โบนัส สลากเกอร์ ม้าแข่ง บุคคลที่ชักชวนให้เล่นพนันด้วยส่วนใหญ่เป็นคนรู้จัก เพื่อนญาติ พี่น้อง และผู้ที่เล่นการพนัน ร้อยละ 95.8 ระบุว่า การพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย มีเพียงร้อยละ 4.2 เท่านั้นที่ไม่รู้ว่า ผิดกฎหมาย ส่วนสาเหตุที่เล่นพนัน คือความโลภอยากรวยทางลัด รองลงมาเป็นความชอบส่วนตัว ได้ลุ้นมีสิ่งล่อใจ คลายเครียด สร้างความเพลิดเพลิน เป็นต้น

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 27.3 เห็นด้วยที่จะให้ประเทศไทยเปิดการเล่นพนันอย่างถูกกฎหมายเช่นเดียวกับบางประเทศ เนื่องจากเงินไม่ไหลออกนอกประเทศ เป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว ชัดชัดช่องทางทางการเงินของกลุ่มผู้มีอิทธิพล มีเงินหมุนเวียนในประเทศมากขึ้น ส่วนร้อยละ 38.4 ไม่เห็นด้วย เพราะเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อประเทศ ทำให้คนติดการพนันมากขึ้นและก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ส่วนร้อยละ 34.3 ไม่มีความคิดเห็น (ผู้จัดการ, มติชน 180644)

4. ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด

4.1 ความเคลื่อนไหวด้านยาเสพติด

4.1.1 สำนักคดียาเสพติด โชว์ผลงาน 1 ปี ประหารแล้ว 69 จำคุกตลอดชีวิต 151 คน เตรียมเปิดคอนโดฯ กักผู้ต้องหาชั่วคราว แก้ปัญหาคนล้นคุก

เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2544 นายสมบัติ เดียววิเศษ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา นายศิริชัย จิระบุญศรี และนายสมพงษ์ เหมวิมล รองอธิบดีศาลอาญา ได้แถลงผลงานในวาระครบรอบ 1 ปี การก่อตั้งสำนักคดียาเสพติดว่า มีคดีขึ้นสู่ศาลอาญาจำนวน 5,862 คดี คาดว่าสิ้นสุดปี 2544 จะมีจำนวนคดีขึ้นสู่ศาลทั้งสิ้น 14,000 คดี โดยคดียาบ้าจะมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ เฮโรอีน กัญชา และในปี 2543 ได้มีการตัดสินประหารชีวิตผู้กระทำผิดคดียาเสพติดทั้งสิ้น 27 คดี รวม 50 คน จำคุกตลอดชีวิต 76 คดี รวม 120 คน ส่วนในปี 2544 จนถึงเดือน พฤษภาคม ตัดสินประหารชีวิตจำนวน 11 คดี รวม 19 คน จำคุกตลอดชีวิต 22 คดี รวม 31 คน

นายสมบัติ กล่าวว่า สำนักคดียาเสพติดมีโครงการปล่อยผู้ต้องหาชั่วคราว โดยไม่จำกัดในสถานที่ที่กำหนด เพื่อแก้ปัญหาผู้ต้องขังล้นคุก ซึ่งมีผู้ต้องขังคดียาเสพติดถึง 230,000 คน ผู้ที่ศาลยังไม่ตัดสินถึง 12,000 คน ซึ่งถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จึงไม่ควรไปอยู่ร่วมกับผู้ต้องโทษ จึงขอให้ผู้ประกอบการอพาร์ทเมนต์ หรือคอนโดมิเนียม ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ลงทุนเปิดเป็นสถานที่กักขังชั่วคราว โดยผู้ต้องขังจ่ายค่าที่พักเอง อีกทั้งยังได้มีการปรับปรุงระบบการร้องขอฝากขังผ่านการถ่ายทอดสัญญาณภาพ โดยผู้ร้องขอฝากขังและผู้ต้องหาไม่ต้องเดินทางมาศาล แต่สื่อสารผ่านจอภาพ เพื่อประหยัดงบประมาณ ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานประมาณความช่วยเหลือป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สหรัฐฯ ซึ่งขณะนี้กำลังประสานกับกรมราชทัณฑ์ เพื่อทำโครงการนำร่องที่เรือนจำกลางพิเศษและศาลอาญา คาดว่าจะดำเนินการได้ในเร็ว ๆ นี้ (มติชน 08062544)

ภาคผนวก

รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย

(โดยการอุดหนุนของ สกว.)

1. **นายอนุช อภาภิรม** ตำแหน่งหัวหน้าโครงการฯ เป็นนักคิดนักเขียนและนักวิจัยอิสระ เคยทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด และสำนักพิมพ์สวัสดี เคยเป็นที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยของนาย มารุต บุญนาค และได้เป็นประธานคณะกรรมการการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า และเป็นรองประธานฝ่ายโครงการมูลนิธิโลกสีเขียวฯ ปัจจุบันเป็นประธานมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
2. **นางวิสมัย อภาภิรม** ตำแหน่งบรรณาธิการประจำโครงการฯ มีประสบการณ์ในวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ กว่าสี่สิบปี เคยเป็นบรรณาธิการสังเคราะห์รายงานจากสนาม ในโครงการแสวงหารูปแบบการพัฒนาระดับท้องถิ่นของรัฐ เคยเป็นบรรณาธิการวารสารประมวลข้อมูลข่าว “สารสนเทศ” และบรรณาธิการโครงการสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสิ่งแวดล้อม มูลนิธิโลกสีเขียวฯ เป็นผู้แปลหนังสือชื่อ Mission Possible ของ เคน บลองชาร์ด
3. **นางสาวชิลวี มาดดาสิรินา ฮอลลิงก้า** ตำแหน่งนักวิจัย จบปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เคยทำงานเป็นอาจารย์ประจำและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนอานวยศิลป์ อาจารย์ประจำและหัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์ และหัวหน้าภาควิชาไทยคดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยาลัยคณา สวัสดิ์ มหาสารคาม และเคยเป็นนักวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด บริษัทสำนักพิมพ์สวัสดี จำกัด และบริษัท ต้นอ่อน-แกรมมี่ จำกัด
4. **นางสาวปราณี ขัติยศ** ตำแหน่งนักวิจัย จบปริญญาโท เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยทำงานเป็นผู้ช่วยนักวิจัยโครงการ สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักวิจัยประจำศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์ และประจำกองบรรณาธิการวารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีผลงานวิทยานิพนธ์ และบทความตีพิมพ์ในวารสารวิชาการหลาย เล่ม
5. **นางสาวสะไบทิพย์ พันธุ์อุทัย** ตำแหน่งธุรการบัญชี จบปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิชาเอก โสตทัศน์ศึกษา โทสื่อสารมวลชน เคยทำงานร่วมกับฝ่ายรวบรวมข้อมูลงานผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ กลุ่มสื่อศิลป์ ถ่ายภาพงานรับปริญญาต่างๆ รวบรวมข้อมูลลูกค้า บริษัทเอ-ทีเอ็มแอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด เคยประจำกองบรรณาธิการวารสารวิทยาศาสตร์อนาคต บริษัทสำนักพิมพ์สวัสดี จำกัด เคยเป็นนักข่าว Rewriter ติดต่อ ผลิตรายการ บริษัทไทยสกายเทลวิชั่น จำกัด
6. **นางสาวเขาวนันทน์ เขมฐรัตน์** นักเขียนรับเชิญ จบปริญญาโทครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาโสตทัศน์ศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยทำงานประจำกองบรรณาธิการ บรรณาธิการและที่ปรึกษาบรรณาธิการนิตยสารมีชื่อหลายฉบับ เคยเป็น อาจารย์ประจำภาควิชาการถ่ายภาพและภาพยนตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลอยู่ประมาณ 12 ปี ก่อนที่จะผันตัวเองออกมาเป็นอาจารย์พิเศษ และทำงานเป็นนักเขียนนักแปลอิสระในปัจจุบัน
7. **นางสาวแสงเสรี อภาภิรม** ผู้ช่วยวิจัย จบปริญญาตรีสาขา Finance : Investment & Banking; California State University, Fullerton, U.S.A ประสบการณ์ทำงาน 2 ปี ตำแหน่งประจำแผนก FX Operation, Global Risk Mgmt. Div., และ ตำแหน่ง Trader, Global Market Div., ธนาคาร Chase Manhattan, กรุงเทพฯ
8. **Mr. Samuel Srethapakdi**, Translator, BA.,Economic, Brown University, U.S.A